ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากร)

ปริญญา

การจัดการทรัพยากร | โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา

สาขา | **ภาควิชา**

เรื่อง การประเมินมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

An Evaluation of Recreation Benefits of the Green Area, Bang Nam Pheung Sub-district, Phra Pradaeng District, Samut Prakan Province

นามผู้วิจัย นางสาวศศิดารา พูภักดี

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ .....

(รองศาสตราจารย์สาโรช อังสุมาลิน, Ph.D.)

กรรมการ .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประพิณวดี ศิริสุภลักษณ์, Ph.D.)

กรรมการ .....

(รองศาสตราจารย์เสาวคนธ์ สุดสวาสดิ์, Ph.D.)

ประธานสาขาวิชา .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวรรณา ประณีตวตกุล, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

.....

(รองศาสตราจารย์กัญจนา ธีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ ..... **เดือน** ..... **พ.ศ.** .....

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การประเมินมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

An Evaluation of Recreation Benefits of the Green Area, Bang Nam Phueng Sub - district, Phra Pradaeng District, Samut Prakan Province

โดย

นางสาวศศิดารา พูภักดี

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากร)
พ.ศ. 2552

ศศิดารา พูภักดี 2552: การประเมินมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการของพื้นที่สีเขียว ตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากร) สาขาการจัดการทรัพยากร โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา ประธานกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์สาโรช อังสุมาลิน, Ph.D. 102 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของนักท่องเที่ยว ตลอดจนวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งและเพื่อประเมินมูลค่าผลประโยชน์ด้านนันทนาการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง โดยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 325 คน โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2551 การประเมินมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการใช้วิธีค่าใช้จ่ายในการเดินทางระดับเขต (Zonal Travel Cost Method)

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 37 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพ สมรส อาชีพที่พบมากคือพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้เฉลี่ย 18,637 บาทต่อเดือน ระดับการศึกษาสูงสุดอยู่ในช่วงการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายถึงระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสิ่งอำนวยความสะดวกสบายต่างๆ พบว่า การบริการด้านนั่งเรือชมหิ่งห้อย และบ้านพัก โฮมสเตย์ อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก และด้านอื่นๆ ได้ผลวิเคราะห์ที่ ระดับพอใจ การศึกษาสมการอุปสงค์การเดินทางมายังพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งของทั้ง 3 เขตเดินทาง พบว่า มีเพียงปัจจัยเดียวที่มีผล คือ ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ส่วนการมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งในปี พ.ศ.2551 พบว่า มีมูลค่า 42,883,459 พันบาท และมีระดับค่าใช้จ่ายในการเดินทางสมมติสูงสุดเพิ่มขึ้นในเขตที่ 1 เท่ากับ 1,500 บาท/ครั้ง เขตที่ 2 เท่ากับ420 บาท/ครั้ง และเขตที่ 3 มีค่าเท่ากับ 320 บาท/ครั้ง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ เช่น องค์การบริหาร ส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สามารถนำข้อมูลระดับค่าใช้จ่ายสมมติสูงสุดที่เพิ่มขึ้นไปใช้ในการพิจารณาประกอบการเก็บค่าธรรมเนียมบริการต่างๆ เช่น ค่าบริการเช่าอุปกรณ์นันทนาการ ค่าบริการนำเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ เป็นต้น โดยมูลค่าธรรมเนียมบริการที่เก็บเพิ่มไม่ควรสูงกว่า 320 บาท อีกทั้งควรส่งเสริม พัฒนาการบริการด้านการนั่งเรือชมหิ่งห้อยและบ้านพักโฮมสเตย์เพราะนักท่องเที่ยวให้ค่าความพึงพอใจ ที่ระดับพอใจมาก และมีนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการส่วนนี้ยังมีจำนวนน้อย แต่ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาให้อยู่ภายใต้การจัดการที่ดีและเหมาะสมกับพื้นที่ต่อไป

_____ _____ ___ / ___ / ___

ลายมือชื่อนิสิต ลายมือชื่อประธานกรรมการ

Sasidara Poopakdee 2009: An Evaluation of Recreation Benefits of the Green Area, Bang Nam Pheung Sub - district, Phra Pradaeng District, Samut Prakan Province.
Master of Science (Resource Management), Major Field: Resource Management, Interdisciplinary Graduate Program. Thesis Advisor: Associate Professor Saroj Aungsumalin, Ph.D. 102 pages.

The objectives of this research were 1) to study the socio-economic characteristics of visitors, 2) to analyze factors explaining the decision to visit the study area, and 3) to evaluate the recreation benefits of the study area. Primary data was collected from 325 tourists through questionnaires from July, 2008 until November, 2008. The Zonal Travel Cost Method was utilized to calculate the recreational benefits.

The study found that most visitors were female with the mean age of 37, married, worked in private businesses, earned an average income of 18,637 Baht per month, and graduated with high school or bachelor degree diplomas. The study on visitors' preferences on supporting facilities and services revealed that watching firefly in boats and home stay with villagers received the "highly satisfied" mark. While visitors rated other services as "satisfied". The study also found that traveling cost was the only factor statistically explaining the demand to visit the area. The recreational benefits of the study area was estimated to be 42,883,459 thousand-baht in 2008. The projected maximum traveling cost that a person is willing to pay to visit the study area are 1,500 Baht per trip in zone one, 420 Baht per trip in zone two, and 320 Baht per trip in zone three.

The findings suggested that government agencies involved in tourism in the area such as the Tambon Administration Office and the Tourism Authority of Thailand can use the maximum traveling cost information to establish the standard fees for providing services. For example, the highest charge for recreational gears or the guided tour fees should not be greater than 320 Baht per trip. In addition, the activities such as firefly watching and home stay services should be encouraged as visitors revealed the highest level preferences but the existing services were still limited. However, the provision should be under a good management and suitable for the area.

_____ _____ ___ / ___ / ___

Student's signature Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร. สาโรช อังสุมาลิน ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประพิณวดี ศิริศุภลักษณ์ กรรมการวิชาเอก รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวคนธ์ สุดสวาสดิ์ กรรมการวิชารอง และรองศาสตราจารย์ ดร.สมเพ็ชร์ มังกรดิน ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ที่กรุณาให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยของกราบขอบพระคุณในความกรุณาเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณสำเนาว์ รัศมิทัต นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง ผู้ใหญ่บ้านอาภรณ์ พานทอง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 ตำบลบางน้ำผึ้ง คุณสุทธาสินี ชัยเขื่อนขันธ์ ผู้จัดการตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง ที่สนับสนุนและเปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาและญาติพี่น้องทุกท่านที่เป็นกำลังใจและสนับสนุนผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้ คุณค่าอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอบพระคุณ คุณศศิกาญจน์ รัตนทวีโสภณ คุณนัทธินี ธีรพรวงษ์งามดี และคุณศิริพร เนียมพึ่ง เพื่อนๆการจัดการทรัพยากรรุ่นที่ 19 และรุ่นที่ 20 ที่ร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมา และขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดา มารดา ครู อาจารย์ ผู้มีพระคุณและผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ศศิดารา พูภักดี

กรกฎาคม 2552

สารบาญ

หน้า

สารบาญตาราง (3)

สารบาญภาพ (6)

บทที่ 1 บทนำ 1

ความสำคัญของปัญหา 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 4

ขอบเขตของการวิจัย 4

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 5

สมมติฐานการวิจัย 5

นิยามศัพท์ 6

บทที่ 2 การตรวจเอกสาร 7

แนวคิดเกี่ยวกับการนันทนาการ 7

แนวคิดด้านความสำคัญของมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 10

แนวคิดด้านการประเมินมูลค่าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 13

แนวคิดด้านการประเมินมูลค่าจากการใช้ประโยชน์เชิงนันทนาการโดยวิธีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง 15

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 21

ลักษณะพื้นที่ศึกษา 29

บทที่ 3 วิธีการวิจัย 41

การเก็บรวบรวมข้อมูล 41

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล 43

สารบาญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ผลการวิจัย 49

ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของนักท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง 49

วัตถุประสงค์ของการเดินทางมาท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง 52

ความพึงพอใจและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านการเดินทาง ด้านสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านนันทนาการ และด้านการบริการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง 61

การประเมินมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ 65

บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ 78

สรุปผลการวิจัย 78

ข้อเสนอแนะ 80

เอกสารและสิ่งอ้างอิง 83

ภาคผนวก 89

ภาคผนวก ก แบบสอบถาม 90

ภาคผนวก ข ผลการทดสอบทางสถิติ 98

ประวัติการศึกษาและการทำงาน 102

สารบาญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2548 ถึงปี พ.ศ.2550	42
2	สถิติการสุ่มตัวอย่างกรณีทราบจำนวนประชากร	42
3	กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคม	50
4	วัตถุประสงค์ของกลุ่มตัวอย่างในการมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง	53
5	ลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์การมาท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่าง	54
6	กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนครั้งที่เดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง	54
7	แหล่งข้อมูลข่าวสารที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างรู้จักพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง	55
8	การพักค้างคืนในพื้นที่ของนักท่องเที่ยวในครั้งนี้	56
9	การพักค้างในพื้นที่ของนักท่องเที่ยวที่เคยมาท่องเที่ยวแล้วในรอบปีที่ผ่านมา	56
10	ลักษณะของกลุ่มผู้ร่วมเดินทางของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว	57
11	จำนวนสมาชิกในกลุ่มผู้ร่วมเดินทาง	57
12	การจำแนกเขตเดินทางของกลุ่มตัวอย่างจากระยะทางเดินทางจากเขตที่พักอาศัย	58

สารบาญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
13	จำนวนพาหนะที่นักท่องเที่ยวใช้เดินทางเข้ามายังพื้นที่ตำบลบางน้ำผึ้ง	58
14	ประเภทพาหนะที่ใช้เดินทางเข้าถึงพื้นที่ตำบลบางน้ำผึ้ง	59
15	ความประทับใจของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวต่อพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง	60
16	ลำดับความสำคัญความประทับใจของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวต่อพื้นที่	60
17	ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านการเดินทาง ด้านสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านนันทนาการและด้านการบริการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง	62
18	สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่มีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการในพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง	64
19	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างแต่ละเขต	66
20	ค่าใช้จ่ายในการเดินทางเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวแต่ละเขต	67
21	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการเดินทางของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวทั้ง 3 เขตเดินทาง กับอัตราการเดินทางมาพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งในระยะเวลา 1 ปี	69

สารบาญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
22	สมการที่เหมาะสมของแต่ละเขตเดินทาง	70
23	ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายสมมติที่เพิ่มขึ้นกับอัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในเขตที่ 1	72
24	ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายสมมติที่เพิ่มขึ้นกับอัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในเขตที่ 2	73
25	ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายสมมติที่เพิ่มขึ้นกับอัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในเขตที่ 3	74
26	ระดับค่าใช้จ่ายสมมติในการเดินทางสูงสุดและค่าใช้จ่ายในการเดินทางสูงสุดแต่ละเขต ณ ระดับอัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งมีค่าเท่ากับ 0 ครั้ง	74
27	ผลการคำนวณส่วนเกินผู้บริโภคของแต่ละเขต (CS_Z) ต่อประชากรทั้งหมดในระยะเวลา 1 ปี	76

สารบาญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	องค์ประกอบของมูลค่าทางเศรษฐกิจของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	14
2	เส้นอุปสงค์ (Marshallian Demand Curve)	17
3	ส่วนเกินผู้บริโภค	18
4	ที่ตั้งพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ	30
5	วัดบางน้ำผึ้งนอก	34
6	ที่ตั้งตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง	35
7	ตลาดบางน้ำผึ้ง	36
8	บางน้ำผึ้งโฮมสเตย์	37
9	ล่องเรือชมหิ่งห้อย	38
10	กิจกรรมพายเรือ	38
11	กิจกรรมการขี่จักรยาน	39
12	กิจกรรมในสวน	40
13	กิจกรรมการดูนก	40

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทยเป็นเสมือนต้นทุนของทุกภาคการผลิตในประเทศไทย และถือว่าเป็นต้นทุนที่สำคัญของภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เนื่องด้วยความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติในประเทศไทยนั้นเป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก เพราะประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งของโลกที่จัดได้ว่ามีทรัพยากรการท่องเที่ยวหลากหลายประเภท กระจายอยู่ในทุกภูมิภาค ทั้งที่เป็นแหล่งธรรมชาติ กึ่งธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้นทั้งเก่าและใหม่ จนกล่าวได้ว่าเป็นมรดกทางการท่องเที่ยว (Tourism Heritage) อันมีคุณค่าและความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์อยู่เป็นจำนวนมาก (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544) ทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่นำรายได้เข้าประเทศเป็นมูลค่ามหาศาล ในปี พ.ศ.2549 พบว่าประเทศไทยมีรายได้จากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเป็นมูลค่า 804,852.71 ล้านบาท (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2550) ถือได้ว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างมาก

จากการที่ประเทศไทยมีมรดกทางการท่องเที่ยวจำนวนมาก และในเดือนเมษายน ปี พ.ศ. 2549 นิตยสารไทม์ (TIME) นิตยสารชั้นนำของโลกได้แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ที่เป็นสุดยอดของเอเชีย โดยกล่าวชื่นชมสถานที่ที่มีลักษณะเป็นชนบทกลางใจเมืองที่ดีที่สุดของเอเชียในประเทศไทย ซึ่งก็คือบริเวณพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ประกอบด้วย 6 ตำบล คือตำบลบางกะเจ้า ตำบลบางยอ ตำบลทรงคนอง ตำบลบางกอบัว ตำบลบางกระสอบและตำบลบางน้ำผึ้ง ทั้งนี้พื้นที่ดังกล่าวได้รับการอนุรักษ์ให้เป็นพื้นที่สีเขียวตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2520 โดยรัฐบาลใช้วิธีซื้อขายที่ดินจากชาวบ้านในพื้นที่โดยสมัครใจเพื่อการอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวได้ 1,276 ไร่ และได้มีการดำเนินการปลูกสร้างสวนป่า ซึ่งทางราชการมีแนวคิดที่จะทำให้พื้นที่สีเขียวบริเวณนี้เอื้อประโยชน์โดยการเป็นพื้นที่ “ปอด” ฟอกอากาศให้กับกรุงเทพฯ เพราะเป็นพื้นที่ที่มีระบบนิเวศน์ที่เอื้ออำนวยในการทำเกษตรประเภทสวนผลไม้ และมีสภาพเป็นพื้นที่สีเขียวธรรมชาติผืนใหญ่แห่งหนึ่งที่อยู่ท่ามกลางความเจริญของชุมชนเมือง พื้นที่ดังกล่าวจึงเป็นแหล่งผลิตก๊าซออกซิเจนขนาดใหญ่และดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่อยู่ในบรรยากาศ และกรองอากาศเสียจากย่านอุตสาหกรรมและ

ชุมชนหนาแน่นบริเวณจังหวัดสมุทรปราการและกรุงเทพมหานคร (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2546)

ด้วยข้อบังคับของกฎหมายทำให้พื้นที่สีเขียวแห่งนี้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพรรณพื้นบ้าน ของจังหวัดสมุทรปราการรวมไปถึงพันธุ์สัตว์พื้นบ้านต่าง ๆ ทั้งสัตว์ปีก สัตว์น้ำและสัตว์เลื้อยคลาน โดยเฉพาะสัตว์ปีกซึ่งยังมีพันธุ์ท้องถิ่นอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก จึงไม่แปลกเลยที่จะทำให้พื้นที่แห่งนี้กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางเข้ามายังในพื้นที่บางกระเจ้าเพื่อพักผ่อนหย่อนใจและชื่นชมธรรมชาติอยู่เสมอจนกล่าวขานกันว่าโอเอซิสกลางป่าคอนกรีต (กรุงเทพธุรกิจ, 2548)

ตำบลบางน้ำผึ้ง เป็นพื้นที่หนึ่งที่มีความสมบูรณ์ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย ทั้งทางด้านทรัพยากรธรรมชาติซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ของพืชพรรณและสัตว์พื้นบ้าน ด้านวัฒนธรรมประเพณี ด้านวิถีชีวิตแบบเกษตรกรรมและด้านสถาปัตยกรรม มีพระวิหารเก่าวัดบางน้ำผึ้งนอกเป็นสถาปัตยกรรมแบบอยุธยาทำให้พื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแบบผสมผสานเชิงอนุรักษ์ (Eco-tourism)

ในปี พ.ศ.2547 ได้มีการพัฒนาพื้นที่บริเวณตำบลบางน้ำผึ้ง โดยสร้างเป็นตลาดน้ำซึ่งตั้งอยู่บริเวณสวนป่าของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมริมคลองบางน้ำผึ้ง ซึ่งตลาดน้ำดังกล่าวได้เรียกขานกันว่า “ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง” เป็นตลาดที่เกิดจากแนวความคิดขององค์กรบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง เพื่อเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนและจำหน่ายผลผลิตของชาวบ้าน แต่เนื่องด้วยเอกลักษณ์ด้านธรรมชาติที่โอบล้อมตลาดน้ำทำให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สื่อมวลชนให้ความสนใจมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมายังตลาดน้ำบางน้ำผึ้งเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ตำบลบางน้ำผึ้งยังมีสถานที่พักสัมผัสวัฒนธรรมหรือที่รู้จักกันในชื่อ home stay ซึ่งได้รับการรับรองมาตรฐานจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นอกจากเดินทางมาเพื่อจับจ่ายซื้อของบริเวณตลาดน้ำแล้วยังทำกิจกรรมด้านนันทนาการอื่นๆ อีกด้วยทั้งการขี่จักรยาน การพายเรือชมธรรมชาติ การล่องเรือ ชมหิ่งห้อย การดูนก ตกปลาเป็นต้น ดังนั้นพื้นที่สีเขียวตำบลบางบางน้ำผึ้งจึงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีคุณค่าและประโยชน์จากการนันทนาการ ทั้งทางด้านสุขภาพร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรมและด้านการศึกษา

โดยจากสถิตินักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวพื้นที่ตำบลบางน้ำผึ้งใน ปี พ.ศ.2548 มีนักท่องเที่ยว 168,325 คนแต่เพียงระยะเวลา 2 ปี ในปี พ.ศ.2550 นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นสูงถึง 468,899 คน เพราะลักษณะกิจกรรมนันทนาการที่หลากหลายและความสวยงามของพรรณพืชรอบพื้นที่รวมทั้งอากาศที่บริสุทธิ์เป็นสิ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาสัมผัสธรรมชาติ แต่เนื่องด้วยพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งมีลักษณะเป็นสินค้าสาธารณะ (public goods) ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงทรัพยากรและใช้ประโยชน์โดยตรงด้านนันทนาการอย่างง่ายดาย ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วนั้นมีผลต่อทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่โดยเฉพาะบริเวณตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง ซึ่งปัจจุบันมีปัญหาทั้งทางด้านการจราจร ปัญหาขยะและน้ำทิ้งลงลำคลองซึ่งจะมีผลเสียต่อระบบนิเวศและสภาพแวดล้อมในพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่นี้ถือว่าเป็นต้นทุนทางสิ่งแวดล้อมที่นักท่องเที่ยวใช้เพื่อประโยชน์ด้านนันทนาการจะต้องเสื่อมสภาพลงไปด้วย ทำให้เกิดผลเสียประโยชน์และคุณค่าด้านอื่นๆตามมาได้ในอนาคต เช่น ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น ทั้งยังทำให้เกิดทัศนียภาพที่ไม่น่าชม ซึ่งถือได้ว่ามีผลกระทบต่อคุณค่าจิตใจของมนุษย์ แต่คุณค่าจิตใจของมนุษย์และความเสื่อมโทรมของธรรมชาตินั้นมีลักษณะเป็นนามธรรม ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ไม่ทราบมูลค่าประโยชน์ที่แท้จริงของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งที่อยู่ในรูปของตัวเงิน อีกทั้งการที่พื้นที่ตำบลบางน้ำผึ้งมีการพัฒนาการเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวและมีลักษณะเด่นด้านความสมบูรณ์ของธรรมชาติ มีผลให้ที่ดินมีราคาสูงขึ้น ทำให้ชาวบ้านเกิดความต้องการขายที่ดินแก่นายทุนเพื่อการจัดสรรที่ดินเพื่อการปลูกที่อยู่อาศัย ซึ่งจะก่อให้พื้นที่สีเขียวเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะคล้ายหมู่บ้านจัดสรร ดังนั้น การประเมินมูลค่าที่มีประโยชน์จากการนันทนาการให้เป็นรูปตัวเงินนี้ จะทำให้ชาวบ้านในพื้นที่ได้ตระหนักเห็นมูลค่าของธรรมชาติในพื้นที่ด้วย

การประเมินมูลค่าด้านนันทนาการเป็นการวิเคราะห์หาส่วนเกินผู้บริโภค (consumer's surplus) ซึ่งเป็นเสมือนความเต็มใจที่จะจ่าย (willingness to pay) ของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการนันทนาการ ในบริเวณพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง ซึ่งเป็นตัวแทนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในรูปตัวเงินที่ชัดเจนและเป็นสิ่งที่สะท้อนความพึงพอใจที่แท้จริงของผู้บริโภคถือว่ามูลค่าส่วนนี้เป็นมูลค่าประโยชน์ทางตรงจากการมาท่องเที่ยวนันทนาการในพื้นสีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งที่บ่งบอกถือคุณค่าประโยชน์จากการนันทนาการและความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติของพื้นที่ศึกษาแห่งนี้

อีกทั้งการวิเคราะห์หาส่วนเกินผู้บริโภคที่ได้จากการประเมินมูลประโยชน์ด้านนันทนาการนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้งสามารถนำมาใช้ในการพิจารณาประกอบการจัดเก็บค่าบริการ

ทางนันทนาการต่างๆ อาทิ ค่าเช่าเรือบริการนักท่องเที่ยว การจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ในพื้นที่สีเขียว เป็นต้น เพื่อนำมูลค่าส่วนเกินผู้บริโภคมาใช้ให้เกิดประโยชน์และนำตัวเงินที่ได้มาใช้ในการจัดการพัฒนาปรับปรุงพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

ดังนั้นเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีจึงควรมีการศึกษาลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของนักท่องเที่ยว รวมทั้งความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อชดเชยคุณค่าทางจิตใจของนักท่องเที่ยวที่หายไปจากการที่ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมลง อีกทั้งการประเมินมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการจะเป็นตัวแทนของสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีมูลค่าที่ปรากฏเป็นตัวเงินที่ชัดเจนนี้แล้วจะใช้เป็นตัวเปรียบเทียบกับประโยชน์ด้านอื่นๆ ที่ทางภาครัฐและเอกชนจะดำเนินการปฏิบัติในอนาคตและอาจมีผลเสียต่อทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ตลอดจนนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ตำบลบางน้ำผึ้งให้มีความสมบูรณ์ยั่งยืน เช่น การใช้ประกอบการพิจารณาการจัดเก็บค่าธรรมเนียมบริการอุปกรณ์นันทนาการ การจัดสรรงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ การจัดทำป้ายสื่อความหมายของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งต่อไปในอนาคต รวมทั้งการกำหนดมาตรการควบคุมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่สีเขียวของภาครัฐอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของนักท่องเที่ยว ความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง

2. เพื่อประเมินมูลค่าผลประโยชน์ด้านนันทนาการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการประเมินมูลค่าในรูปตัวเงินของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการเดินทางระดับเขต (Zonal Travel Cost Method: ZTCM) โดยเป็นมูลค่าโดยตรงของนักท่องเที่ยวชาวไทยเท่านั้น ในปี

พ.ศ. 2551 โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวภายในบริเวณพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง ทั้งแบบไปเช้ากลับเย็นและพักค้างแรม ในช่วงเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2551 โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือและใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของนักท่องเที่ยว รวมถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง ทั้งนี้จะทราบถึงมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการของพื้นที่เขียวตำบลบางน้ำผึ้ง และสามารถนำข้อมูลมูลค่าด้านนันทนาการนี้มาใช้ในการกำหนดค่าบริการการท่องเที่ยวที่ได้จากการวิเคราะห์ส่วนเกินผู้บริโภค (consumer's surplus) ได้ ซึ่งข้อมูลส่วนนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ศึกษา โดยเฉพาะ องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง และกลุ่มชุมชนที่พักสัมผัสวัฒนธรรม (home stay) รวมไปถึง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บริษัททัวร์ เอกชนต่างๆ ชาวบ้านในพื้นที่ เป็นต้น ในการกำหนดค่าบริการการท่องเที่ยว การกำหนดแผนงานงบประมาณและนโยบายที่เหมาะสมเพื่อการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติทางนันทนาการต่อไป

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย คืออัตราการเดินทางมาใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งมีความผกผันกับค่าใช้จ่ายในการเดินทาง กล่าวคือเมื่อค่าใช้จ่ายในการเดินทางมายังพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งเพิ่มขึ้นจะทำให้อัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวลดลง และในทางตรงกันข้ามหากค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวลดลงจะทำให้อัตราการเดินทางมาใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งเพิ่มขึ้น

นิยามศัพท์

การประเมินมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีนิยามศัพท์ดังต่อไปนี้

การประเมินมูลค่า หมายถึง การคำนวณหามูลค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ปรากฏในรูปตัวเงิน

มูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการ หมายถึง มูลค่าจากการประโยชน์โดยตรงของแหล่งนันทนาการในรูปตัวเงินที่ประเมินจากความเต็มใจจ่ายของบุคคลจากการใช้ประโยชน์ในแหล่งนันทนาการเพื่อการพักผ่อนและท่องเที่ยว

ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง หมายถึง ค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการเดินทางมาท่องเที่ยวและนันทนาการ เช่น ค่าอาหารเครื่องดื่ม ค่าที่พัก ค่าพาหนะ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าของที่ระลึก ค่าเสียโอกาส โดยคิด 1/3 ของอัตราค่าจ้างแรงงานที่นักท่องเที่ยวได้รับ และค่าเบ็ดเตล็ดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางมาท่องเที่ยวครั้งนี้

พื้นที่สีเขียว หมายถึง พื้นที่โล่งซึ่งมีพืชพรรณเป็นองค์ประกอบหลักได้รับการจัดการตามหลักวิชาวนวัฒนวิทยาและภูมิสถาปัตย์ เพื่อเสริมสร้างภูมิทัศน์ให้เอื้ออำนวยต่อการพักผ่อนหย่อนใจและทำหน้าที่เป็นปอดของเมืองอย่างยั่งยืนอันจะทำให้ชุมชนเมืองเป็นเมืองสีเขียวที่น่าอยู่ตลอดไป จะเป็นที่ดินของรัฐ ที่ดินเอกชนหรือที่ดินประเภทพิเศษ ซึ่งได้แก่ ที่ดินทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์และที่ดินศาสนสถานก็ได้

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

แนวคิดเกี่ยวกับการนันทนาการ

1. ความหมายของนันทนาการ

นันทนาการ คืออาการแห่งความสุข สนุกสนาน ร่าเริงหลังเข้าร่วมกิจกรรมซึ่งตรงกับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Recreation แปลว่าสร้าง หรือทำขึ้นใหม่หรือทำให้เกิดขึ้นใหม่ และใน Webster's international Dictionary หมายถึงการทำให้ร่างกายจิตใจสดชื่นหลังเหน็ดเหนื่อยจากการทำงาน (อารมณ์ นาวากาญจน์, 2546)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ให้ความหมายว่า นันทนาการ หมายถึง กิจกรรมที่ทำตามสมัครใจในยามว่างเพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและผ่อนคลายความตึงเครียด

ชนินทร รัตตสัมพันธ์ (2529) กล่าวว่า นันทนาการเป็นกิจกรรมที่บุคคลเข้าร่วมด้วยความสมัครใจในเวลาว่างโดยมีความพอใจหรือความสุขใจเป็นเครื่องจูงใจและเป็นมูลฐานเบื้องแรกในการเข้าร่วมกิจกรรมนั้น

วิภาดา ผิวสวัสดิ์ (2545) ให้ความหมายของกิจกรรมนันทนาการว่าเป็นกิจกรรมที่กระทำในเวลาว่างก่อให้เกิดความเพลิดเพลินต่อผู้กระทำโดยตรง เป็นกิจกรรมที่กระทำด้วยความเต็มใจและไม่เป็นอบายมุข

จากความหมายนันทนาการที่กล่าวไว้เบื้องต้นจึงสามารถให้คำจำกัดความของนันทนาการได้ว่านันทนาการเป็นกิจกรรมที่ทำตามสมัครใจในยามว่าง โดยมีความพึงพอใจหรือความสุขใจเป็นพื้นฐาน ทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินต่อผู้กระทำโดยตรงและไม่เป็นกิจกรรมที่ผิดต่อกฎหมาย

2. ประเภทของกิจกรรมนันทนาการ

อารมณ์ นาวากาญจน์ (2546 อ้างถึง สมบัติ กาญจนกิจ, 2535) ได้กล่าวถึงกิจกรรมนันทนาการที่สำคัญและช่วยให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต ดังนี้ คือ

1. ศิลปหัตถกรรม

2. เกม กีฬาและกรีฑา

3. เต้นรำ ฟ้อนรำพื้นเมือง

4. ดนตรีและร้องเพลง

5. การอ่าน เขียน พูด

6. ละครและการละเล่นพื้นเมือง

7. กิจกรรมทางสังคม

8. กิจกรรมนอกเมือง กิจกรรมกลางแจ้ง

9. งานอดิเรกทั้งประเภทเก็บสะสมและประดิษฐ์สร้างสรรค์

10. กิจกรรมประเภทอาสาสมัครช่วยเหลือ บริการชุมชน

11. กิจกรรมพิเศษต่าง ๆ เช่น งานเทศกาล งานฉลองและประเพณีท้องถิ่นต่างๆ

12. กิจกรรมนันทนาการสุขสงบ เช่น สมาธิโยคะ การผ่อนคลาย

13. การท่องเที่ยวทัศนศึกษา

14. กิจกรรมสุขภาพเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพ

ดังนั้น กิจกรรมนันทนาการที่กล่าวมานี้ ใช้เป็นสื่อในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสวัสดิการสังคม การเลือกทำกิจกรรมนันทนาการในยามว่างให้เหมาะสมนั้นเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในอันที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคมต่อไป

3. ประโยชน์และคุณค่าทางนันทนาการ

สุรเชษฎ์ เชษฐมาสและศิริลักษณ์ ปิ่นเกสร (2535) ได้กล่าวถึงประโยชน์และคุณค่าของนันทนาการซึ่งสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ประโยชน์และคุณค่าด้านสุขภาพร่างกาย (physiological values) สุขภาพร่างกายที่ดีและความแข็งแรงของประชาชน จัดว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งของความแข็งแกร่งของประเทศ ดังนั้น การพัฒนาทรัพยากรนันทนาการเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนใช้เวลาว่างไปปฏิบัติกิจกรรมนันทนาการจึงเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นกิจกรรมนันทนาการที่มีประโยชน์และมีคุณค่าต่อสุขภาพร่างกาย ได้แก่ การเดินป่า ปีนเขา ตกปลา เล่นเรือ ขี่จักรยาน เล่นสกีน้ำ การว่ายน้ำ เป็นต้น

2. ประโยชน์และคุณค่าด้านจิตใจ (Psychological values) ปัจจุบันภาวการณ์แข่งขัน เร่งรีบและความแออัดในเรื่องที่อยู่อาศัยตลอดจนสภาพแวดล้อมที่ส่งผลในแง่ลบกับสภาพจิตใจเป็นผลให้เกิดความเครียดและเหนื่อยหน่ายต่อภารกิจการงาน และชีวิตความเป็นอยู่ ด้วยเหตุนี้การได้สัมผัสธรรมชาติและใกล้ชิดธรรมชาติจะช่วยให้คนเราเกิดความรู้สึกผ่อนคลายและมีความสุข ดังนั้น ประสบการณ์ด้านนันทนาการในแหล่งธรรมชาติจึงสามารถช่วยส่งเสริมให้มนุษย์ได้รู้จักตนเองและสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตลอดจนความสมดุลของสิ่งต่างๆที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

3. ประโยชน์และคุณค่าด้านเศรษฐกิจ (Economic values) นันทนาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนันทนาการกลางแจ้งจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจทั้งในระดับท้องถิ่น ภูมิภาคและประเทศเป็นอย่างมาก เพราะนันทนาการเป็นองค์ประกอบสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ที่ช่วยทำให้เกิดการจ้างงานและการกระจายรายได้ไปสู่คนกลุ่มต่างๆ ในสังคมที่สำคัญก็คือ นันทนาการมีส่วนช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของสังคมชนบทที่ยากจนและอยู่ห่างไกลจากความเจริญ

4. ประโยชน์และคุณค่าด้านสังคม (sociological values) นันทนาการเป็นการใช้เวลาว่างแบบสร้างสรรค์ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม หากรัฐจะสามารถจัดหาและพัฒนาพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนได้เพียงพอกับความต้องการก็จะส่งผลดีต่อประชาชน และสังคมโดยรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเยาวชนและวัยรุ่น ถ้าได้ใช้เวลาว่างที่มีอยู่ในการประกอบกิจกรรมนันทนาการอย่างเต็มที่ก็จะทำให้ไม่มีเวลาไปประพฤติปฏิบัติตนในทางที่ผิดหรือเป็นภัยต่อสังคม นอกจากนี้นันทนาการยังมีส่วนผลักดันให้คนเราที่มีความสนใจที่เหมือนกันมาอยู่ร่วมกันหรือใกล้ชิดกันทำให้สร้างสัมพันธ์และมิตรภาพที่ดีต่อกัน รวมทั้งได้มีโอกาสเรียนรู้กฎเกณฑ์และระเบียบของสังคมที่ดี การเคารพในสิทธิของผู้อื่น สิ่งต่างๆ เหล่านี้จัดว่าเป็นองค์ประกอบที่ดีของสังคมทุกระดับชั้น

5. ประโยชน์และคุณค่าด้านวัฒนธรรม (cultural values) นันทนาการเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เข้าร่วมได้มีโอกาสเรียนรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับแหล่งธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมตลอดจนสิ่งที่เป็นมรดกของชาติ นอกจากนี้ยังทำให้คนในสังคมนั้นมีการปรับเปลี่ยน ทัศนคติ ความเชื่อและแนวทางในการดำรงชีวิตบนพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว

6. ประโยชน์และคุณค่าด้านการศึกษา (education values) พื้นที่นันทนาการทุกแห่งเปรียบได้กับห้องปฏิบัติการธรรมชาติเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้าไปศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นธรรมชาติได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังเป็นสถานที่ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยที่สำคัญ ๆ และสุดท้ายพื้นที่นันทนาการยังเป็นแหล่งช่วยสนับสนุนให้คนในสังคมมีจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์และสงวนรักษาธรรมชาติ และทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีเหตุผลอีกด้วย

แนวคิดด้านความสำคัญของมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาตินับวันจะถูกทำลายและเสื่อมลง ตัวอย่างเช่น ความต้องการใช้พื้นที่ป่าในการสร้างเขื่อน เพราะการสร้างเขื่อนสามารถประเมินค่าออกมาเป็นตัวเงินได้ชัดเจนว่ามีประโยชน์มากน้อยเพียงใด คุ้มค่าต่อการลงทุนหรือไม่ ในขณะที่การรักษาสภาพป่าคนส่วนใหญ่มีความรู้สึกว่าประโยชน์ไม่ได้เพิ่มขึ้นเพราะคุณประโยชน์ส่วนของพื้นที่ป่าธรรมชาติ มีลักษณะเป็นสินค้าสาธารณะ (public goods)

ซึ่งสินค้าสาธารณะมีลักษณะสำคัญสองประการ กล่าวคือ ประการแรกการไม่แบ่งปันในการบริโภค (non - rival in Consumption) หมายถึงการบริโภคสินค้าและบริการของบุคคลใดบุคคลหนึ่งไม่ได้ลดจำนวนสินค้าบริการในการบริโภคของบุคคลอื่น โดยต้นทุนส่วนเพิ่มในการจัดหาสินค้าและบริการให้แก่ผู้บริโภคที่เพิ่มขึ้นมีค่าเท่ากับศูนย์ เช่น อากาศที่บริสุทธิ์ในอุทยานแห่งชาติ บุคคลหนึ่งสามารถสูดอากาศบริสุทธิ์ได้โดยไม่ให้บุคคลอื่นมีความพอใจลดลง เป็นต้น และลักษณะประการที่สอง คือการไม่กีดกันการบริโภค (non - excludability) หมายถึงการบริโภคของบุคคลใดบุคคลหนึ่งไม่สามารถกีดกันการบริโภคของบุคคลอื่นๆ ได้ เพราะทุกคนสามารถเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติได้เท่ากัน รวมทั้งสามารถใช้สินค้าบริการได้เท่ากันเช่น นักท่องเที่ยวสามารถสูดอากาศบริเวณพื้นที่ธรรมชาติได้เหมือนกันและหากมีการกีดกันก็จะมีต้นทุนสูงมาก อย่างไรก็ตามพื้นที่อนุรักษ์ธรรมชาติบางแห่งมีการกีดกันการบริโภคได้ในระดับหนึ่งโดยการคิดค่าธรรมเนียมการเข้าชม
(โสมสกาว เพชรานนท์, 2546 ; สมพร อัศวิลานนท์, 2543)

ด้วยเหตุนี้ทรัพยากรธรรมชาติจึงถูกทำลายลงไปเรื่อยๆ ด้วยเหตุผลที่คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติยากที่จะมองเห็นเป็นรูปของตัวเงินที่ชัดเจน เพราะไม่มีการซื้อขายกันในตลาด จึงไม่ทราบว่าราคาเป็นเท่าใด มูลค่าของจากป่า เช่น กล้วยไม้ หน่อไม้ เห็ด จะทราบเฉพาะราคาสินค้าเท่านั้นแต่จะไม่ทราบมูลค่าสภาพธรรมชาติว่ามีมากน้อยเท่าใด เมื่อไม่ทราบมูลค่าสภาพธรรมชาติที่แท้จริงก็จะทำให้คนส่วนใหญ่เข้าใจว่าไม่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ แต่ความจริงแล้วสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมีมูลค่าและมีวิธีวัดได้ และต่อไปในอนาคตก็มีมูลค่ามหาศาล (จุไร ทัพวงษ์ และคณะ, 2545)

1. มูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การประเมินสิ่งแวดล้อมจะต้องมองแปดด้าน คือการมองอย่างรอบด้านเพื่อให้เห็นคุณค่าทั้งหมดของสิ่งแวดล้อม เพื่อสะท้อนมูลค่าที่แท้จริงของธรรมชาติจะเน้นมูลค่าที่วัดเป็นตัวเงินจากธุรกิจการค้าเพียงอย่างเดียว โดยละเลยประโยชน์ด้านอื่นๆ ที่สำคัญกว่ามิได้ ด้วยเหตุผลนี้นักเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อมจึงได้พัฒนาแนวคิดหนึ่งขึ้นมาเรียกว่า “ค่าทางเศรษฐกิจทั้งหมด” หรือ total economic value (TEV) ซึ่งจะช่วยให้เรารู้ถึงค่าทางเศรษฐกิจประเภทต่าง ๆ ของทรัพยากรธรรมชาติในการประเมินค่าทางสิ่งแวดล้อม (ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์, 2542)

มูลค่าโดยรวมทางเศรษฐศาสตร์ (TEV) ในที่นี้แยกได้เป็นมูลค่าจากการใช้ของบุคคล (individual preference) โดยทั่วไปแล้วคนแต่ละคนจะมีมูลค่าที่เกิดจากความรู้สึกนึกคิด (held value)

มูลค่านี้คือพื้นฐานความชอบของแต่ละคนและเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท คือมูลค่าจากการใช้ประโยชน์ (use - value) และมูลค่าจากการไม่ได้ใช้ประโยชน์ (non – use value) โดยมูลค่าโดยรวมทางเศรษฐศาสตร์ทั้งสองสามารถจำแนกและอธิบายถึงความหมายของมูลค่าต่าง ๆ ได้ดังนี้ (Nunes, 2002 อ้างใน Gürlük and Rehber, 2007 ; สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2543 ; สมพร อิศวิลานนท์, 2538)

1. มูลค่าจากการใช้ประโยชน์ (use value) คือ การที่สิ่งแวดล้อมให้ประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมกับประชาชนจำแนกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1.1 มูลค่าที่เกิดจากการใช้ประโยชน์โดยตรง (direct use values) หมายถึง การที่ประชาชนในฐานะผู้บริโภคได้รับประโยชน์โดยตรงจากสินค้าและบริการที่เกิดขึ้นจากสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การเข้าชมอุทยานแห่งชาติ การนันทนาการ อากาศบริสุทธิ์ แหล่งน้ำบริสุทธิ์ตามธรรมชาติและอาหาร เป็นต้น

1.2 มูลค่าที่เกิดจากการใช้ประโยชน์โดยอ้อม (indirect use values) หมายถึงการที่สิ่งแวดล้อมทำหน้าที่เป็นปัจจัยการผลิตอย่างหนึ่งซึ่งเป็นมูลค่าที่เกิดจากหน้าที่หรือกิจกรรมที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนโดยผ่านกระบวนการผลิต เช่น ป่าไม้มีมูลค่าทางอ้อมในการป้องกันการไหลบ่าของน้ำ ป่าชายเลนมีมูลค่าทางอ้อมในการรักษาสภาพนิเวศน์วิทยาชายฝั่งทะเล เป็นต้น

1.3 มูลค่าของการเก็บไว้เผื่อใช้ในอนาคต (option use values) หมายถึงเป็นมูลค่าที่บุคคลในสังคมให้กับสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ แม้ว่าจะยังไม่เคยได้ใช้บริการที่เกิดกับสิ่งแวดล้อมนั้น แต่ยินดีที่จะจ่ายเผื่อว่าเมื่อถึงวันหนึ่งในอนาคตที่ยากจะใช้แล้วมีให้ใช้ได้มูลค่าที่สร้างขึ้นเป็นมูลค่าอันเกิดจากความต้องการที่จะใช้สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรในอนาคตทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การอนุรักษ์แหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า ความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนแหล่งนันทนาการและความสวยงามของธรรมชาติ เป็นต้น

2. มูลค่าจากการไม่ได้ใช้ประโยชน์ (non – use value) คือการที่สิ่งแวดล้อมให้ประโยชน์กับประชาชนในรูปของการสร้างความรู้สึกที่ดีเมื่อทราบว่าสิ่งแวดล้อมอยู่ในสภาพที่ดีโดยที่ประชาชนไม่ได้รับประโยชน์จากการใช้สิ่งแวดล้อมนั้นเลย จำแนกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1 มูลค่าจากการเก็บไว้ให้ลูกหลาน (bequest values) หมายถึงการที่ประชาชนได้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพที่ดีเพราะลูกหลานหรือประชาชนรุ่นหลังจะสามารถใช้ประโยชน์ได้ในอนาคต เช่นมูลค่าของการอนุรักษ์นกเงือก มูลค่าของการอนุรักษ์ชายหาดที่สวยงามของเกาะพีพี เป็นต้น เพราะถ้าหากปล่อยให้สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรดังกล่าวถูกทำลายจนสูญสิ้นไปแล้ว จะไม่สามรถทำให้สภาพแวดล้อมหรือทรัพยากรดังกล่าวกลับคืนสภาพมาได้ (irreversible changes)

2.2 มูลค่าจากการคงอยู่ (existence values) หมายถึงการที่ประชาชนมีความรู้สึกยินดีที่ทราบว่าสิ่งของหรือสถานที่นั้นยังคงมีอยู่และอยู่ในสภาพเดิม แม้ว่าจะไม่ทราบว่าสภาพพื้นที่ตรงนั้นเป็นอย่างไร หรืออาจจะไม่มีโอกาสเข้าชมเพื่อใช้ประโยชน์เลยในชีวิต แต่ถ้าพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อมนั้นถูกทำลายและไม่มีโอกาสที่จะฟื้นสภาพกลับมาอีก มูลค่าส่วนนี้จะขาดหายไปและรู้สึกผิดหวังเสียใจ เสียดาย ถ้ารู้ว่าสิ่งนั้นสิ้นสภาพ เช่นพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่หายาก อุทยานแห่งชาติ ที่สำคัญหลายๆแห่งของประเทศไทย แนวปะการัง เป็นต้น

แนวคิดด้านการประเมินมูลค่าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. การประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์โดยวิธีการตรง

การประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์โดยวิธีการตรง สำหรับการประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ที่พยายามวัดหรือประเมินค่าความพึงพอใจของบุคคลโดยตรง (Stated Preference Approach, SP) ซึ่งถือว่าเป็นวิธีการที่เหมาะสมหากไม่มีข้อมูลการตลาดใด ๆ มาช่วยเป็นเครื่องมือในการประมาณมูลค่าสิ่งแวดล้อม (Brown, 2003) เช่น มูลค่าของการอนุรักษ์สัตว์ป่าใกล้สูญพันธุ์ไม่มีความสัมพันธ์ใดๆ กับการบริโภคสินค้า (ที่มีราคาตลาดปรากฏ) ของบุคคล ดังนั้น การประเมินมูลค่าโดยตรงเป็นการหาค่าความพอใจที่เปลี่ยนแปลงของผู้คนในสังคม โดยการสอบถามตรงกับผู้บริโภคที่ได้รับสินค้าและบริการนั้น ๆ ซึ่งมักจะเรียกว่าความเต็มใจจ่าย (willingness to pay) หรือความเต็มใจที่จะได้รับการชดเชย (willingness to accept) ซึ่งจะเป็นการสร้างสถานการณ์สมมุติขึ้นเพื่อถามระดับความพอใจผ่านมูลค่าในรูปตัวเงินของบุคคลสำหรับสินค้าหรือสิ่งแวดล้อม โดยเรียกวิธีการนี้ว่า Contingent Valuation Method (CVM) ซึ่งคนที่ถูกถามจะได้รับคำถามโดยตรงถึงความพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น (ราชันย์ จิรากุร, 2548)

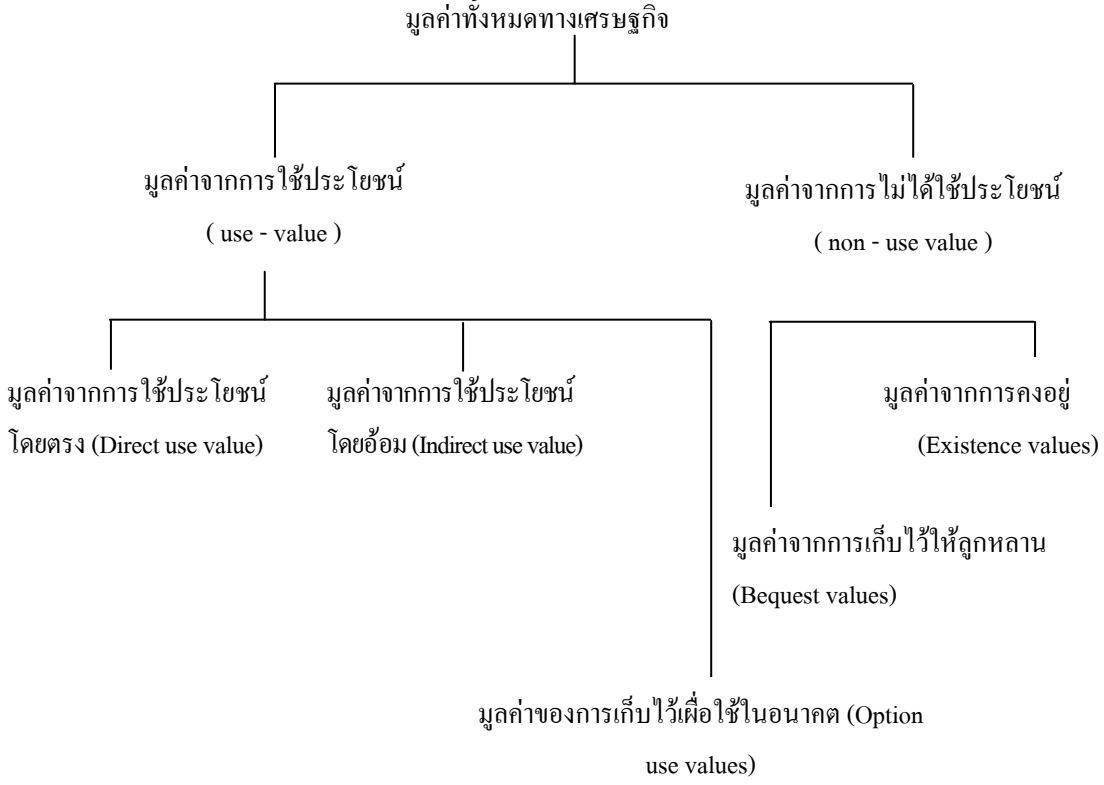

ภาพที่ 1 องค์ประกอบของมูลค่าทางเศรษฐกิจของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ที่มา: ดัดแปลงจาก สมพร อิศวิลานนท์ (2538)

2. การประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์โดยวิธีการอ้อม

การประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์โดยวิธีการอ้อมเป็นวิธีการประเมินค่าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยเชื่อมโยงความพอใจของคนในสังคมผ่านการเปลี่ยนแปลงสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมูลค่าดังกล่าวจะสะท้อนถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมนั้น (ราชันย์ จิรากุร, 2548) ซึ่งการประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์โดยวิธีการอ้อมสามารถวิเคราะห์จากราคาสินค้าและบริการที่ผ่านตลาดทางตรง (Market Value Approach) และการวิเคราะห์ผ่านระบบตลาดทางอ้อม (Surrogate Market Approach) โดยใช้ราคาตัวแทนที่ซ่อนอยู่ในมูลค่าของสินค้าและบริการอื่น ๆ ซึ่งสามารถจำแนกวิธีการทั้งสองแนวทางและอธิบายได้ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์โดยผ่านระบบตลาดทางตรง

การวิเคราะห์โดยผ่านระบบตลาดโดยทั่วไปคือการใช้การเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์และอุปทานในตลาด (ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของราคาและปริมาณ) ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรธรรมชาติเป็นตัววัดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากทรัพยากรนั้น ๆ (ราชันย์ จิรากุร, 2548) ดังนั้นเมื่อมีผลกระทบเกิดขึ้นกับคุณภาพสิ่งแวดล้อม ผลกระทบที่เกิดขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ สามารถเปรียบเทียบกันได้ โดยทำให้อยู่ในรูปของมูลค่าทางการเศรษฐกิจซึ่งมีหน่วยวัดเป็นเงินตราเป็นมาตรฐานในการกำหนดค่า ซึ่งการใช้มูลค่าทางการตลาดที่เปลี่ยนแปลงไปอาจกระทำได้ทั้งในแง่การผลิตและการบริโภค สำหรับวิธีการวิเคราะห์ที่ใช้ระบบตลาดทางตรงมี 3 วิธี ได้แก่ Averting Expenditure Approach, Cost Replacement Approach และ Dose Response Approach (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ, 2543)

2.2 การวิเคราะห์โดยผ่านระบบตลาดทางอ้อม

การวิเคราะห์โดยผ่านระบบตลาดทางอ้อม คือการหาค่าความเปลี่ยนแปลงความพอใจของคนในสังคมที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ทรัพยากรนั้น การใช้วิธีการทางอ้อมนั้นเกิดขึ้นเนื่องมาจากประโยชน์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมหลายอย่างไม่มีระบบตลาดรองรับ และโดยธรรมชาติของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเป็นสินค้าที่ระบบตลาดไม่สามารถจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การวิเคราะห์โดยผ่านระบบตลาดทางอ้อมจึงเป็นการศึกษามูลค่าของสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีการซื้อขายโดยตรงแต่มูลค่านี้อาจซ่อนอยู่ในมูลค่าของสินค้าอื่น ๆ ซึ่งสามารถจำแนกได้ 2 วิธีการ คือ วิธีการ Hedonic Price Model และวิธีค่าใช้จ่ายในการเดินทางหรือ Travel Cost Method (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ, 2543)

แนวคิดด้านการประเมินมูลค่าจากการใช้ประโยชน์เชิงนันทนาการโดยวิธีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

Travel Cost Method หรือวิธีค่าใช้จ่ายในการเดินทางมักนิยมใช้ในการประเมินมูลค่าเชิงนันทนาการของสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจอยู่ในรูปผลประโยชน์เชิงนันทนาการ (recreational benefit) ที่ผู้ใช้ทรัพยากรได้รับหรืออยู่ในรูปการสูญเสียสวัสดิการ (welfare loss) ที่เกิดจากการที่สูญเสียโอกาสในการใช้ประโยชน์ทรัพยากร (เพ็ญพร เจนการกิจ, 2548) ซึ่งหลักการของวิธีค่าใช้จ่ายในการเดินทางคือการศึกษาค่าใช้จ่ายในการเดินทางของประชาชนจากแหล่งที่อยู่อาศัยมายังสถานที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ

โดยมีข้อสมมติฐานว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้สถานที่ท่องเที่ยวจะนิยมเข้าชมบ่อย ส่วนประชาชนที่อาศัยอยู่ไกลกว่าย่อมมาชมน้อยครั้งกว่า นอกจากนั้นแล้วยังมีข้อสมมติฐานว่าถ้าสถานที่ท่องเที่ยวใดสามารถดึงดูดผู้เข้าชมที่มีภูมิลำเนาไกล ๆ ได้ย่อมหมายความว่าสถานที่ท่องเที่ยวนั้นมีมูลค่าทางนันทนาการสูงและในทำนองกลับกัน ถ้าสถานที่ท่องเที่ยวดึงดูดได้เพียงผู้ที่อาศัยในพื้นที่ใกล้เคียงเท่านั้นย่อมหมายความว่าสถานที่ท่องเที่ยวนั้นมีมูลค่าเชิงนันทนาการต่ำกว่าสำหรับการประเมินมูลค่าโดยวิธีค่าใช้จ่ายในการเดินทางเป็นการคำนวณหาส่วนเกินผู้บริโภค (Consumer Surplus) จากค่าใช้จ่ายในการเดินทางซึ่งสามารถแบ่งเป็น 2 วิธีการวิเคราะห์ซึ่งกมลศักดิ์ วงศ์ศรีแก้ว (2547) ได้อธิบายอย่างง่ายๆ ดังนี้

1. วิธีค่าใช้จ่ายในการเดินทางแบบระดับเขต (Zonal Travel Cost Method: ZTCM)

เป็นวิธีที่ต้องแบ่งเขตของผู้ที่มาเดินทางท่องเที่ยวออกเป็นเขต ๆ ซึ่งจะมีระยะทางจากสถานที่ท่องเที่ยวไม่เท่ากัน วิธีนี้เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนคนที่มาสถานที่ท่องเที่ยวเขตต่างๆ และค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

2. วิธีค่าใช้จ่ายในการเดินทางแบบระดับบุคคล (Individual Travel Cost Method: ITCM)

เป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครั้งที่นักท่องเที่ยวแต่ละคนมาเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ซึ่งวิธีการนี้จะทำให้ได้ค่าที่แม่นยำกว่าวิธีการค่าใช้จ่ายในการเดินทางแบบแบ่งเขต เนื่องจากข้อมูลที่ได้จะสอดคล้องกับลักษณะของตัวอย่างมากกว่าวิธีการกำหนดเขต

วิธีการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เป็นการประยุกต์แนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์ Marshall เกี่ยวกับส่วนเกินผู้บริโภค (Consumer Surplus: CS) ซึ่งส่วนเกินผู้บริโภคคือความแตกต่างระหว่างจำนวนเงินที่ผู้บริโภคเต็มใจที่จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการและจำนวนเงินที่ผู้บริโภคได้จ่ายจริง ๆ ในการซื้อสินค้าและบริการดังกล่าว ดังนั้นส่วนเกินของผู้บริโภคจึงเป็นมาตรวัดว่าผู้บริโภคได้รับประโยชน์มากน้อยเพียงใดจากการซื้อสินค้าและบริการ (โสมสกาว เพชรานนท์, 2546) สำหรับ ต้นทุนในการเดินทางซึ่งถือได้ว่าเป็นความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาใช้บริการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในรูปแบบของการนันทนาการเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นความพึงพอใจทั้งหมดของผู้บริโภคที่มีต่อการได้บริโภคสินค้าและบริการหรือเป็นมูลค่าเงินทั้งหมด

ที่ผู้บริโภคยินดีที่จ่ายเพื่อให้ได้รับสินค้าและบริการนั้น ซึ่งในการวิเคราะห์เพื่อหามูลค่าความเต็มใจจ่าย (willingness To Pay) ของนักท่องเที่ยวด้วยวิธีค่าใช้จ่ายในการเดินทางจะใช้ต้นทุนการเดินทางเป็นราคาตัวแทน (จตุพร ละอองคำ, 2546) ซึ่งต้นทุนการเดินทางคือค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวที่รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินและค่าเสียโอกาสของเวลา (ศศิกาญจน์ รัตนทวีโสภณ และโสมสกาว เพชรานนท์, 2549) จากนั้นจึงหาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนการเดินทางและจำนวนครั้งในการมาท่องเที่ยวและนำมาสร้างเส้นอุปสงค์ของการเดินทางมาท่องเที่ยว จากความสัมพันธ์ดังกล่าวสามารถนำไปสู่การหาประโยชน์สุทธิจากการประยุกต์แนวคิดเรื่องส่วนเกินผู้บริโภค (CS) ได้

การพิจารณาส่วนเกินของผู้บริโภคสามารถพิจาณาได้ตามแนวคิดของ Marshall กล่าวคือ ส่วนเกินผู้บริโภคสามารถวัดได้จากพื้นที่ใต้เส้นอุปสงค์ (Marshallian Demand Curve) ที่อยู่เหนือจำนวนเงินที่ผู้บริโภคจะต้องจ่ายไป ซึ่งเส้นอุปสงค์นี้เป็นเส้นที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณสินค้าที่มีผู้ต้องการซื้อในขณะใดขณะหนึ่งกับระดับราคาสินค้าต่าง ๆ กันของสินค้านั้น โดยพิจารณาจากการบริโภคของบุคคลเพื่อที่จะได้รับอรรถประโยชน์สูงสุดเมื่อกำหนดให้รายได้บุคคลคงที่

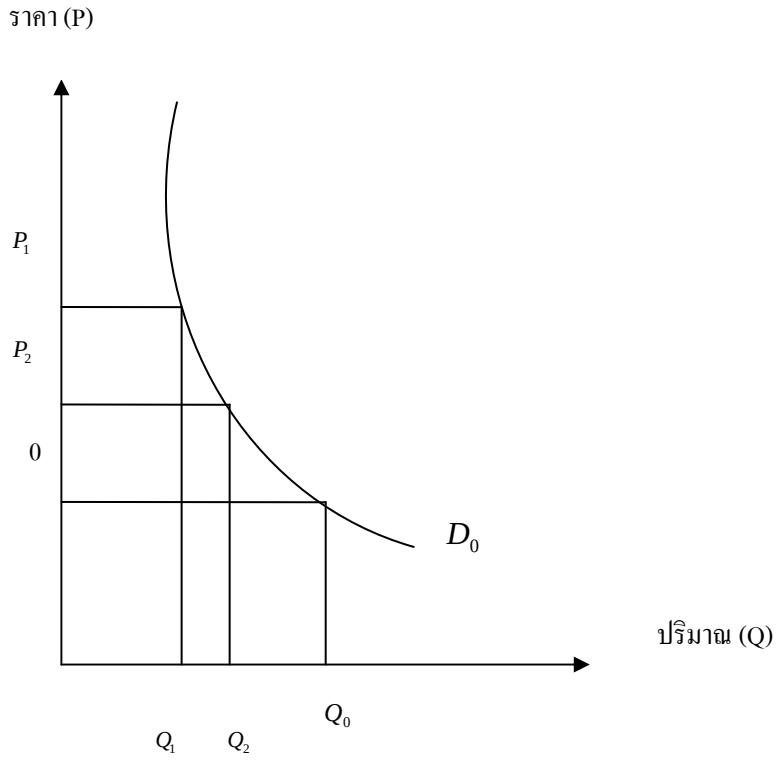

ภาพที่ 2 เส้นอุปสงค์ (Marshallian Demand Curve)
ที่มา: กมลศักดิ์ วงศ์ศรีแก้ว (2547 อ้างถึง ดาว มงคลสมัย, 2542)

จากภาพที่ 2 เส้น D คือเส้นอุปสงค์ (Marshallian Demand Curve) ของผู้บริโภคคนหนึ่ง ความสูงของเส้นอุปสงค์ ณ แต่ละปริมาณแสดงจำนวนเงินสูงสุดที่ผู้บริโภคยินดีจ่ายซึ่งก็คือความพอใจของผู้บริโภคสำหรับปริมาณสินค้าที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย เช่น ราคาสูงสุดที่ผู้บริโภคยินดีที่จ่ายสำหรับสินค้าหน่วยที่ Q คือ P และสำหรับสินค้าหน่วยที่ Q ที่ P เป็นต้น ดังนั้นถ้าสามารถแบ่งเป็นหน่วยย่อย ๆ ต่อเนื่องกันพื้นที่ใต้เส้นอุปสงค์ก็จะสะท้อนความยินดีที่จะจ่ายของผู้บริโภคต่อสินค้านั้น ซึ่งสามารถหาส่วนเกินผู้บริโภคดังภาพที่ 3

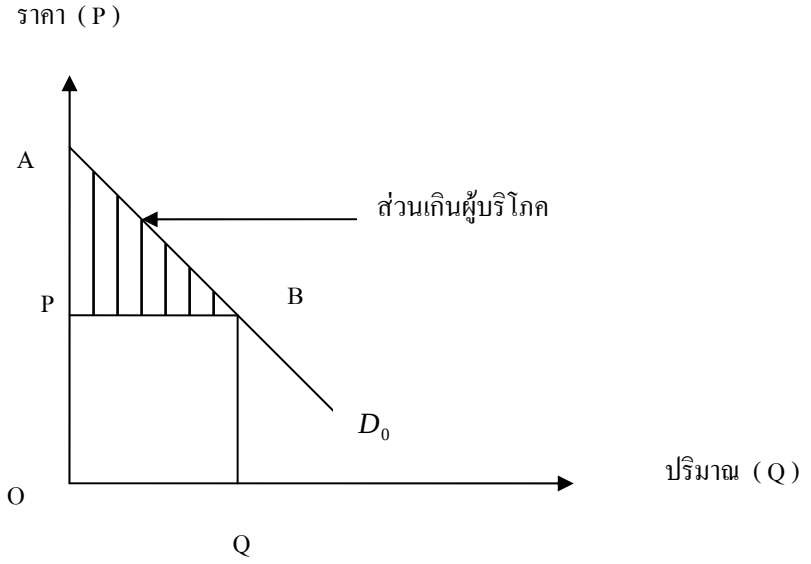

ภาพที่ 3 ส่วนเกินผู้บริโภค

สมมติว่าผู้บริโภคต้องการบริโภคสินค้าปริมาณ Q หน่วยซึ่งราคาของสินค้ามีค่าเท่ากับ P บาท ดังนั้นจำนวนเงินที่ผู้บริโภคจ่ายจริงคือ OQBP บาทในขณะที่ความเต็มใจที่จะจ่ายของผู้บริโภคเมื่อปริมาณสินค้าที่ต้องการซื้อเท่ากับ Q หน่วย คือ OQBA ดังนั้นส่วนเกินผู้บริโภคที่ได้รับจากการบริโภคสินค้านี้ คือ PBA ซึ่งก็คือสวัสดิการที่ตกแก่สังคม

วิธีวิเคราะห์มูลค่าด้านนันทนาการของแหล่งนันทนาการจากค่าใช้จ่ายในการเดินทาง มีพื้นฐานแนวความคิดมาจากฟังก์ชั่นอรรถประโยชน์ของแต่ละบุคคล มีแบบจำลองแนวคิด ดังนี้ (เพ็ญพร เจนการกิจ, 2548)

กำหนดให้ผู้บริโภคซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวที่ได้รับประโยชน์เชิงนันทนาการจากทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว สามารถบรรลุวัตถุประสงค์อรรถประโยชน์สูงสุด ภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณ เวลา และคุณภาพสิ่งแวดล้อม

$$U = f(Q, x, s) \qquad (1)$$

โดย U = อรรถประโยชน์ของแต่ละบุคคล

Q = จำนวนของสินค้าทั่วไป ($Q = q_1 \ldots q_n$) ซึ่งทำให้ราคามีค่าเท่ากับ 1

x = จำนวนครั้งของการเข้าแหล่งท่องเที่ยว

s = คุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ท่องเที่ยวนั้น

ทั้งนี้ ผู้บริโภคมีข้อจำกัดด้านงบประมาณในการท่องเที่ยวซึ่งก็คือต้นทุนในการพักผ่อนหย่อนใจ ดังสมการที่ (2) และ (3) ดังนี้

$$x \cdot p + Q = m \qquad (2)$$

$$m = m^0 + t_w \cdot w \qquad (3)$$

สมการที่ (2) เป็นงบประมาณในการนันทนาการซึ่งได้จากจำนวนครั้งของการพักผ่อนหย่อนใจคูณกับต้นทุนในการพักผ่อนหย่อนใจแต่ละครั้ง (p) ซึ่งจะรวมกับงบประมาณในการจับจ่ายใช้สอยสินค้าอื่น ๆ (Q) และm คืองบประมาณที่มีอยู่ ซึ่งมางบประมาณที่มีอยู่นี้มาจากสมการที่ (3) คือรายได้เดิมที่มีอยู่ (m) และรายได้จากการทำงานซึ่งได้จากชั่วโมงทำงาน (t) คูณกับอัตราค่าจ้างต่อชั่งโมง (w)

นอกจากนี้ผู้บริโภคยังมีข้อจำกัดด้านเวลา ดังสมการที่ (4) ในแต่ละครั้งของการไปท่องเที่ยวผู้บริโภคจะใช้เวลา t ชั่งโมง (ซึ่งประกอบด้วยเวลาที่ใช้ในการเดินทางและเวลาที่ใช้ในสถานที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ) ในจำนวนเวลาทั้งหมดที่มี T ชั่วโมง โดยมีเวลาที่ทำงานที่เหลือเท่ากับ t ชั่งโมง สามารถเขียนสมการภายใต้เงื่อนไขด้านเวลาได้ดังสมการที่ (4)

$$x \cdot t_x + t_w \leq T \qquad (4)$$

จากการวิเคราะห์แบบจำลองฟังก์ชันอรรถประโยชน์สูงสุดโดยกำหนดวัตถุประสงค์ดังสมการที่ (1) ภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณในสมการที่ (2) และ (3) และข้อจำกัดด้านเวลาในสมการที่ (4) จะได้สมการอุปสงค์เชิงนันทนาการสำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่หนึ่ง ดังสมการที่ (5)

$$x = x(p, s, m) \qquad (5)$$

จากสมการที่ (5) อธิบายได้ว่า จำนวนครั้งในการเดินทางมาท่องเที่ยว (x) ขึ้นอยู่กับ p ตัวแปรค่าใช้จ่ายในการเดินทางทั้งหมด s ตัวแปรคุณภาพสิ่งแวดล้อม และ m เป็นตัวแปรด้านงบประมาณของผู้บริโภค

$$P = (c_1 + c_2) + (c_3 + c_4 + c_5) \qquad (6)$$

จากสมการที่ (6) ตัวแปรด้านค่าใช้จ่ายในการเดินทางถ้าหากเป็น “ราคาที่ครบถ้วน (full price)” จะประกอบด้วยส่วนแรกคือต้นทุนในการเดินทางมาพื้นที่ (cost of traveling) ซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาพื้นที่ (c_1) และค่าเสียเวลาในการเดินทางมาพื้นที่ (c_2) ส่วนที่สองคือต้นทุนจากการใช้พื้นที่ (on – site cost) ซึ่งมีค่าเข้าพื้นที่ (c_3) ค่าใช้จ่ายในการพักผ่อนหย่อนใจในพื้นที่ (c_4) และค่าเสียเวลาในการพักผ่อนหย่อนใจในพื้นที่ (c_5) สำหรับการคำนวณหาค่า c_2 และ c_5 สามารถใช้อัตราค่าจ้างเป็นตัวแทนค่าเสียโอกาสของเวลาได้

3. การพิจารณาค่าเสียโอกาสของเวลา

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2543) ได้เสนอแนวการศึกษาของ Cesario (1976) กล่าวคืออวิธีการหาราคาเงา (shadow price) ที่อยู่บนพื้นฐานของอัตราค่าจ้างทั้งนี้เพราะไม่สามารถใช้อัตราค่าจ้างของผู้เดินทางได้โดยตรง เหตุผลคือผู้บริโภคย่อมได้รับอรรถประโยชน์จากการมาท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน ดังนั้นไม่เป็นการเหมาะสมที่จะเอาอัตราค่าจ้างมาแทนราคาเงาของเวลาที่ใช้ไปในการเดินทางมายังแหล่งนันทนาการนั้น ๆ เพราะอรรถประโยชน์ของผู้บริโภคไม่ได้ลดลงมาเป็นศูนย์ แต่ยังคงเหลืออยู่เนื่องจากได้รับอรรถประโยชน์จากการเดินทางมาแหล่งนันทนาการนั้น จึงควรคำนวณค่าเสียโอกาสของเวลาด้วยการปรับจากอัตราค่าจ้าง คือคิดเป็นร้อยละ 0.33 ของอัตราค่าจ้าง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ณัชชา ว่องวัฒนานุกูล (2547 อ้างถึง Hotelling, 1949) รายงานว่า Hotelling เป็นนักเศรษฐศาสตร์คนแรกที่ใช้วิธีวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการเดินทางประเมินมูลค่าแหล่งนันทนาการ โดยประเมินมูลค่าจากการประมาณ ค่าเส้นอุปสงค์ของแหล่งนันทนาการออกเป็นรูปวงแหวน ผู้ใช้บริการแหล่งนันทนาการนั้นมีที่พักอยู่ในเขตใดก็จะมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางเท่ากันกับผู้ใช้บริการคนอื่น ๆ ที่มีที่พักอาศัยอยู่ในเขตเดียวกัน ผู้ใช้บริการที่เดินทางมาจากเขตต่างกันจะมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางต่างกันไปตามระยะทาง (เขต) จากพื้นที่นันทนาการนั้นด้วยทำให้จำนวนครั้งของการเดินทางไปใช้บริการแหล่งนันทนาการนั้นแปรผกผันกับค่าใช้จ่ายในการเดินทาง โดยมีข้อสมมติว่าผู้ที่มาใช้บริการแหล่งนันทนาการนั้นจะได้รับความพอใจหรือประโยชน์เท่ากันทุกคนไม่ว่าอยู่เขตใดก็ตาม ดังนั้นส่วนเกินผู้บริโภคในแต่ละเขตจึงแตกต่างกันตามค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ข้อเสนอของ Hotelling ได้รับการวิจารณ์ว่ามีจุดอ่อน คือข้อสมมติในเรื่องผู้ใช้บริการจะได้รับประโยชน์เท่ากันทุกคน ซึ่ง Trice and Wood (1958) ได้ประยุกต์แนวคิดของ Hotelling โดยใช้ข้อมูลชุดเดียวกับ Hotelling วิเคราะห์ระยะทางการเดินทางและจำนวนครั้งของการเดินทางไปใช้บริการ ณ แห่งนันทนาการซึ่งสามารถแสดงให้เห็นว่าจำนวนครั้ง ของการเดินทางมาใช้บริการ ณ แหล่งนันทนาการนั้นแปรผกผันกับระยะทางจากที่พักอาศัยถึงแหล่ง นันทนาการหมายความว่าผู้ใช้บริการที่มีที่พักอาศัยอยู่ไกลกว่าจะได้รับผลประโยชน์จากแหล่งนันทนาการนั้นน้อยกว่าผู้มีที่พักอาศัยที่อยู่ใกล้แหล่งนันทนาการ

นอกจากนี้วิธีหามูลค่าของแหล่งนันทนาการโดยอาศัยค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ยังได้รับการพัฒนาโดย Clawson and Knetsch (สมพร อิศวิลานนท์, 2538 อ้างถึง Hufschmidt, 1983) และได้เรียกว่า travel cost method ซึ่งนำไปสู่การหาค่าอุปสงค์และมูลค่าการท่องเที่ยว สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างเส้นอุปสงค์สำหรับการนันทนาการทำได้โดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนความมากน้อย (จำนวนครั้งหรือจำนวนวัน) ที่นักท่องเที่ยวได้ใช้บริการกับราคาแต่เนื่องจากการนันทนาการมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากสินค้าแข่งขันอื่น ๆ เพราะการที่จะได้รับสินค้าและบริการดังกล่าวนั้น ผู้บริโภคจะต้องเดินทางไปใช้บริการด้วยตนเองมีผลให้ผู้บริโภคต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางในระดับที่แตกต่างกันไปตามระยะทางที่ต้องเดินทางมาและเป็นธรรมดาที่ผู้ที่อยู่ใกล้พื้นที่นันทนาการนั้นย่อมมีแนวโน้มที่จะเดินทางไปใช้บริการมากครั้งกว่าผู้ที่อยู่ห่างไกลออกไปเพราะเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทาง (ค่าน้ำมัน ค่าอาหาร ค่ายานพาหนะ เป็นต้น) และค่าเสียเวลาในการเดินทางมีน้อยกว่า จากลักษณะดังกล่าวนี้เมื่อนำไปผนวกเข้ากับข้อมูลที่สะท้อนถึงรสนิยมของผู้

เดินทาง เช่น ระดับการศึกษา อายุ รายได้ เป็นต้น จะสามารถนำไปเป็นข้อมูลเพื่อจัดสร้างเส้นอุปสงค์สำหรับการนันทนาการในสถานที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ ได้

ต่อมา Burt and Brewer (1971) ได้พัฒนางานด้าน TCM ขึ้นมาอีกขั้นโดยใช้ข้อมูลระดับบุคคล (Individual Travel Cost Method) เพื่อกะประมาณระบบสมการอุปสงค์เพื่อการนันทนาการของทะเลสาบ โดยใช้ต้นทุนในการเดินทางที่รวมค่าเสียโอกาสของเวลาเข้าไปด้วย ต้นทุนในการเดินทางพื้นที่ทดแทนจำนวนวันที่พักแรม เป็นต้น

1. งานวิจัยที่ใช้วิธีการค่าใช้จ่ายในการเดินทางระดับเขต (ZTCM)

สุวดี ศรีเบญจพลางกูร (2529) ทำการศึกษาการประเมินมูลค่าประโยชน์ของแหล่งนันทนาการในเขตเมืองศึกษาเฉพาะกรณี สวนสัตว์ดุสิต กรุงเทพฯ วิธีการศึกษาใช้วิธีค่าใช้จ่ายระดับเขต (ZTCM) เครื่องมือในการทำวิจัยคือแบบสอบถามสัมภาษณ์ผู้มาท่องเที่ยว โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) จำนวน 321 ตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่าค่าใช้จ่ายในการเดินทางเป็นเพียงปัจจัยเดียวที่มีอิทธิพลต่อการมาท่องเที่ยวสวนสัตว์แห่งนี้ ซึ่งค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเท่ากับ 39.20 บาท สำหรับมูลค่าประโยชน์ของสวนสัตว์ดุสิตซึ่งอยู่ในรูปความเต็มใจที่จะจ่ายของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อการได้มาพักผ่อน ณ สวนสัตว์แห่งนี้ ปรากฏว่าสวนสัตว์ดุสิตก่อให้เกิดมูลค่าประโยชน์ทางนันทนาการในปี พ.ศ.2528 เท่ากับ 27.96 ล้านบาทและเมื่อมีการอนุรักษ์พื้นที่นี้ไว้ในสภาพที่เป็นแหล่งนันทนาการต่อไปจะมีมูลค่าประโยชน์ทั้งหมดในรูปมูลค่าปัจจุบันที่เป็นตัวเงินตลอดอายุโครงการ 25 ปี เท่ากับ 204.52 - 298.43 ล้านบาท ณ ระดับอัตราส่วนลดร้อยละ 13-8 ตามลำดับ

กลมา ชินพงศ์ (2532) ศึกษาวิจัย การประเมินมูลค่าทางนันทนาการของสวนจตุจักร วิธีการศึกษาใช้การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการเดินทางระดับเขต (ZTCM) โดยแบ่งตามเขตการปกครองของกรุงเทพฯ ในปี พ.ศ. 2530 เป็น 24 เขต และ 3 จังหวัดใกล้เคียงคือจังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดนนทบุรีและจังหวัดปทุมธานี จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามาจากผู้ที่มาใช้บริการสวนจตุจักร จำนวน 321 ราย ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางมายังสวนจตุจักร คือค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และจำนวนครั้งของการหย่อนใจในลักษณะอื่น ในส่วนของการประเมินมูลค่าของนันทนาการ ณ สวนจตุจักรในปี พ.ศ. 2530 ประเมินได้เท่ากับ 52.56 ล้านบาทและเมื่อกำหนดให้สวนจตุจักรมีอายุการดำเนินการนาน 25 ปี มูลค่าทางนันทนาการในรูปของมูลค่าปัจจุบัน เมื่อใช้อัตราคิดลดร้อยละ 8 และ 13 มีค่าเท่ากับ 560.82 ล้านบาทและ 385.27 ล้านบาทตามลำดับ

นวลศรี เพชรรัตน์ (2543) ทำการศึกษามูลค่าทางนันทนาการของอุทยานแห่งชาติทะเลบัน ผู้วิจัยนำแนวคิดเกี่ยวกับความเต็มใจจ่าย (WTP) มาใช้ในการประเมินหามูลค่าประโยชน์จากการนันทนาการ 2 วิธีการคือ วิธีการอาศัยค่าใช้จ่ายในการเดินทางระดับเขต (ZTCM) และวิธีการสมมติเหตุการณ์การประมาณค่า (CVM) จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำนวน 397 รายซึ่งวิธีการค่าใช้จ่ายในการเดินทางได้ทำการแบ่งเขตการเดินทางของนักท่องเที่ยวเป็น7 เขตแต่ละเขตมีรัศมีการเดินทาง 50 กิโลเมตรโดยการศึกษาพบว่า ปัจจัยค่าใช้จ่ายในการเดินทางมีค่าสัมพันธ์อุปสงค์ของการเดินทางเข้ามาในพื้นที่เพื่อการนันทนาการ ซึ่งมูลค่าทางนันทนาการของอุทยานแห่งชาติทะเลบัน ในปี พ.ศ.2542 มีค่าเท่ากับ 5.94 ล้านบาท ส่วนวิธีการสมมติเหตุการณ์การประมาณค่าได้ใช้คำถามแบบปิด (Closed -ended question) กล่าวคือจะมีการกำหนดราคาเริ่มต้นให้แก่ผู้สัมภาษณ์โดยจะเอาเทคนิคการต่อรองราคา (Bidding games) เข้ามาช่วยในการสัมภาษณ์ผลการประเมินมูลค่าด้านนันทนาการจากวิธีนี้ปรากฏว่ามีมูลค่าความเต็มใจที่จ่ายรวมเท่ากับ 1.2 ล้านบาท

สมพร บุญเลิศ (2543) ได้ทำการศึกษามูลค่าด้านนันทนาการของพื้นที่อนุรักษ์ กรณีศึกษาเขานอจู้จี้ จังหวัดกระบี่ วิธีการวิจัยใช้วิธีวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการเดินทางระดับเขต (ZTCM) การแบ่งเขตแต่ละเขตจะมีระยะห่างเขตละ 50 กิโลเมตร โดยแบ่งได้เป็น 8 เขตการเดินทาง การวิจัยในครั้งนี้ทำการศึกษามูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการของพื้นที่ทั้งจากนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ซึ่งได้ใช้ตัวอย่างข้อมูลที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 244 รายและในส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากที่พักที่ดำเนินการโดยเอกชน สำหรับรูปแบบสมการที่ใช้ในวิเคราะห์ คือ Linear demand function และผลการศึกษา พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวมี 2 ปัจจัย คือ ระดับรายได้ รองลงมาคือค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ส่วนนักท่องเที่ยวชาติต่างชาติวัตถุประสงค์หลักของการเดินทางมาท่องเที่ยวคือเพื่อการดูนก และมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการของพื้นที่เขานอจู้จี้ จังหวัดกระบี่ ในปีพ.ศ.2543 มีมูลค่าเท่ากับ 26.536 ล้านบาท โดยแบ่งเป็นมูลค่าจากนักท่องเที่ยวชาวไทย 22.536 ล้านบาทต่อปีและมูลค่าจากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 4 ล้านบาทต่อปี

โชคชัย มณีนาค (2544) ทำการวิจัยการประเมินมูลค่าทางนันทนาการของอุทยานแห่งชาติแหลมสน จังหวัดระนอง ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวจำนวน 420 ราย โดยใช้วิธีการประเมินมูลค่าทางนันทนาการจากวิธีอาศัยค่าใช้จ่ายในการเดินทางระดับเขต (ZTCM) และวิธีสมมติเหตุการณ์ (CVM) เกี่ยวกับความเต็มใจที่จะจ่าย (WTP) ผลการ ศึกษาปรากฏว่า สมการอุปสงค์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ สมการ Log linear demand function

โดยปัจจัยที่มีผลต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวมีเพียงปัจจัยค่าใช้จ่ายในการเดินทางเท่านั้น โดยมูลค่านันทนาการจากการประเมินโดยวิธีการค่าใช้จ่ายในการเดินทางมีค่าเท่ากับ 6,684,542 บาท ในขณะที่มูลค่านันทนาการ ที่ประเมินโดยวิธีการสมมติเหตุการณ์มีมูลค่าต่ำกว่ามาก คือเท่ากับ 188,998 บาท

พิเชษฐ์ โคกขำ (2545) ศึกษามูลค่าด้านนันทนาการของสวนรุกขชาติมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี และจังหวัดนครราชสีมา การศึกษาครั้งนี้ได้นำหลักการทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการประเมินมูลค่า โดยใช้ 2 วิธีการศึกษา คือวิธีอาศัยค่าใช้จ่ายในการเดินทางระดับเขต (ZTCM) และวิธีสมมติเหตุการณ์ (CVM) สำหรับการวิเคราะห์โดยวิธีการ ZTCM นั้น ได้แบ่งเขตการศึกษาออกเป็น 7 เขต ระยะห่างจากจุดศูนย์กลางมีแต่ละเขตจะห่างออกไปเขตละ 50 กิโลเมตร สมการที่ใช้ในการวิเคราะห์มีรูปแบบเป็น Double log linear demand function ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการเดินทางมาท่องเที่ยว คือ ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายในการเดินทางและมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการของสวนรุกขชาติมวกเหล็ก ปี พ.ศ.2544 มีค่าเท่ากับ 5,227,825 บาท สำหรับการศึกษาด้วยวิธีการสมมติเหตุการณ์จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 397 รายพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยินดีที่จ่ายค่าธรรมเนียมผ่านเข้าไปสวนรุกขชาติร้อยละ 77.08 โดยส่วนใหญ่ยินดีที่จะจ่ายในจำนวนเงิน 10 บาทต่อครั้ง ดังนั้นมูลค่าด้านนันทนาการจากวิธีการนี้มีมูลค่าเท่ากับ 996,540 บาทในปี พ.ศ.2544

วิโรจน์ โรจนจินดา (2545) เสนอผลการศึกษามูลค่าทางนันทนาการของอุทยานแห่งชาติถ้ำผาไท จังหวัดลำปาง วิธีการศึกษาในครั้งนี้ได้ใช้หลักการทางเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับความเต็มใจจ่ายของผู้บริโภคเป็นแนวทางการวิเคราะห์ 2 วิธีการ คือการประเมินความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยว (WTP) และค่าใช้จ่ายในการเดินทางระดับเขต (ZTCM) ซึ่งในการวิเคราะห์มูลค่าทางนันทนาการโดยใช้วิธีการค่าใช้จ่ายในการเดินทางระดับเขตนั้น ผู้วิจัยได้ทำการแบ่งเขตการเดินทางที่จะใช้ในการวิเคราะห์ 11 เขตเดินทาง มีรัศมีการเดินทางเขตละ 100 กิโลเมตร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์จากการเข้าสูตร Yamane ได้กลุ่มตัวอย่าง 395 รายแต่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจริง 433 ตัวอย่าง การเก็บข้อมูลทำการในระหว่างเดือนมีนาคม 2544 ถึงเดือนพฤษภาคม 2544 โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling) และสมการถดถอยที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ คือ สมการ Double log linear demand function โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเดินทางมาอุทยานแห่งชาติถ้ำผาไทมีเพียงปัจจัยเดียว คือปัจจัยค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และมูลค่าทางนันทนาการของอุทยานแห่งชาติถ้ำผาไทในปี พ.ศ.2544 มีมูลค่า 8.62 ล้านบาทโดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางไปท่องเที่ยวเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงอยู่ในวัยหนุ่มสาวและวัยกลางคนส่วนใหญ่สำเร็จการ ศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีรายได้อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับวิธีสมมติเหตุการณ์จากค่าผ่าน

ประตู ใช้วิธีการตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open-end) โดยจะเอาเทคนิคการต่อรองราคาเข้าช่วยในการสัมภาษณ์ และผลการวิเคราะห์วิธีการนี้ได้มูลค่าเท่ากับ728,634 บาทต่อปีและมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมเข้าอุทยานแห่งชาติถ้ำผาไทในปี พ.ศ.2544 มีค่าเฉลี่ยคนละ 32 บาทต่อครั้ง

กันยารัตน์ กิตติสารวุฒเวทย์ (2546) ทำการประเมินมูลค่าเชิงนันทนาการของสวนรถไฟ ใช้วิธีการศึกษา 2 วิธีการ คือวิธีคิดค่าใช้จ่ายในการเดินทางของบุคคล และวิธีคิดค่าใช้จ่ายในการเดินทางแบบแบ่งเขต เก็บข้อมูลตัวอย่างในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม 2545 จำนวน 354 ตัวอย่าง ผลการศึกษา พบว่าการวิเคราะห์โดยวิธีการทั้งสองได้ผลที่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิเคราะห์โดยวิธีการคิดค่าใช้จ่ายในการเดินทางของบุคคล ปรากฏว่าปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการเดินทางมายังสวนรถไฟ ได้แก่ ค่าจ่ายในเดินทาง จำนวนคนที่เดินทางมาด้วย ลักษณะการประกอบกิจกรรม และอายุ ส่วนผลจากการประเมินมูลค่าของสวนรถไฟในปี 2545 มีค่าเท่ากับ 444,011,058.63 บาทและการประเมินมูลค่ารวมตลอดโครงการ ภายใต้ข้อสมมติว่าสวนรถไฟมีอายุโครงการ 25 ปี และอัตราคิดลดเท่ากับร้อยละ 6.4 มีค่าเท่ากับ 7,836,585,846 บาท สำหรับผลการวิเคราะห์โดยวิธีคิดค่าใช้จ่ายในการเดินทางแบบแบ่งเขต พบว่าปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการเดินทางมาสวนรถไฟมีเพียงปัจจัยเดียว คือ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางโดยเฉลี่ยแต่ละเขต และจากผลการประเมินมูลค่าของสวนรถไฟในปี 2545 มีค่าเท่ากับ 108,938,821.08 บาท ส่วนมูลค่ารวมตลอดโครงการมีค่าเท่ากับ 1,922,718,830 บาท

จตุพร ละอองคำ (2546) ทำการศึกษาการประเมินมูลค่าผลประโยชน์ด้านนันทนาการของเขตห้ามล่าสัตว์ป่าถ้ำผาท่าพล อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก วิธีการที่ใช้ในการศึกษาคือวิธีค่าใช้จ่ายในการเดินทางระดับเขต (Zonal Travel Cost Method: ZTCM) โดยแบ่งรัศมีเขตแต่ละเขตประมาณ 15 กิโลเมตรเป็นหนึ่งเขตเดินทางในลักษณะวงแหวนได้ทั้งหมด 10 เขตเดินทาง ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์ผู้มาท่องเที่ยวจำนวน 321 ราย ทำการเก็บข้อมูลช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ.2544 – เดือนเมษายน 2545 เพราะเป็นช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวและใช้สมการ Double log linear demand function สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัตราการมาท่องเที่ยวเขตห้ามล่าสัตว์ถ้ำผาท่าพล ใช้การทดสอบความถดถอยพหุคูณ และมีเพียงปัจจัยเดียวที่มีความสัมพันธ์ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 คือ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาแหล่งนันทนาการนี้ มูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการของเขตห้ามล่าสัตว์ถ้ำผาท่าพลใน 1 ปี (ตุลาคม 2544 – กันยายน 2545) เท่ากับ 2,909,137.50 บาทและมูลค่าปัจจุบันตลอดระยะเวลา 20 ปี เท่ากับ 40,756,579.47 บาทโดยใช้อัตราคิดลดจากอัตราผลตอบแทนจากพันธบัตรรัฐบาลตลอดระยะเวลา 20 ปีมีค่าเท่ากับร้อยละ 5.125 ต่อปี

กลมศักดิ์ วงศ์ศรีแก้ว (2547) ประเมินมูลค่าประโยชน์ทางนันทนาการของอุทยานสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ด้วยวิธีคำนวณต้นทุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางแบบระดับบุคคล ซึ่งกลุ่มตัวอย่างผู้มาใช้บริการอุทยานสวรรค์จำนวน 318 ราย กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนั้นมาจาก 8 อำเภอของจังหวัดนครสวรรค์ และนักท่องเที่ยวเดินทางมาจากอำเมืองนครสวรรค์มีจำนวนมากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 90.63 และจากการวิเคราะห์โดยใช้สมการ Log linear demand function พบว่าระดับความเชื่อมั่นทางสถิติร้อยละ 95 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมาใช้บริการอุทยานสวรรค์ คือค่าใช้จ่ายในการเดินทาง โดยมูลค่าของอุทยานสวรรค์ที่ประเมินได้ในปี พ.ศ. 2546 มีค่าประมาณ 51.43 ล้านบาท

จรัญ แซ่อึ้ง (2547) ทำการวิจัยโดยใช้วิธีค่าใช้จ่ายในการเดินทางระดับเขต (ZTCM) และวิธีการสมมติเหตุการณ์ให้การประมาณค่า (contingent valuation method) เพื่อการประเมินมูลค่าทางนันทนาการของอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก โดยทำการแบ่งเป็น 8 เขต แต่ละเขตมีรัศมี 150 กิโลเมตรและกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 626 ตัวอย่าง ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา ผู้วิจัยใช้การตั้งคำถามแบบ Open - end ในวิธีการสมมติเหตุการณ์ ให้การประมาณค่า และใช้สมการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการเดินทางระดับเขตคือสมการ Double log linear demand function ซึ่งผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 60.38 มีรายได้เฉลี่ย 16,407.71 บาทต่อเดือนต่อคน มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุดร้อยละ 57.51 ผลการประเมินมูลค่าทางนันทนาการที่ได้จากการประเมินโดยวิธีอาศัยค่าใช้จ่ายในการเดินทางมี มูลค่าเท่ากับ 55,450,717.50 บาท โดยมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยคนละ 622.76 บาท และวิธีสมมติเหตุการณ์ให้การประมาณค่ามีมูลค่าต่ำกว่ามาก คือเท่ากับ 2,334,536.82 บาท และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับค่าความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการผ่านเข้าอุทยาน ฯ มี 4 ปัจจัยได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยว อายุของนักท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติภูหินร่องเกล้า และจำนวนสมาชิกในกลุ่ม โดยมีความเต็มใจจ่ายค่าธรรมเนียมเข้าอุทยานฯ เฉลี่ยคนละ 29.95 บาท

ราชันย์ จิรากุร (2548) ทำการศึกษามูลค่าทางนันทนาการของอุทยานแห่งชาติออบหลวง จ.เชียงใหม่ โดยวิธีการวิเคราะห์ต้นทุนการเดินทางระดับเขต (ZTCM) โดยการเก็บข้อมูลนักท่องเที่ยวจำนวน 321 คนในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2547 ถึงเดือนมกราคม 2548 สำหรับการแบ่งเขตผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 9 เขต โดยแต่ละเขตแบ่งตามระยะทางรัศมี 100 กิโลเมตรในแต่ละเขตเดินทาง สมการที่ใช้ในการวิเคราะห์ประเมินมูลค่าด้านนันทนาการ คือสมการ Cubic function โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยวคือ ปัจจัยค่าใช้จ่ายในการเดินทางที่ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติร้อยละ 95 และเมื่อทำการวิเคราะห์หามูลค่าด้านนันทนาการของอุทยาน

แห่งชาติออบหลวง พบว่าในปี พ.ศ.2548 มีมูลค่า 44,934,329 บาทต่อปี นอกจากนี้ในการศึกษาครั้งนี้ยังทำการศึกษาถึงความเหมาะสมของค่าธรรมเนียมผ่านประตูในปัจจุบัน โดยใช้วิธีการถามความเต็มใจจ่าย (WTP) ใช้การวิเคราะห์แบบ Double bound ซึ่งมีการเริ่มมูลค่าเงินที่ 20 บาทเป็นค่าผ่านประตูในปัจจุบันและผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังคงพอใจค่าธรรมเนียมเดิมที่ใช้อยู่ คือ 20 บาท/คน/ครั้ง แต่ความเต็มใจจ่ายค่าธรรมเนียมผ่านประตูของนักท่องเที่ยวเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 24.03 บาทโดยปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจจ่าย มี 3 ปัจจัย คือจำนวนสถานที่ท่องเที่ยวทั้งหมดในครั้งนี้ รายได้ และรูปแบบการมายังอุทยาน

ภัทร อินทรไพโรจน์ (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “มูลค่าทางนันทนาการของวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” การศึกษาครั้งนี้อาศัยวิธีการทางเศรษฐศาสตร์ในการประเมินหามูลค่าทางนันทนาการ 2 วิธีการ ได้แก่วิธีการค่าใช้จ่ายในการเดินทางระดับเขต (ZTCM) และวิธีการสมมติเหตุการณ์ (CVM) ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษารวบรวมได้จากการใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวจำนวน 399 ราย ซึ่งจะต้องมีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป ซึ่งในการวิเคราะห์โดยวิธีค่าใช้จ่ายในการเดินทางระดับเขต ได้แบ่งพื้นที่แต่ละเขตในลักษณะวงแหวน จำนวน 8 เขต โดยแต่ละเขตมีระยะห่างจากที่ทำการวนอุทยานปราณบุรี 100 กิโลเมตรและใช้สมการในรูปแบบ Log linear demand function โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเดินทางมาใช้บริการในพื้นที่ คือปัจจัยค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ซึ่งผลการศึกษาพบว่ามูลค่าประโยชน์ทางนันทนาการจากวิธีการนี้ ในปี พ.ศ.2547 มีค่าเท่ากับ 58,476,110 บาท โดยมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางเฉลี่ยต่อคนต่อวันเท่ากับ 693 บาทสำหรับวิธีการสมมติเหตุการณ์ให้ประมาณค่านั้น พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยินดีที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมร้อยละ 59.10 ส่วนกลุ่มผู้ที่ยินดีที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมมีค่าเฉลี่ย 18.22 บาทต่อคนต่อครั้ง ดังนั้นมูลค่าทางนันทนาการของวนอุทยานปราณบุรีที่ประเมินด้วยวิธีการนี้มีมูลค่าเท่ากับ 908,413 บาทในปีพ.ศ. 2547

ศศิกาญจน์ รัตนทวีโสภณ (2549) ทำการวิจัยการประเมินมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการของอุทยานแห่งชาติภูกระดึง ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จะทำการประเมินมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการของอุทยานแห่งชาติภูกระดึงใน 2 กรณี คือมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการกรณีปัจจุบันที่ไม่มีกระเช้าไฟฟ้า และในกรณีสมมติเหตุการณ์การมีการสร้างกระเช้าไฟฟ้า รวมทั้งคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงอุปสงค์นันทนาการและมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการที่เกิดขึ้นจากกรณีการสร้างกระเช้าไฟฟ้า โดยการวิเคราะห์มูลค่าด้านนันทนาการ โดยวิธีการใช้ค่าใช้จ่ายในการเดินทางระดับเขต (ZTCM) โดยเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยว 368 ราย จำแนกเป็นนักท่องเที่ยวประเภทไปเช้าเย็นกลับ

จำนวน 32 ตัวอย่าง และนักท่องเที่ยวประเภทพักค้างจำนวน 336 ตัวอย่างการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวกับอัตราการมาท่องเที่ยวโดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (least squares method) ในรูปของสมการถดถอยพหุคูณ (multiple regression) ทำให้ได้รูปสมการที่ใช้ในการวิเคราะห์ทั้งสองกรณี เป็นแบบ Double log function ซึ่งผลการวิจัยกรณีไม่มีกระเช้าไฟฟ้า พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางมาเยือนของนักท่องเที่ยวกับอัตราการมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติภูกระดึง มีเพียงปัจจัยเดียว คือค่าใช้จ่ายในการเดินทางเฉลี่ยต่อคนต่อครั้งที่ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติร้อยละ 95 มูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการของอุทยานแห่งชาติภูกระดึงในปี พ.ศ.2548 เท่ากับ 76,427,964 บาทต่อปี สำหรับการคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงอุปสงค์นันทนาการและมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการ ในกรณีที่มีการสร้างกระเช้าไฟฟ้า พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออัตราการมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติภูกระดึงกรณีที่มีการสร้างกระเช้าไฟฟ้า ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางเฉลี่ยต่อคนต่อครั้ง รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อายุเฉลี่ย จำนวนสมาชิกในกลุ่มเดินทางเฉลี่ยและระยะเวลาที่ใช้ในแหล่งท่องเที่ยวเฉลี่ยที่ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติร้อยละ 95 การคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงอุปสงค์นันทนาการในกรณีมีการสร้างกระเช้าไฟฟ้าขึ้นภูกระดึง พบว่าอุปสงค์นันทนาการในกรณีมีการสร้างกระเช้าไฟฟ้าขึ้นภูกระดึงมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากในกรณีปัจจุบัน สำหรับการประเมินมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการของอุทยานแห่งชาติภูกระดึง พบว่ามีค่าเท่ากับ 134,895,890 บาทต่อปี โดยมูลค่าเพิ่มขึ้นจากในกรณีปัจจุบันเท่ากับ 48,467,926 บาทต่อปี

Gürlük and Rehber (2007) ทำการศึกษาการใช้วิธีค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพื่อการประเมินมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการของที่อยู่อาศัยของนก ณ ทะเลสาบ Manyas ในประเทศตุรกี เนื่องจากความสำคัญของทะเลสาบ Manyas ในอุทยานแห่งชาติ Kuscenneti (Kuscenneti National Park: KNP) ซึ่งเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่สำคัญของประเทศตุรกีจึงเป็นที่อยู่อาศัยของพืชพรรณและนกนานาชนิด ในปัจจุบันกำลังถูกคุกคามอย่างหนักโดยเฉพาะคุณภาพของน้ำที่ย่ำแย่เนื่องจากการทิ้งน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม ผู้วิจัยจึงต้องการหามูลค่าทางเศรษฐศาสตร์จากการใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการของทะเลสาบ Masyas เพื่อประกอบการตัดสินใจให้หน่วยงานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการกำหนดนโยบายที่เหมาะสมในการดูแลรักษาทะเลสาบ Masyas ดังนั้นจึงใช้วิธีการค่าใช้จ่ายในการเดินทางระดับเขต (ZTCM) ซึ่งแบ่งออกเป็น 14 เขต ใช้การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแบบ Face – to – face จากกลุ่มตัวอย่างจาก 228 ราย ทำการสำรวจกลุ่มตัวอย่างช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ.2547 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุช่วง 33 – 44 ปี คิดเป็นร้อยละ 61.90 และมีรายได้อยู่ในช่วง 1,346 – 1,538 USD ต่อเดือน มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 33.3 สำหรับสมการที่ใช้ในการวิเคราะห์

เป็นแบบ Linear demand function โดยปัจจัยที่ผลต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยว คือค่าใช้จ่ายในการเดินทางและรายได้ต่อเดือนของนักท่องเที่ยวที่ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติร้อยละ95 สำหรับการประเมินมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการของที่อยู่อาศัยของนก ณ ทะเลสาบ Manyas มีมูลค่า 103,320,074 USDในปี พ.ศ.2547 (ค.ศ.2004)

ลักษณะพื้นที่ศึกษา

1. ประวัติความเป็นมา

ตำบลบางน้ำผึ้งเป็นที่ราบริมน้ำเจ้าพระยา จึงทำให้ดินบริเวณนี้มีความอุดมสมบูรณ์เต็มไปด้วยสารอาหารของพืชนานาชนิด อาชีพดั้งเดิมของตำบลบางน้ำผึ้งคืออาชีพทำสวนผลไม้ ซึ่งมีมะม่วงน้ำดอกไม้และกล้วยหอมเป็นผลไม้ที่สร้างชื่อเสียงเป็นอย่างมาก ความที่พื้นที่แถบนี้มีสวนผลไม้มากมาย น้ำหวานจากดอกไม้นานาชนิด ได้ดึงดูดให้ผึ้งมาอาศัยทำรังอยู่โดยทั่วไปในพื้นที่นี้ ชาวบ้านได้นำน้ำผึ้งมาตักบาตร จึงได้ขนานนามแผ่นดินแห่งนี้ว่า “บางน้ำผึ้ง” (องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง, 2550)

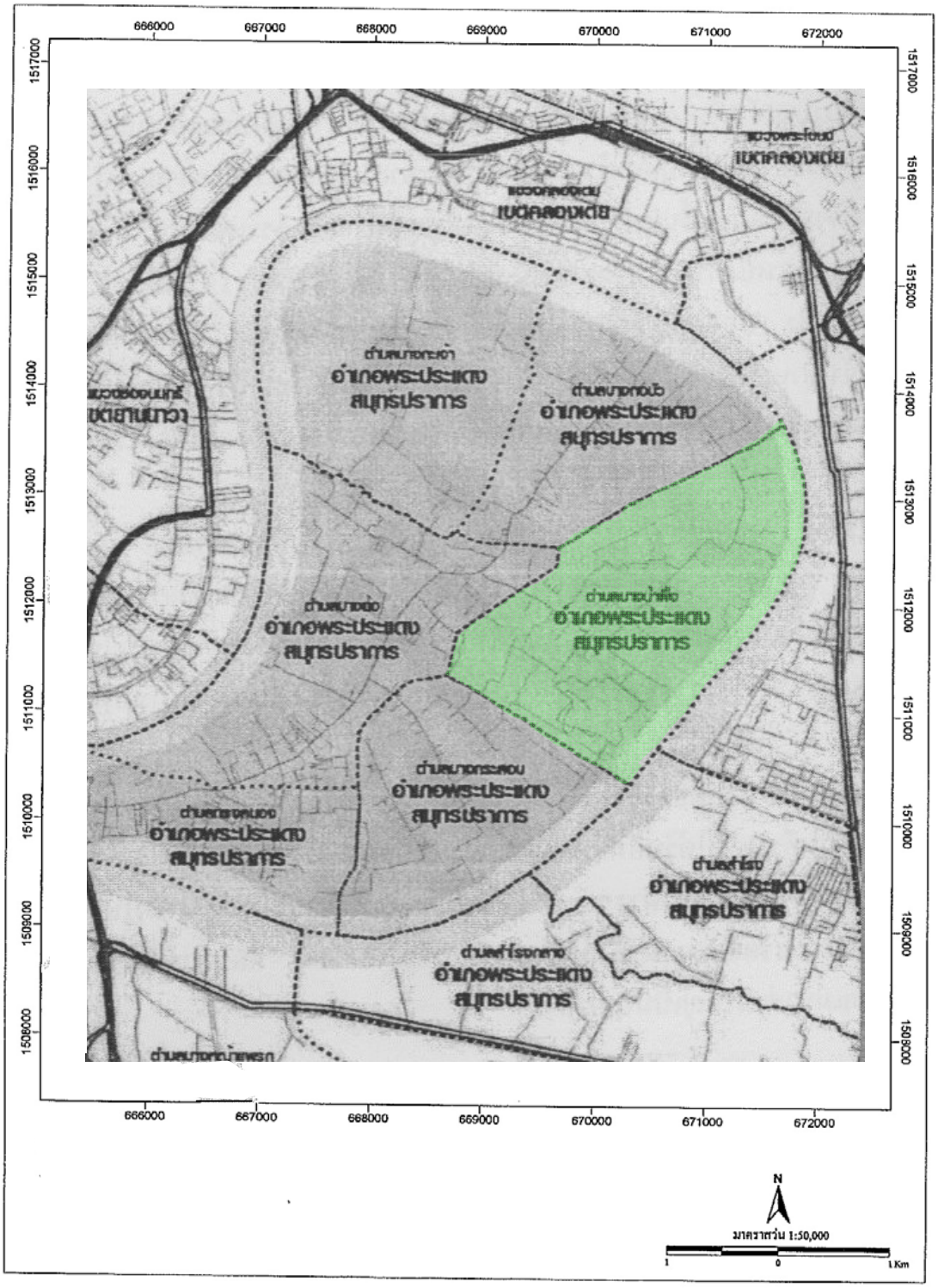

ภาพที่ 4 ที่ตั้งพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

ที่มา: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2546)

2. ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลบางน้ำผึ้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาล้อมรอบด้วยเมืองใหญ่ เขตอุตสาหกรรมและการพาณิชย์ที่สำคัญมีเส้นทางการคมนาคมติดต่อกับภายนอกที่ค่อนข้างสะดวกเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่บางกะเจ้า (กระเพาะหมู) ที่ถือเป็นพื้นที่สีเขียวผืนใหญ่ที่สุดที่อยู่ใกล้กรุงเทพมหานครที่ได้รับการอนุรักษ์สภาพพื้นที่ไว้ (มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 14 กันยายน 2520 ให้อนุรักษ์พื้นที่สีเขียวบริเวณบางกะเจ้า) ห่างจากตัวอำเภอพระประแดงประมาณ 5 กิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มริมแม่น้ำเจ้าพระยา มีเนื้อที่ประมาณ 1,936 ไร่ โดยปัจจุบันพื้นที่บางส่วนยังคงสภาพเป็นสวนผลไม้ดั้งเดิมที่รถยนต์ไม่สามารถเข้าถึงได้ มีเพียงสะพานทางเดินเท้า คสล.ใช้ในการสัญจรจึงได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ขี่จักรยานเข้ามาเที่ยวชมพื้นที่ ที่มีทัศนียภาพสวยงาม ร่มรื่น มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับ ต.บางกอบัว อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ
ทิศใต้ ติดกับ ต.บางกระสอบ อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ
ทิศตะวันออก ติดกับ แม่น้ำเจ้าพระยา (เขตบางนา)
ทิศตะวันตก ติดกับ ต.บางยอ , ต.บางกอบัว อ.พระประแดง จงสมุทรปราการ

3. สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของตำบลบางน้ำผึ้งเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง มีความลาดชันไม่เกิน 1 เปอร์เซ็นต์ ลักษณะของที่ราบบริเวณนี้เป็นที่ราบซึ่งได้รับอิทธิพลจากน้ำทะเลเป็นประจำ (active tidal flat) น้ำทะเลจะเข้ามาท่วมพื้นที่ขณะน้ำขึ้น โดยผ่านเข้าคลองต่างๆ ระดับพื้นที่โดยเฉลี่ยสูงกว่าระดับน้ำทั่วไปประมาณ 50 – 60 เซนติเมตร ที่ดินส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 80 ใช้ทำเกษตรกรรมและบริเวณริมแม่น้ำส่วนใหญ่เป็นป่าจาก

4. ประชากรของตำบล

มี 11 หมู่บ้าน จำนวนประชากร 4,848 คน และจำนวนหลังคาเรือน 1,286 หลังคาเรือน

5. ข้อมูลอาชีพของตำบล

ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมและสถานประกอบการนอกพื้นที่ เนื่องจากเป็นตำบลที่อยู่ฝั่งตรงข้ามกับกรุงเทพมหานครและมีเขตอุตสาหกรรมและการพาณิชย์อยู่ โดยรอบพื้นที่ทำให้มีการขยายโอกาสในการจ้างงานให้กับประชาชนจำนวนมาก ส่วนอาชีพรองลงมาคือ การประกอบธุรกิจประเภทกิจการต่าง ๆ เช่น ร้านค้าปลีกย่อย อาชีพบริการ อุตสาหกรรมขนาดเล็ก รับราชการและบางส่วนประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้เฉลี่ยต่อคน/ปี ประมาณ 51,000 บาท หรือ 150,000 – 200,000 บาท/ครอบครัว

6. ทรัพยากรชีวภาพ

จากการศึกษาโครงการวางผังพัฒนาพื้นที่เฉพาะโดยรอบโครงการถนนวงแหวนอุตสาหกรรม พ.ศ. 2545 บริษัท เทสโก้ จำกัด ได้ทำการสำรวจสภาพแวดล้อมทางนิเวศวิทยาในพื้นที่เกาะบางกระเจ้า ซึ่งรวมถึงพื้นที่ตำบลบางน้ำผึ้งด้วย จึงสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ทรัพยากรป่าไม้และพืชพรรณ

ข้อพิจารณาทางด้านสิ่งแวดล้อมในการจัดระบบนิเวศพื้นที่บางน้ำผึ้ง คือการจำแนกระบบนิเวศออกเป็น 3 ส่วน ตามลักษณะภูมิประเทศ ดังนี้

ระบบนิเวศป่าชายเลน เป็นพื้นที่ที่อยู่ในอิทธิพลของน้ำท่วมถึงและน้ำขึ้น – น้ำลง ของแม่น้ำเจ้าพระยาและคลองในพื้นที่ตำบลบางน้ำผึ้ง ลักษณะดินเป็นดินเลน พืชพรรณที่ขึ้นบริเวณป่าชายเลน ได้แก่ ต้นลำพู ต้นโพธิ์ทะเล ต้นจาก เป็นต้น

ระบบนิเวศป่าดง เป็นพื้นที่รอยต่อทางนิเวศวิทยา (ecotone) ที่อยู่ระหว่างป่าชายเลนริมแม่น้ำเจ้าพระยาและพื้นที่ตอนในของบางน้ำผึ้ง ระบบนิเวศน์ป่าดงของพื้นที่ตำบลบางน้ำผึ้งมีลักษณะเป็นสวนพฤกษศาสตร์พันธุ์ไม้ภาคกลางซึ่งเป็นพื้นที่ในส่วนที่รัฐจัดซื้อไว้แล้ว

ระบบนิเวศน์ป่าละเมาะ (ป่าทุ่ง–สวน) เป็นพื้นที่ตอนในของบางน้ำผึ้งที่ประชาชนยังคงครอบครองที่ดินซึ่งอาจมีสภาพเป็นพื้นที่การเกษตรสมบูรณ์ หรือพื้นที่การเกษตรเสื่อมโทรม

หรือไม่มีการใช้ประโยชน์ ในพื้นที่บางน้ำผึ้งพบชนิดพันธุ์ไม้ไม่น้อยกว่า 110 ชนิด พื้นที่บางน้ำผึ้งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ประชาชนปลูกไม้ผลตามแนวร่องสวน พันธุ์ไม้ที่พบ เช่น มะม่วง มะพร้าว หมาก มะนาว ทองหลางใบมน เป็นต้น ไม้บางชนิดที่ประชาชนปลูกประดับตามบ้านเรือน หรือปลูกเพื่อเป็นร่มเงาในบริเวณวัดวาอาราม เช่น ชมพูพันธุ์ทิพย์ ประดู่บ้าน อโศกอินเดีย

2. สัตว์และนก

ในพื้นที่ศึกษาทั้งหมดมีชนิดสัตว์และนกไม่น้อยกว่า 15 ชนิด ประกอบด้วยนก 40 ชนิด สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 6 ชนิด สัตว์เลื้อยคลาน 14 ชนิดและสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก 5 ชนิด เนื่องจากสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นพื้นที่เกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่มีต้นไม้ขึ้นปกคลุมอย่างหนาแน่น อีกทั้งบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยายังมีสภาพเป็นป่าชายเลนเหมาะเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์หลายชนิด อย่างไรก็ตามสัตว์ทุกชนิดไม่มีสถานภาพที่ถูกคุกคาม หรือใกล้จะสูญพันธุ์แต่อย่างใด พบว่ามีนกที่ทำรังและวางไข่บริเวณตำบลบางน้ำผึ้งอย่างน้อย 9 ชนิด ได้แก่ นกเขาไฟ นกเขาใหญ่ นกกินเปี้ยว นกตะขาบทุ่ง นกปรอดสวน นกกางเขนบ้าน นกกระจิบธรรมดา นกเอี้ยงสาลิกา นกเอี้ยงหงอน นกกระจอกบ้าน และนกกระติ๊ดขี้หมู ชนิดนกที่สำรวจพบระหว่างเดือนมิถุนายน 2544 จำนวน 40 ชนิด เป็นนกประจำถิ่นทั้งหมด 39 ชนิด มีเพียงชนิดเดียวเท่านั้นที่เป็นนกอพยพ คือ นกนางแอ่นบ้าน ดังนั้นจึงเชื่อได้ว่านกประจำถิ่นทั้งหมดจะทำรังและวางไข่ในพื้นที่บางกะเจ้า เช่น นกกวัก นกอีวาบ ตั๊กแตน นกกระเต็นใหญ่ธรรมดา นกตีทอง อีกา นกกระจิบหญ้าสีเรียบ นกกิ้งโครงคอดำ นกเอี้ยงด่าง นกกินปลีอกเหลือง เป็นต้น จากการตรวจสอบเอกสารชนิดนกอพยพที่พบในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่ามีนกอพยพเข้ามาในพื้นที่อีกไม่น้อยกว่า 45 ชนิด เช่น นกยางโทนน้อย นกหัวโตเล็กขาเหลือง นกชายเลนน้ำจืด นกกระเต็นหัวดำ นกแซงแซวสีเทา นกกระเบื้องผา นกอีเสือสีน้ำตาล เป็นต้น

สัตว์ป่าประเภทอื่น ๆ ที่พบเห็นโดยตรงและทำการสำรวจในภาคสนาม เช่น กระรอกปลายหางดำ หนูท้องขาว หนูท่อ เต่าหับ กิ้งก่าหัวแดง เหี้ย จิ้งเหลนบ้าน คางคกหิน กบหนอง เขียดตะปาด เป็นต้น

3. สัตว์น้ำ

ในพื้นที่บางน้ำผึ้งพบปลาไม่น้อยกว่า 7 ชนิด ได้แก่ ปลาดุก ปลาช่อน ปลาสวาย ปลาสลิด ปลาตะเพียนขาว ปลานิล และปลาเข็ม และพบสัตว์หน้าดินประเภทหอยขม และหอยโข่ง

7. สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ

1. วัดบางน้ำผึ้งนอก

เป็นวัดเก่าแก่มีโบราณวัตถุที่น่าศึกษามีภาพเขียนเก่าแก่ในวิหารเก่า ซึ่งสันนิษฐานว่าสร้างตั้งแต่ยุคต้นแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ช่วง พ.ศ.24544 และเป็นภาพเขียนโบราณที่ศิลปินแห่งชาติ น. ณ ปากน้ำ กล่าวยกย่องว่าเป็นศิลปะภาพเขียนผาผนังที่สวยงามในหนังสือศิลปะวิเศษสยามประเทศ: สุดยอดศิลปะไทยในสายตาศิลปินแห่งชาติ (2536) วัดบางน้ำผึ้งนอกตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา การเดินทางไปได้ทั้งทางน้ำและทางบก

ภาพที่ 5 วัดบางน้ำผึ้งนอก

2. ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง

ตลาดน้ำบางน้ำผึ้งมีแนวคิดมาจากตลาดน้ำซึ่งเป็นวิถีชาวบ้านประมาณ 40 กว่าปีที่ผ่านมา ในสมัยก่อนการคมนาคมจะใช้การสัญจรทางน้ำเป็นเส้นทางสำคัญ เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยามีลำคลองอยู่ทั่วไปและจะเชื่อมต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยา ในปี พ.ศ.2547 องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้งจึงปลุกกระแสการท่องเที่ยวผสมผสานเชิงอนุรักษ์ โดยพัฒนาพื้นที่บริเวณริมคลองบางน้ำผึ้งให้เป็น “ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง” มีการจัดสร้างซุ้มจำหน่ายสินค้า ซุ้มสำหรับขายของ ซุ้มจำหน่ายสินค้าโอท็อป สินค้าเป็นส่วนใหญ่เป็นสินค้าในพื้นที่ซึ่งมีมากมายหลากหลาย เช่นผลไม้ ไม้ดอกไม้ประดับ ผลผลิตต่าง ๆ อาหารคาวหวานพื้นเมือง งานฝีมือต่าง ๆ ที่ผลิตเองมาจำหน่าย และผลิตภัณฑ์โอท็อปของจังหวัดสมุทรปราการ เป็นต้น ปัจจุบันมีร้านค้า 235 ร้านมีเงิน

ทุนหมุนเวียนภายในตลาดน้ำบางน้ำผึ้งเดือนละ 4,500,000 บาท เปิดจำหน่ายสินค้าเฉพาะวันเสาร์และอาทิตย์ เวลา 7.00 น. – 16.00 น. จุดเด่นคือเป็นตลาดน้ำที่ล้อมรอบด้วยป่าจากและสวนผลไม้ ทั้งยังมีพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมนันทนาการต่างๆ เช่น เวทีดนตรีในสวน มุมศิลปะในสวน พายเรือชมธรรมชาติและวิถีชีวิตริมฝั่งคลอง เป็นต้น

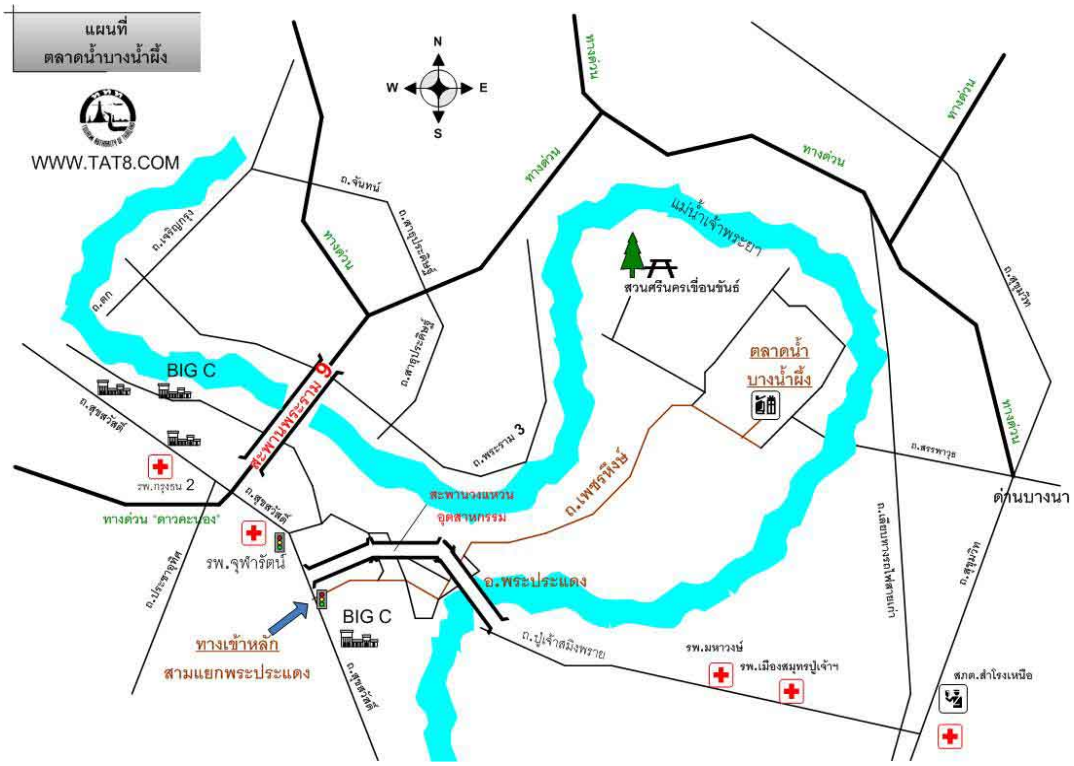

ภาพที่ 6 ที่ตั้งตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภาคกลางเขต 8 (2550)

ภาพที่ 7 ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง

3. บางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

ตั้งอยู่บริเวณหมู่ที่ 3 ตำบลบางน้ำผึ้งซึ่งเป็นพื้นที่ติดแม่น้ำเจ้าพระยาได้รวมกลุ่มทำบ้านพักโฮมสเตย์ มีบ้านพักทั้งหมด 9 หลัง เพื่อให้นักท่องเที่ยวมาสัมผัสกับธรรมชาติและวิถีชีวิตของชาวบางน้ำผึ้ง โดยเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวชมตลาดน้ำในช่วงเช้าถึงกลางวัน และชมทัศนียภาพและพักผ่อนในบรรยากาศริมน้ำซึ่งจะได้ใกล้ชิดธรรมชาติ ฟังเสียงคลื่น ฟังเสียงนกร้องและตื่นมาใส่บาตรพระตอนเช้า โฮมสเตย์บางน้ำผึ้งได้รับมาตรฐานที่พักสัมผัสวัฒนธรรม (Home Stay) แล้วจากสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ในปี พ.ศ.2549 ซึ่งปัจจุบันโฮมสเตย์สามารถรองรับนักท่องเที่ยวสูงสุดเฉลี่ยวันละ 70 คน

ภาพที่ 8 บางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

8. กิจกรรมนันทนาการ

1. การล่องเรือชมหิ่งห้อย

ในอดีตเมื่อ 10 ปีก่อนบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาจะมีหิ่งห้อยจำนวนมากเพราะลักษณะของพืชพันธุ์ในพื้นที่ส่วนใหญ่ คือต้นลำพู ต้นโพธิ์ทะเล ต้นจาก ซึ่งเป็นต้นไม้ที่เป็นที่อยู่ของหิ่งห้อย อีกทั้งสิ่งแวดล้อมในบริเวณนั้นเอื้อต่อการเจริญเติบโตและเป็นที่อยู่อาศัยของหิ่งห้อย แต่เนื่องด้วยมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมในกรุงเทพมหานครที่ปล่อยลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาโดยไม่มีการควบคุม รวมทั้งคราบน้ำมันจากเรือพาณิชย์บริเวณท่าเรือคลองเตย ส่งผลทำลายระบบนิเวศน์ทำให้หิ่งห้อยบริเวณนี้ไม่มีอีก จนเมื่อต้นปี พ.ศ.2550 ระบบนิเวศน์มีความสมบูรณ์เหมือนเมื่อ 10 ปีที่แล้ว ทำให้มีหิ่งห้อยตลอดริมแม่เจ้าพระยาเป็นระยะทางกว่า 2 กิโลเมตร ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง จึงจัดเรือบริการชมหิ่งห้อยและวิถีชีวิตริมฝั่งแม่น้ำเจ้า พระยาตอนค่ำคืน ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมีนาคมของทุกปี โดยคิดอัตราค่าบริการคนละ 40 บาท

ภาพที่ 9 ล่องเรือชมหิ่งห้อย

2. การพายเรือ

นักท่องเที่ยวสามารถพายเรือเพื่อชมทัศนียภาพของตลาดน้ำและวิถีชีวิตริมฝั่งคลองซึ่งจะมีเรือพายไว้คอยบริการค่าบริการราคาลำละ 20 บาท มีหมวกสวย ๆ เสื้อชูชีพ ร่มและพายอันเล็กสำหรับเด็กไว้คอยบริการ ในปัจจุบันนี้จะหาเรือพายได้ยากเนื่องจากการคมนาคมจะใช้ถนนเป็นเส้นทางการคมนาคมเป็นหลัก เรือพายเป็นเสน่ห์และสีสันของตำบลบางน้ำผึ้ง

ภาพที่ 10 กิจกรรมพายเรือ

3. การขี่จักรยาน

นักท่องเที่ยวสามารถขี่จักรยานชมทัศนียภาพของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง และพื้นที่โดยรอบในราคาค่าเช่าจักรยานคันละ 30 บาทซึ่งเส้นทางขี่จักรยานจะมีจุดแวะชมต่างๆ ตามเส้นทางประกอบไปด้วย ป่าจาก สวนผลไม้ ชุมชนพื้นบ้านริมแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ อีก อาทิ วัดบางน้ำผึ้งนอก วิสาหกิจชุมชนบ้านธูปสมุนไพร ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์โอท็อปของตำบลบางน้ำผึ้ง การขี่จักรยานชมทัศนียภาพนั้นจะเป็นที่นิยมในหมู่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศและชมรมการขี่จักยานต่างๆในประเทศ

ภาพที่ 11 กิจกรรมการขี่จักรยาน

4. กิจกรรมในสวน

บริเวณตลาดน้ำบางน้ำผึ้งได้จัดพื้นที่นันทนาการ โดยมีกิจกรรมเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดของนักท่องเที่ยว โดยมีกิจกรรมดังนี้ มุมศิลปะ มุมนวดแผนโบราณ การแสดงของเด็กบนเวทีและเวทีร้องเพลงสำหรับทุกคน ซึ่งบริเวณนี้จะพื้นที่สวนป่าที่ได้รับการปรับปรุงทัศนียภาพแล้ว

ภาพที่ 12 กิจกรรมในสวน

5. การตกปลา

นักท่องเที่ยวสามารถตกปลาซึ่งอยู่ในแม่น้ำเจ้าพระยาและคลองบางน้ำผึ้ง เฉพาะบริเวณที่ได้รับการอนุญาตแล้วเท่านั้นเพราะบ้างบริเวณจะเป็นเขตอภัยทานของทางตำบลบางน้ำผึ้งและเครื่องมือที่ใช้จะต้องเป็นเครื่องมือที่ถูกกฎหมาย ปลาส่วนใหญ่ในพื้นที่สีเขียวบางน้ำผึ้ง คือปลาดุก ปลาช่อน ปลาตะเพียนหางแดง ปลาสวาย และปลากระบอก (เฉพาะบางฤดูกาล) เป็นต้น

6. การดูนก

นักท่องเที่ยวสามรถชมนกได้นานาชนิด โดยเฉพาะนกกินปูสีฟ้าซึ่งเป็นนกประจำถิ่นที่สามารถหาชมได้ทั่วไปในพื้นที่ตำบลบางน้ำผึ้ง นอกจากนี้ยังมีนกอีกนานาชนิด เช่นนกเอี้ยง นกเขาไฟ นกเขาบ้าน นกกระสา นกสาริกา นกกางเขนบ้าน เป็นต้น แต่ปัจจุบันยังไม่มีการบริการด้านไกด์ชมนกและอุปกรณ์สำหรับดูนก นักท่องเที่ยวที่สนใจจะต้องเตรียมอุปกรณ์การชมนกมาเอง

ภาพที่ 13 กิจกรรมการดูนก

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมินมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการของพื้นที่สีเขียว ตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสามารถแบ่งข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน คือข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) และข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ดังนี้

1. ข้อมูลทุติยภูมิ

ศึกษาเอกสาร รายงานวิจัย ข้อมูลด้านสถิติต่าง ๆ จากหน่วยงานราชการและองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพื้นที่ศึกษา ได้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กลุ่มชุมชนที่พักสัมผัสวัฒนธรรม (home stay) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำนักงานแผนและนโยบายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

2. ข้อมูลปฐมภูมิ

ข้อมูลส่วนนี้ได้จากการสำรวจผู้ที่เดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามในการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling) และทำการสัมภาษณ์ บริเวณทางเข้าออกตลาดน้ำบางน้ำผึ้งและกลุ่มนัก ท่องเที่ยวที่พักค้างที่โฮมสเตย์บางน้ำผึ้งการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จะใช้ข้อมูลสถิติจากกลุ่มประชากรที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลบางน้ำผึ้ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 – 2550

ตารางที่ 1 จำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2548 ถึงปี พ.ศ.2550

ปี (พ.ศ.)	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)
2548	168,325
2549	318,328
2550	468,899
รวม	955,552
เฉลี่ยต่อปี	318,517

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง (2550)

จากสถิตินักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง พบว่า มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษาทั้งสิ้น 955,552 คน เฉลี่ยปีละประมาณ 318,517 คน

ตารางที่ 2 สถิติการสุ่มตัวอย่างกรณีทราบจำนวนประชากร

จำนวนประชากร (คน)	ความเชื่อมั่น 95%
500,000 เป็นต้นไป	322
100,000	321
50,000	321
10,000	318
5,000	303
1,000	244

ที่มา: ราชันย์ จิรากุร (2548 อ้างถึง Arkin and Colton, 1963)

เมื่อนำมาคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติการสุ่มตัวอย่างของ Arkin and Colton โดยเลือกตัวอย่างจากจำนวนประชากร 500,000 คน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวนตัวอย่างเท่ากับ 322 ตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้จึงได้กำหนดขนาดตัวอย่างทั้งสิ้น 325 ตัวอย่าง

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

นำข้อมูลจากแบบสอบถามซึ่งได้แก่ วิธีการเดินทาง ระดับรายได้ เพศ อายุ การเป็นสมาชิกชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ระดับการศึกษา อาชีพ เพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของนักท่องเที่ยว การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องมือทางสถิติ เช่น ความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ซึ่งเป็นการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 รวมทั้งวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการในพื้นที่

ในการประเมินความพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสิ่งต่าง ๆ ในพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งมีทั้งด้านการเดินทาง ด้านสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านนันทนาการ และสุดท้ายด้านการบริการจากเจ้าหน้าที่ โดยจะให้นักท่องเที่ยวเลือกตอบแบบสอบถามในลักษณะการประเมินค่า (rating scale) จำนวน 5 ระดับ คือ พอใจมาก พอใจ เฉยๆ ไม่พอใจ ไม่พอใจมาก ซึ่งจะทำการให้คะแนนแบบสอบถามในแต่ละข้อ ดังนี้

พอใจมาก	ให้คะแนน	5	คะแนน
พอใจ	ให้คะแนน	4	คะแนน
เฉยๆ	ให้คะแนน	3	คะแนน
ไม่พอใจ	ให้คะแนน	2	คะแนน
ไม่พอใจมาก	ให้คะแนน	1	คะแนน

จากนั้นนำคะแนนที่ได้ไปคำนวณโดยใช้วิธีถ่วงน้ำหนักค่าเฉลี่ย (Weighted Mean Score: WMS) (ราชันย์ จิรากุร, 2548)ในการค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในสิ่งต่างๆของนักท่องเที่ยว ดังสมการ

$$WMS = \frac{(N1)\times 5+(N2)\times 4+(N3)\times 3+(N4)\times 2+(N5)\times 1}{N1+N2+N3+N4+N5}$$

โดยที่ N1 คือ จำนวนผู้ที่ตอบแบบสอบถามที่ตอบว่าพอใจมาก
N2 คือ จำนวนผู้ที่ตอบแบบสอบถามที่ตอบว่าพอใจ
N3 คือ จำนวนผู้ที่ตอบแบบสอบถามที่ตอบว่าเฉยๆ
N4 คือ จำนวนผู้ที่ตอบแบบสอบถามที่ตอบว่าไม่พอใจ
N5 คือ จำนวนผู้ที่ตอบแบบสอบถามที่ตอบว่าไม่พอใจมาก

เมื่อได้ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจแล้ว จึงทำการการประเมินระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพสิ่งต่างๆในพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง ในแต่ละประเด็น โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ตามสูตรการคำนวณดังนี้

$$\text{ความกว้างของระดับชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{ดังนั้น ความกว้างของระดับชั้น} = \frac{5-1}{5} = 0.8$$

สามารถแบ่งระดับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวต่อสภาพสิ่งต่าง ๆ ของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง ได้ดังนี้

คะแนน 4.21– 5.00	หมายถึง	พอใจมาก
คะแนน 3.41– 4.20	หมายถึง	พอใจ
คะแนน 2.61– 3.40	หมายถึง	เฉยๆ
คะแนน 1.81– 2.60	หมายถึง	ไม่พอใจ
คะแนน 1.00– 1.80	หมายถึง	ไม่พอใจมาก

2. **การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis)**

สามารถแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมกับอัตราการท่องเที่ยว โดยดัดแปลงมาจาก ศศิกาญจน์ รัตนทวีโสภณ (2549) มีขั้นตอนดังนี้

1.1 ทำการกำหนดเขต แบ่งเขตตามระยะทางจากจุดเริ่มต้นของการเดินทางจนถึงพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง โดยใช้ระยะทางระหว่างจังหวัดที่เริ่มเดินทางจนถึงอำเภอพระประแดง ได้จำนวนเขตทั้งสิ้น 3 เขต ดังต่อไปนี้

เขตที่ 1 (0 – 50 กิโลเมตร) ได้แก่จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดกรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี จังหวัดสมุทรสาคร

เขตที่ 2 (51 – 300 กิโลเมตร) ได้แก่จังหวัดชลบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดนครปฐม จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดราชบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดอ่างทอง จังหวัดสระบุรี จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดนครนายก จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดลพบุรี จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดจันทบุรี จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดสระแก้ว จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดชัยนาท

เขตที่ 3 (300 กิโลเมตรขึ้นไป) ได้แก่ จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดพิจิตร จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดตราด จังหวัดชุมพรจังหวัดตาก จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดเลย จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดแพร่ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดสุโขทัย จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดพังงา จังหวัดกระบี่ จังหวัดภูเก็ต จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดตรัง จังหวัดพัทลุง จังหวัดสงขลา จังหวัดสตูล จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส จังหวัดนครพนม จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดระนอง จังหวัดลำปางจังหวัดลำพูน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดสกลนคร จังหวัดอุบลราชธานี

1.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการท่องเที่ยวกับตัวแปรอิสระแต่ละตัวเมื่อตัวแปรอื่นคงที่ ใช้วิธีการกำลังสองน้อยที่สุด (least squares method) ในรูปของสมการถดถอยแบบพหุคูณ (multiple regression) โดยพิจารณาจากค่าสถิติต่าง ๆ เช่นสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (coefficient of determination = R^2) การทดสอบสัมประสิทธิ์โดยรวม (F-test) และการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (t - test) เป็นต้น ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ซึ่งวิเคราะห์คำนวณหา

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และอัตราการมาท่องเที่ยวโดยใช้ข้อมูลที่เป็นค่าเฉลี่ย หรือค่าฐานนิยม ของแต่ละเขตตามที่จำแนกไว้ จากสมการดังต่อไปนี้

$$Q_z = f (TC_z , IN_z, X_z) \qquad (1)$$

โดยที่ Q_z = อัตราการมาท่องเที่ยวของประชาชนแต่ละคนในเขต z

TC_z = ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปและกลับต่อครั้งต่อคนของนักท่องเที่ยวแต่ละคนในเขต z ซึ่งประกอบด้วย ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเสียโอกาสของเวลา (บาท/ครั้ง)

IN_z = รายได้ต่อเดือนของนักท่องเที่ยวแต่ละคนในเขต z ที่เดินทางไปพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง

X_z = ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับอัตราการมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง ของประชาชนในเขต z

z = เขตที่มาของนักท่องเที่ยว (z = 1, 2, 3)

2. การประเมินมูลค่าเชิงนันทนาการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งโดยใช้วิธีค่าใช้จ่ายในการเดินทางระดับเขต

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ของการศึกษาโดยการประเมินความพอใจส่วนเกินของนักท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง (consumer surplus) ด้วยการคำนวณพื้นที่ใต้เส้นอุปสงค์เชิงนันทนาการ ซึ่งก็คือมูลค่าผลประโยชน์เชิงนันทนาการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง โดยการประเมินมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีขั้นตอนการประยุกต์ใช้แบบจำลองเพื่อประเมินค่าเชิงนันทนาการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง ซึ่งนำแบบจำลองมาทำการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการมาท่องเที่ยวกับตัวแปรแต่ละตัวเมื่อกำหนดให้ตัวแปรอื่นคงที่ ใช้วิธีการกำลังสองน้อยที่สุด (Least squares method) ในรูปของสมการถดถอยแบบพหุคูณ (multiple regression) โดยพิจารณาจากค่าสถิติต่าง ๆ เช่นสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (coefficient of determination = R^2) การทดสอบสัมประสิทธิ์โดยรวม (F-test) และการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (t - test) เป็นต้น จากนั้นจึงเลือกสมการที่เหมาะสมที่สุดในแต่ละเขตใช้ในการศึกษา โดยวิธีค่าใช้จ่ายในการเดินทางระดับเขต (ZTCM) มีขั้นตอนการคำนวณดังนี้

การคำนวณหามูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการ โดยการใช้แนวคิดการวิเคราะห์หาเส้นอุปสงค์ในการเดินทางเพื่อคำนวณมูลค่าส่วนเกินผู้บริโภค ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

บวกค่าใช้จ่ายในการเดินทางสมมติเข้าไปในฟังก์ชันอุปสงค์ด้านนันทนาการของแต่ละเขต ดังสมการที่ 2 ต่อไปนี้

$$Q_{Zf} = f(TC_Z + fee) \qquad (2)$$

โดยที่ Q_{Zf} = อัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งของประชากรในเขต Z ใน1 ปี

TC_Z = ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่เฉลี่ยแต่ละเขต (z = เขตที่ 1, 2, 3)

fee = ค่าใช้จ่ายสมมติที่เพิ่มขึ้นจากค่าเฉลี่ย

นำอัตราการเดินทางมาของแต่ละเขต (Q_{Zf}) ที่ได้จากการคำนวณค่าใช้จ่ายสมมติที่เพิ่มขึ้นในสมการที่ 2 คูณกับจำนวนประชากรในแต่ละเขต(P_Z) หาร 1,000 เพื่อให้ได้อัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ ณ ระดับค่าใช้จ่ายสมมติที่เพิ่มขึ้น(M_{Zf}) ดังสมการนี้

$$M_{Zf} = Q_{Zf} \times P_Z / 1{,}000 \qquad (3)$$

รวมจำนวนครั้งของการเดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งของแต่ละเขต ณ ระดับค่าใช้จ่ายสมมติที่เพิ่มขึ้นระดับต่างๆ จะได้อัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง ในระยะเวลา 1 ปี

นำสมการที่ได้จากการวิเคราะห์คำนวณหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อการเดินทางมาพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งในแต่ละเขต มาคำนวณหาพื้นที่ใต้เส้นอุปสงค์ด้านนันทนาการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง ด้วยวิธีการปริพันธ์ (integration) โดยกำหนดค่าใช้จ่ายในการเดินทางสูงสุด (TC_{max} หรือ choke price) ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวแต่ละเขต โดยค่า choke price ดังกล่าวนี้สามารถนำมาจากการนำค่าใช้จ่ายสมมติสูงสุดในแต่ละเขต

จากการหาเส้นอุปสงค์ด้านนันทนาการในสมการที่ 2 มาเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางสูงสุดของนักท่องเที่ยวในแต่ละเขต

คำนวณส่วนเกินผู้บริโภคจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวแต่ละเขต (CS_Z) จากสมการที่ได้วิเคราะห์จากสมการที่ 4 คำนวณพื้นที่ใต้เส้นอุปสงค์ด้านนันทนาการด้วยวิธีปริพันธ์ในช่วงระหว่างค่าใช้จ่ายในการเดินทางสูงสุด (TC_{max}) ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวแต่ละเขต ถึงค่าใช้จ่ายในการเดินทางเฉลี่ยของแต่ละเขต (TC_{mean}) ด้วยสมการดังต่อไปนี้

$$CS_z = \int_{TC_{mean}}^{TC_{max}} Q_z \, dTC \qquad (4)$$

นำส่วนเกินผู้บริโภคแต่ละเขต (CS_z) รวมกันจะได้ผลการคำนวณเป็นค่าส่วนเกินผู้บริโภคทั้งหมด (Total Consumer Surplus: CST) โดยใช้วิธีการคำนวณดังสมการที่ 5

$$CST = \sum_{z=1}^{3} CS_z \qquad (5)$$

มูลค่าผลประโยชน์ด้านนันทนาการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง คือ มูลค่าที่ได้จากการคำนวณมูลค่าส่วนเกินผู้บริโภคทั้งหมด(CST)ต่อประชากรทั้งหมด ในระยะเวลา 1 ปี จากสมการที่ 5

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาสามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 คือ การศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไปของนักท่องเที่ยว ส่วนที่ 2 คือวัตถุประสงค์ของการเดินทางมาท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งใน 2 ส่วนแรกนี้แสดงผลการศึกษาในรูปแบบร้อยละ และส่วนสุดท้ายคือ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมกับอัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งใน 1 ปี และทำการประเมินมูลค่าด้านนันทนาการให้อยู่ในรูปตัวเงินโดยใช้วิธีต้นทุนการเดินทางระดับเขต ซึ่งมีผลการศึกษา ดังนี้

ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของนักท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง

ผลการวิจัยข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง มีจำนวน 325 คน สามารถจำแนกเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปกลับวันเดียวมีจำนวน 39 ตัวอย่าง และพักค้างคืนในพื้นที่จำนวนทั้งสิ้น 286 ตัวอย่าง พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยวเป็นเพศหญิงร้อยละ 62.15 เพศชายร้อยละ 37.85 ซึ่งมีอายุอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 26-35 ปี และช่วงอายุ 36–45 ปี โดยมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคือร้อยละ 33.54 และ 30.15 ตามลำดับ สำหรับอายุเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่คือมีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 37 ปี โดยมีสถานภาพสมรสร้อยละ 56.61 และสถานภาพโสดร้อยละ 41.54 (ตารางที่ 3)

ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีจำนวนปีการศึกษาอยู่ระดับการศึกษามากกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายถึงระดับปริญญาตรี มีสัดส่วนร้อยละ 44.31 รองลงมาคือระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายมีจำนวนร้อยละ 35.38 ระดับการศึกษามากกว่าปริญญาตรีมีร้อยละ 20.31 (ตารางที่ 3)

อาชีพของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวของแต่ละอาชีพมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน โดยสูงสุดคือกลุ่มอาชีพพนักงานเอกชนร้อยละ 28.31 รองลงมาคืออาชีพรับจ้างทั่วไปร้อยละ 20.92 อาชีพข้าราชการหรือพนักงานของรัฐและทำธุรกิจส่วนตัวมีสัดส่วนเป็นร้อยละ16 และ 15.39 ตามลำดับ สำหรับรายได้ของกลุ่มตัวอย่างจะมีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 18,638 บาทต่อเดือน โดยรายได้ของกลุ่มตัวอย่างกว่าครึ่งหนึ่งอยู่ในช่วงรายได้ 5,001–15,000 บาทต่อเดือน มีร้อยละ 52.62 และช่วงรายได้ต่อเดือนเท่ากับ 15,001–25,000 บาท มีสัดส่วนร้อยละ 19.08 (ตารางที่ 3)

สำหรับความมีส่วนร่วมเป็นสมาชิกชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ นั้น พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 92.31 ไม่เคยเป็นสมาชิกชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เลยและกลุ่มตัวอย่าง ที่ยังเป็นสมาชิกชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในปัจจุบันนั้น พบว่ามีเพียงร้อยละ 4.31 โดยส่วนที่เหลือร้อยละ 3.38 เคยเป็นสมาชิกชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ แต่ปัจจุบันมิได้เป็นแล้ว (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

ลักษณะพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคม	คน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	123	37.85
หญิง	202	62.15
รวม	**325**	**100.00**
2. อายุ		
18-25 ปี	43	13.23
26-35 ปี	109	33.54
36-45 ปี	98	30.15
46-55 ปี	52	16.00
มากกว่า 55 ปี	23	7.08
รวม	**325**	**100.00**
อายุเฉลี่ย 37 ปี		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลักษณะพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคม	คน	ร้อยละ
3. สถานภาพ		
โสด	135	41.54
สมรส	184	56.61
หย่า/หม้าย/แยกกันอยู่	6	1.85
รวม	**325**	**100.00**
4. การศึกษา		
ระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	115	35.38
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายถึงปริญญาตรี	144	44.31
ระดับสูงกว่าปริญญาตรี	66	20.31
รวม	**325**	**100**
4. อาชีพ		
นักเรียน/นักศึกษา	17	5.23
ข้าราชการ/พนักงานรัฐบาล	52	16.00
เกษตรกร	8	2.46
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	30	9.23
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	50	15.39
พนักงานเอกชน	92	28.31
รัฐวิสาหกิจ	8	2.46
รับจ้างทั่วไป	68	20.92
รวม	**325**	**100.00**

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลักษณะพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคม	คน	ร้อยละ
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
0 - 5,000 บาท	26	8.00
5,001 - 15,000 บาท	171	52.62
15,001 - 25,000 บาท	62	19.08
25,001 - 35,000 บาท	37	11.38
มากกว่า 35,000 บาท	29	8.92
รวม	**325**	**100.00**
6. การเป็นสมาชิกชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่างๆ		
ไม่เคยเป็นสมาชิก	300	92.31
เคยเป็นแต่ปัจจุบันไม่ได้เป็นแล้ว	11	3.38
ปัจจุบันเป็นสมาชิกอยู่	14	4.31
รวม	**325**	**100.00**

วัตถุประสงค์ของการเดินทางมาท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง

วัตถุประสงค์ของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีวัตถุประสงค์ ตั้งใจมารับประทานอาหารมีปริมาณสูงสุด มีจำนวนร้อยละ 79.38 รองลงมาคือตั้งใจมาพักผ่อนหย่อนใจ ร้อยละ 74.46 วัตถุประสงค์เพื่อมาชมธรรมชาติ มีร้อยละ 51.69 เดินทางมาศึกษาหาประสบการณ์ใหม่ๆ ร้อยละ 19.08 เพื่อชมหิ่งห้อยและมาทำกิจกรรมนันทนาการมาสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 8.62 และ 7.69 ตามลำดับ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 วัตถุประสงค์ของกลุ่มตัวอย่างในการมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง

(n = 325)

วัตถุประสงค์ของการมาท่องเที่ยว[1/]	คน	ร้อยละ
มารับประทานอาหารที่ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง	258	79.83
ตั้งใจมาพักผ่อนหย่อนใจ	242	74.46
มาชมธรรมชาติ	168	51.69
ศึกษาและหาประสบการณ์ใหม่ๆ	62	19.08
ดูหิ่งห้อย	28	8.62
มาทำกิจกรรมนันทนาการต่างๆ	25	7.69
อื่นๆ	14	4.31

หมายเหตุ: [1/] ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ ดังนั้นค่าร้อยละคำนวณจากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เลือกตอบในแต่ละกิจกรรม

ถึงแม้ว่ากลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมีวัตถุประสงค์เพื่อเดินทางมารับประทานอาหารที่ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง แต่การจัดลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ที่เดินทางมาพื้นที่สีเขียว พบว่าวัตถุประสงค์อันดับ 1 ที่ได้รับเลือกจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ตั้งใจมาพักผ่อนหย่อนใจ มีร้อยละ59.50 สัดส่วนรองลงมาที่เลือกจัดอันดับความสำคัญของวัตถุประสงค์อยู่ในอันดับที่ 2 คือ มาเพื่อศึกษาหาประสบการณ์ใหม่ ๆ และรับประทานอาหารที่ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง มีจำนวนร้อยละ 55.56 และร้อยละ 39.15 ตามลำดับ (ตารางที่ 5)

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งนั้น ผู้ที่เดินทางมาท่องเที่ยวครั้งแรกมีสัดส่วนมากที่สุดคือร้อยละ 41.23 โดยมีนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งจำนวน 2 ครั้ง และมากกว่า 5 ครั้ง เป็นสัดส่วนเรียงลำดับรองลงมา คือร้อยละ 18.46 และ 17.23 ตามลำดับ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เดินทางมา 4 ครั้ง และ 5 ครั้งมีจำนวนใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 6.15 กับ 6.77 ตามลำดับ โดยค่าเฉลี่ยของจำนวนครั้งที่เดินทางมาท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีค่าเท่ากับ 3.36 ครั้ง (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 5 ลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์การมาท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่าง

(n = 325)

วัตถุประสงค์ของการมาท่องเที่ยว[1/]	ลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ [2/]						
	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 4	อันดับ 5	อันดับ 6	อันดับ 7
ตั้งใจมาพักผ่อนหย่อนใจ	144 (59.50)	65 (26.86)	24 (9.92)	7 (2.89)	1 (0.41)	1 (0.41)	-
รับประทานอาหารที่ตลาดน้ำ	101 (39.15)	107 (41.47)	43 (16.67)	3 (1.16)	3 (1.16)	1 (0.39)	-
ชมธรรมชาติ	33 (19.64)	74 (44.05)	59 (35.12)	2 (1.19)	-	-	-
ศึกษาและหาประสบการณ์ใหม่ ๆ	35 (55.56)	9 (14.29)	3 (4.76)	15 (23.81)	1 (1.59)	-	-
ดูหิ่งห้อย	1 (3.57)	13 (46.43)	8 (28.57)	3 (10.71)	2 (7.14)	-	1 (3.57)
ทำกิจกรรมนันทนาการต่างๆ	7 (28.00)	11 (44.00)	4 (16.00)	1 (4.00)	-	2 (8.00)	-
อื่น ๆ	4 (28.57)	5 (35.71)	4 (28.57)	1 (7.14)	-	-	-

หมายเหตุ: [1/] ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ ดังนั้นค่าร้อยละคำนวณจากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เลือกตอบในแต่ละกิจกรรม

[2/] หมายถึงจำนวนคนที่ตอบ และในวงเล็บมีหน่วยเป็นร้อยละ

ตารางที่ 6 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนครั้งที่เดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง

จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา	คน	ร้อยละ
มาครั้งแรก	134	41.23
2 ครั้ง	60	18.46
3 ครั้ง	33	10.15
4 ครั้ง	20	6.15
5 ครั้ง	22	6.77
มากกว่า 5 ครั้ง	56	17.23
รวม	**325**	**100.00**

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งรู้จักและได้ทราบข้อมูลพื้นที่จากการแนะนำของเพื่อนหรือญาติพี่น้องมากที่สุดมีร้อยละ 61.85 รองลงมาคือมาจากสื่อโทรทัศน์และวิทยุ มีสัดส่วนร้อยละ 23.69 แหล่งข้อมูลข่าวสารด้านอื่น ๆ ได้แก่ หนังสือพิมพ์/ นิตยสาร/สื่อ

สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและเว็บไซต์ต่าง ๆ มีสัดส่วนใกล้เคียงกันคือร้อยละ 5.23 4.31 และ 3.38 ตามลำดับ (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 แหล่งข้อมูลข่าวสารที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างรู้จักพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง

แหล่งข้อมูลข่าวสาร[1/]	**คน**	**ร้อยละ**
เพื่อน/ญาติพี่น้องแนะนำให้รู้จัก	201	61.85
โทรทัศน์/วิทยุ	77	23.69
หนังสือพิมพ์/นิตยสาร/สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ	17	5.23
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	14	4.31
เว็บไซต์	11	3.38
อื่นๆ	5	1.54
รวม	**325**	**100.00**

หมายเหตุ: [1/] ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ ดังนั้นค่าร้อยละคำนวณจากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เลือกตอบในแต่ละกิจกรรม

การพักค้างคืนของกลุ่มตัวอย่างที่เคยได้เดินทางมาท่องเที่ยวตำบลบางน้ำผึ้งส่วนใหญ่แล้วเดินไปกลับในวันเดียวและไม่เคยพักค้างคืนในพื้นที่สีเขียวมีร้อยละ96.34 จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เคยได้ทางมาท่องเที่ยวแล้ว โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่เดินทางมาท่องเที่ยวครั้งนี้ส่วนใหญ่เดินทางไปกลับวันเดียวร้อยละ 88.00 ส่วนอีกร้อยละ 12 พักค้างคืนในพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง เฉลี่ยพักค้างคืน 2 วัน 1 คืน (ตารางที่ 8) และจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่พักค้างคืนในพื้นที่ยังพบอีกว่ามีบางส่วนเคยพักค้างคืนในพื้นที่มาแล้วในรอบปีที่ผ่านมามีจำนวนร้อยละ 3.66 (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 8 การพักค้างคืนในพื้นที่ของนักท่องเที่ยวในครั้งนี้

การพักค้างคืนในพื้นที่ของนักท่องเที่ยวในครั้งนี้	คน	ร้อยละ
ไป – กลับ วันเดียว	286	88.00
พักค้างคืน	39	12.00
รวม	**325**	**100.00**
พักเฉลี่ย 2 วัน 1 คืน		

ตารางที่ 9 การพักค้างคืนในพื้นที่ของนักท่องเที่ยวที่เคยมาเที่ยวแล้วในรอบปีที่ผ่านมา

การพักค้างคืนในพื้นที่ของนักท่องเที่ยวที่เคยมาแล้ว	คน	ร้อยละ
ไม่เคยพักค้างคืน	318	96.34
เคยพักค้างคืน	7	3.66
รวม	**325**	**100.00**
พักเฉลี่ย 7 วัน 7 คืน		

กลุ่มที่เดินทางมาท่องเที่ยวร้อยละ 53.23 เดินมาท่องเที่ยวร่วมกับครอบครัว โดยมีจำนวนสมาชิกที่ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวจากกลุ่มที่มากับครอบครัวเฉลี่ย 4 คน ส่วนกลุ่มที่เดินทางมาท่องเที่ยวร่วมกับเพื่อนมีสัดส่วนร้อยละ 36.62 และมีกลุ่มผู้ร่วมเดินทางเฉลี่ย 8 คนจากกลุ่มผู้เดินทาง ร่วมกับเพื่อนฝูง สำหรับผู้ที่เดินทางเพียงลำพังมีร้อยละ 5.23 ส่วนกลุ่มผู้ที่เดินทางร่วมกับหน่วยงาน บริษัทที่ทำงานมีร้อยละ 4.92 แต่กลุ่มผู้เดินทางเฉลี่ยสูงถึง 41 คน (ตารางที่ 10) ซึ่งจำนวนสมาชิกในกลุ่มเดินทางส่วนใหญ่จะเดินทางมา 2–5 คนมีร้อยละ 61.54 รองลงมาคือกลุ่มที่เดินทางร่วมกันมากกว่า 10 คน มีร้อยละ 20.31 (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 10 ลักษณะของกลุ่มผู้ร่วมเดินทางของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

ลักษณะของกลุ่มผู้ร่วมเดินทาง	คน	ร้อยละ	กลุ่มเดินทางเฉลี่ย (คน)
มาตามลำพัง	17	5.23	1
มากับเพื่อน	119	36.62	8
มากับครอบครัว	173	53.23	4
มากลุ่มอื่นๆ	16	4.92	41
รวม	**325**	**100.00**	6

ตารางที่ 11 จำนวนสมาชิกในกลุ่มผู้ร่วมเดินทาง

จำนวนสมาชิกในกลุ่มผู้ร่วมเดินทาง	คน	ร้อยละ
ตามลำพัง	17	5.23
2 – 5 คน	200	61.54
6 – 10 คน	42	12.92
มากกว่า 10 คน	66	20.31
รวม	**325**	**100.00**

เมื่อจำแนกนักท่องเที่ยวตามเขตที่พักอาศัย ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นการเดินทางของกลุ่มตัวอย่างปรากฏว่าส่วนใหญ่มีเขตที่พักอาศัยอยู่ในเขตที่ 1 ร้อยละ 81.23 โดยเขตที่ 1 ได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดกรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี จังหวัดสมุทรสาคร และมีระยะเดินทางอยู่ในช่วง 0 – 50 กิโลเมตร (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 การจำแนกเขตเดินทางของกลุ่มตัวอย่างจากระยะทางเดินทางจากเขตที่พักอาศัย

เขตที่พักอาศัย	คน	ร้อยละ
เขตที่ 1 (0 – 50 กิโลเมตร)	264	81.23
เขตที่ 2 (51 – 300 กิโลเมตร)	44	13.54
เขตที่ 3 (300 กิโลเมตรขึ้นไป)	17	5.23
รวม	**325**	**100.00**

นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามายังพื้นที่ตำบลบางน้ำผึ้งใช้พาหนะหลากหลายประเภทและใช้ประเภทของพาหนะแตกต่างกันออกไป โดยส่วนใหญ่ใช้พาหนะในการเดินทางประเภทเดียวจากที่พักอาศัยจนถึงพื้นที่ มีสัดส่วนร้อยละ 48.31รองลงมาคือกลุ่มที่ใช้พาหนะ 3 ประเภทและ 2 ประเภท มีจำนวนร้อยละ 24.92 และ 20.92 ตามลำดับ ซึ่งหากรวมกลุ่มที่ใช้พาหนะในการเดินทางเข้าถึงพื้นที่มากกว่า 1 ประเภท จะมีจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เพราะเนื่องด้วยพื้นที่ตำบลบางน้ำผึ้งมีลักษณะการเข้าถึงได้ 2 เส้นทางหลัก คือมาจากทางบกและจากทางน้ำ จึงทำให้ประเภทของพาหนะที่ใช้เดินทางเข้าพื้นที่มีมากกว่า 1 ประเภท (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 จำนวนพาหนะที่นักท่องเที่ยวใช้เดินทางเข้ามายังพื้นที่ตำบลบางน้ำผึ้ง

จำนวนพาหนะ	คน	ร้อยละ
พาหนะ 1 ประเภท	157	48.31
พาหนะ 2 ประเภท	68	20.92
พาหนะ 3 ประเภท	80	24.62
พาหนะ 4 ประเภท	3	0.92
รวม	**325**	**100.00**

พาหนะที่นักท่องเที่ยวนิยมใช้เดินทางเข้ามายังพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งคือรถยนต์ส่วนบุคคล โดยมีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 51.69 รองลงมาคือการใช้เรือและรถจักรยานยนต์ในการเดินทางมีร้อยละ 40.62 และ 40.31 ตามลำดับ การที่สัดส่วนของการใช้เรือและจักรยานยนต์ในการเดินทางมีความใกล้เคียงปัจจัยส่วนหนึ่งคือพื้นที่ตำบลบางน้ำผึ้งด้านตะวันออกติดต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งฝั่ง

ตรงข้างแม่น้ำเจ้าพระยาคือ บริเวณเขตบางนา กรุงเทพมหานคร ซึ่งต้องใช้พาหนะเรือข้ามมาและต้องใช้รถจักรยานยนต์รับจ้างในพื้นที่เดินทางต่อเข้ามาอีก (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 ประเภทพาหนะที่ใช้เดินทางเข้าถึงพื้นที่ตำบลบางน้ำผึ้ง

(n = 325)

ประเภทพาหนะ[1/]	คน	ร้อยละ
รถยนต์ส่วนตัว	168	51.69
เรือ	132	40.62
รถจักรยานยนต์	131	40.31
รถโดยสารประจำทาง	75	23.08
อื่นๆ	52	16.00
จักรยาน	3	0.92

หมายเหตุ: [1/] ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ ดังนั้นค่าร้อยละคำนวณจากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เลือกตอบในแต่ละกิจกรรม

ความประทับใจในพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งที่นักท่องเที่ยวให้ความนิยมมากที่สุดคือ บรรยากาศที่ร่มรื่นและความสวยงามของธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 94.15 ประทับใจด้านวิถีชีวิต วัฒนธรรมท้องถิ่น มีสัดส่วนร้อยละ 67.69 และในด้านความมีมิตรไมตรีของชาวบ้านคิดเป็นร้อยละ 50.77 ส่วนความประทับใจในด้านอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่ระบุว่า มีอาหารพื้นบ้านหลากหลายและอร่อย รวมทั้งการทำกิจกรรมขี่จักรยานได้สะดวกสบาย ร้อยละ 13.54 สำหรับความประทับใจความสวยงามของแสงจากหิ่งห้อยมีร้อยละ 9.23 (ตารางที่ 15)การคำนวณร้อยละของผู้เลือกตอบความประทับใจในแต่ละข้อมาจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดโดยนักท่องเที่ยวสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ และต้องจัด ลำดับความสำคัญ ซึ่งได้ผลของการจัดอันดับดังนี้ นักท่องเที่ยวที่ได้ให้ลำดับความประทับใจด้านบรรยากาศที่ร่มรื่นและสวยงามของธรรมชาติ มีผู้เลือกจัดลำดับให้เป็นอันดับที่ 1 มีร้อยละ 79.08 อันดับ 2 ร้อยละ 16.34 ส่วนผู้ที่เลือกประทับใจในวิถีชีวิต วัฒนธรรมท้องถิ่นส่วนใหญ่เลือกจัดอันดับอยู่ในอันดับ 2 มีจำนวนร้อยละ65.45 รองลงมาให้ความชอบอยู่ที่อันดับ 1 จำนวนร้อยละ 20.91ความประทับใจในความสวยงามของหิ่งห้อยนั้นมีผู้เลือกจัดอันดับความชอบอยู่ที่อันดับ 2 และอันดับ 3 ตามลำดับ โดยมีสัดส่วนร้อยละ 40 และ 30 ตามลำดับ ด้านความมีมิตรไมตรีของชาวบ้านตำบลบางน้ำผึ้ง เรียงลำดับความประทับใจอยู่ในอันดับ 3 และอันดับ 2 เป็นส่วนใหญ่ มีร้อยละ 47.88 และ 31.52 ตามลำดับ ส่วนความประทับใจพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งในด้านอื่น ๆ ที่กล่าวไปเบื้องต้น จำนวนครึ่งหนึ่งของผู้เลือกตอบความประทับใจ

ด้านอื่น ๆ หรือร้อยละ 50 จัดอันดับความสำคัญอยู่ที่อันดับ 2 ดังตารางที่ 16 ซึ่งการคำนวณค่าร้อยละในการจัดอันดับความประทับใจต่อพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งนั้นมาจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เลือกความประทับใจในแต่ละหัวข้อ

ตารางที่ 15 ความประทับใจของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวต่อพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง

(n = 325)

ความประทับใจ[1/]	คน	ร้อยละ
บรรยากาศที่ร่มรื่นและสวยงามของธรรมชาติ	306	94.15
วิถีชีวิต วัฒนธรรมท้องถิ่น	220	67.69
ความมีมิตรไมตรีของชาวบ้านตำบลบางน้ำผึ้ง	165	50.77
อื่นๆ	44	13.54
ความสวยงามของแสงจากหิ่งห้อย	30	9.23

หมายเหตุ: [1/] ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ ดังนั้นค่าร้อยละคำนวณจากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เลือกตอบในแต่ละกิจกรรม

ตารางที่ 16 ลำดับความสำคัญความประทับใจของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวต่อพื้นที่

(n = 325)

ความประทับใจ[1/]	ลำดับความสำคัญของประทับใจแต่ละข้อ [2/]				
	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 4	อันดับ 5
บรรยากาศที่ร่มรื่นและสวยงามของธรรมชาติ	242 (79.08)	50 (16.34)	11 (3.59)	3 (0.98)	-
วิถีชีวิต วัฒนธรรมท้องถิ่น	46 (20.91)	144 (65.45)	27 (12.27)	3 (1.36)	-
ความมีไมตรีของชาวบ้านตำบลบางน้ำผึ้ง	26 (15.76)	52 (31.52)	79 (47.88)	8 (4.85)	-
อื่นๆ	7 (15.91)	22 (50.00)	9 (20.45)	5 (11.36)	1 (2.27)
ความสวยงามของแสงจากหิ่งห้อย	4 (13.33)	12 (40.00)	9 (30.00)	5 (16.67)	-

หมายเหตุ: [1/] ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ ดังนั้นค่าร้อยละคำนวณจากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เลือกตอบในแต่ละกิจกรรม

[2/] หมายถึงจำนวนคนที่ตอบ และในวงเล็บมีหน่วยเป็นร้อยละ

ความพึงพอใจและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวต่อสิ่งอำนวยความสะดวก ในด้านการเดินทาง ด้านสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านนันทนาการ และด้านการบริการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ โดยได้แบ่งเป็น 4 กลุ่มหัวข้อ คือ ด้านการเดินทาง ด้านสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านกิจกรรมนันทนาการ ด้านการบริการ เมื่อทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (WMS) แล้วพบว่าด้านการเดินทางนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับพอใจ โดยพื้นที่จอดรถมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดอยู่ที่ 3.50 ด้านสถานที่และสิ่งแวดล้อมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใจ ซึ่งห้องน้ำ–สุขา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่มนี้คือ 3.64 ด้านกิจกรรมนันทนาการกลุ่มตัวอย่างให้ความพึงพอใจส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใจ โดยมีกิจกรรมการดูหิ่งห้อยเพียงกิจกรรมเดียวที่นักท่องเที่ยวให้คะแนนในระดับพอใจมาก คือมีค่าเฉลี่ยที่ 4.42 สุดท้ายคือ ด้านการให้ความช่วยเหลือและการบริการจากเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับที่พอใจ ส่วนบ้านพักโฮมสเตย์มีระดับความพึงพอใจมาก มีค่าเท่ากับ 4.57 ดังตารางที่ 17

ในกรณีของค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกสบายในด้านต่างๆ ที่มีค่าคะแนนอยู่ในระดับ พอใจมาก ผลได้แก่การดูหิ่งห้อย และบ้านพักโฮมสเตย์นั้น มีผู้ที่เกี่ยวข้องหรือใช้บริการยังน้อยอยู่ คือมีจำนวนผู้ได้ไปชมหิ่งห้อยจำนวน 36 คน และมีผู้ที่เคยได้พักบ้านพักโฮมสเตย์จำนวน 42 คน โดยมีจำนวนร้อยละ 11.08 และ 12.92 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 325 คน แต่ที่ผลที่จากการค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักนั่นแสดงให้เห็นว่า ทั้งการชมหิ่งห้อยและบ้านพักโฮมสเตย์ ได้รับความพึงพอใจจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก และยังแสดงให้เห็นถึงความมีศักยภาพทางด้านการบริการของการนำชมหิ่งห้อยและบ้านพักโฮมสเตย์ของตำบลบางน้ำผึ้ง

ตารางที่ 17 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวก ในด้านการเดินทางด้านสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านนันทนาการ และด้านการบริการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง

(n = 325)

สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ	ความพอใจในสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ[1/]					ไม่เกี่ยวข้อง[1/]	ค่าเฉลี่ย (WMS)[2/]	ระดับความพอใจ
	พอใจมาก	พอใจ	เฉยๆ	ไม่พอใจ	ไม่พอใจมาก			
ด้านการเดินทาง								
1. ป้ายบอกเส้นทางการเดินทาง	7.08 (23)	44.62 (145)	14.15 (46)	9.23 (30)	0.00 (0)	24.92 (81)	3.66	พอใจ
2. สภาพเส้นทางคมนาคม	8.31 (27)	76.31 (248)	11.38 (37)	3.08 (10)	0.00 (0)	0.92 (3)	3.91	พอใจ
3. พื้นที่จอดรถ	4.62 (15)	37.54 (122)	16.62 (54)	9.85 (32)	0.92 (3)	30.46 (99)	3.50	พอใจ
ด้านสถานที่และสิ่งแวดล้อม								
4. ห้องน้ำ – สุขา	4.62 (15)	35.08 (144)	14.77 (48)	4.62 (15)	0.62 (2)	40.31 (131)	3.64	พอใจ
5. ความสะอาดของสถานที่ – ถังขยะ	15.69 (51)	76.92 (250)	5.23 (17)	1.23 (4)	0.00 (0)	0.92 (3)	4.08	พอใจ
6. ความสะอาดของลำคลอง	14.15 (46)	67.08 (218)	14.16 (47)	3.69 (12)	0.62 (2)	0.00 (0)	3.90	พอใจ
7. สภาพแวดล้อม ความสวยงามของสถานที่	25.54 (83)	68.62 (223)	4.92 (16)	0.92 (3)	0.00 (0)	0.00 (0)	4.19	พอใจ
ด้านกิจกรรมนันทนาการ								
8. การพายเรือ	4.31 (14)	16.62 (54)	5.85 (19)	0.92 (3)	0.00 (0)	72.31 (235)	3.88	พอใจ

ตารางที่ 17 (ต่อ)

(n = 325)

สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ	ความพอใจในสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ[1/]					ไม่เกี่ยวข้อง[1/]	ค่าเฉลี่ย (WMS)[2/]	ระดับความพอใจ
	พอใจมาก	พอใจ	เฉยๆ	ไม่พอใจ	ไม่พอใจมาก			
ด้านกิจกรรมนันทนาการ								
9. การขี่จักรยาน	2.46 (8)	9.54 (31)	6.46 (21)	0.62 (2)	0.00 (0)	80.92 (263)	3.73	พอใจ
10. การชมดนตรี/ศิลปะในสวน	10.77 (35)	46.15 (150)	5.23 (17)	1.23 (4)	0.00 (0)	36.62 (119)	4.05	พอใจ
11. การชมหิ่งห้อย	6.15 (20)	3.69 (12)	0.93 (3)	0.31 (1)	0.00 (0)	88.92 (289)	4.42	พอใจมาก
12. อื่นๆ	1.54 (5)	20.92 (68)	4.00 (13)	0.00 (0)	0.00 (0)	73.54 (239)	3.91	พอใจ
ด้านการบริการ								
13. การบริการจากเจ้าหน้าที่	10.77 (35)	19.69 (64)	4.62 (15)	0.31 (1)	0.00 (0)	64.62 (210)	4.16	พอใจ
14. บ้านพักโฮมสเตย์	8.00 (26)	4.31 (14)	0.62 (2)	0.00 (0)	0.00 (0)	87.08 (283)	4.57	พอใจมาก

หมายเหตุ: [1/] มีหน่วยเป็นร้อยละ และตัวเลขในวงเล็บหมายถึงจำนวนคนที่ตอบ

[2/] ค่าเฉลี่ยคำนวณจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปพื้นที่เท่านั้น

นอกจากความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านการเดินทาง ด้านสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านนันทนาการ และด้านการบริการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งแล้ว ยังมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการในพื้นที่ของกลุ่มตัวอย่างที่เดินทางมานั้นอีก ดังแสดงในตารางที่ 18

ตารางที่ 18 สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่มีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการในพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง

(n = 325)

สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ[1/]	เหมาะสม	ควรปรับปรุง	ไม่ตอบ/ไม่เกี่ยวข้อง
ด้านเส้นทางการเดินทาง[2/]			
ป้ายบอกเส้นทางการเข้าถึงพื้นที่	192(59.08)	105(32.31)	28(8.62)
สภาพเส้นทางคมนาคม	275(84.62)	21(6.46)	29(8.92)
ด้านสถานที่และสิ่งแวดล้อม[2/]			
การบริการพื้นที่จอดรถ	211(64.92)	76(23.38)	38(11.69)
ความสะอาดของสถานที่	304(93.54)	19(5.85)	2(0.62)
ความสะอาดของห้องน้ำ	266(81.85)	41(12.62)	18(5.54)
ความสะอาดของลำคลอง	284(87.38)	37(11.38)	4(1.23)
ด้านกิจกรรมนันทนาการ[2/]			
รูปแบบกิจกรรมนันทนาการในพื้นที่	302(92.92)	9(2.77)	14(4.31)
จำนวนอุปกรณ์นันทนาการที่ให้บริการ	253(77.85)	11(3.38)	61(18.77)
ด้านการบริการ[2/]			
การบริการของเจ้าหน้าที่	249(76.62)	7(2.15)	69(21.23)
ความปลอดภัยในการท่องเที่ยว	294(90.46)	20(6.15)	11(3.38)
ความสะอาดและการบริการของโฮมสเตย์	41(12.62)	2(0.62)	282(86.77)

หมายเหตุ: [1/] ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ ดังนั้นค่าร้อยละคำนวณจากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เลือกตอบในแต่ละกิจกรรม

[2/] หมายถึงจำนวนคนที่ตอบ และในวงเล็บมีหน่วยเป็นร้อยละ

สำหรับข้อเสนอแนะผู้วิจัยได้สอบถามนั้น ผู้วิจัยได้ใช้แบบคำถามมีแนวทางให้เลือกระหว่างเห็นว่าเหมาะสมดีแล้วกับควรปรับปรุง โดยหากผู้ตอบแบบสอบถามเห็นควรว่าควรมีการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการด้านสามารถใส่ข้อเสนอแนะได้ ซึ่งนักท่องเที่ยว

ส่วนใหญ่ได้ให้ข้อคิดเห็นว่าควรมีการปรับปรุงป้ายบอกเส้นทางการเข้าถึงพื้นที่มากที่สุดมีจำนวนร้อยละ 32.31 และให้ข้อเสนอว่าควรมีป้ายบอกบริเวณทางแยกต่างให้เด่นชัด ตัวอักษรใหญ่ชัดเจน ส่วนบริเวณท่าเรือต่าง ๆ น่าจะมีป้ายบอกเส้นทางไว้ด้วย ด้านสถานที่และสิ่งแวดล้อมพบว่า นักท่องเที่ยวเห็นว่าควรปรับปรุงพื้นที่จอดรถร้อยละ 23.38 ส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีพื้นที่จอดรถมากกว่านี้ และพื้นที่จอดรถแฉะควรปรับปรุง ด้านความสะอาดของห้องน้ำและความสะอาดของลำคลอง นักท่องเที่ยวเห็นควรว่ามีการปรับปรุงร้อยละ 12.62 และ 11.38 ตามลำดับ (ตารางที่ 18)

การประเมินมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดงจังหวัดสมุทรปราการ

ผลการวิจัยประโยชน์ด้านนันทนาการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมกับอัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งในช่วง 1 ปี ส่วนที่ 2 คือการประเมินมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการ ของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการให้อยู่ในรูปตัวเงิน โดยใช้วิธีต้นทุนการเดินทางระดับเขต และส่วนสุดท้าย คือการวิธีการสร้างตลาดสมมติเพื่อดูความเต็มใจจ่าย (willingness to pay) ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง ซึ่งผลการวิจัย สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม กับอัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆที่มีผลต่ออัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวมีขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

1.1 กำหนดเขตเดินทางของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

ในการศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำนวน 325 ตัวอย่าง ตามเขตจุดเริ่มต้นเดินทางมาซึ่งใช้ระยะทางจากกรมทางหลวงปี พ.ศ.2551 เป็นเกณฑ์ในการแบ่งเขตเดินทาง โดยสามารถแบ่งเดินทางของกลุ่มตัวอย่างได้เป็น 3 เขตทั่วประเทศ ซึ่งแต่ละเขตมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างและจำนวนประชากร ดังตารางที่ 19 ต่อไปนี้

ตารางที่ 19 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างแต่ละเขต

เขต	ระยะทาง (กิโลเมตร)	จุดเริ่มต้นของการเดินทาง (จังหวัด)	ประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	0-50	สมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี สมุทรสาคร	8,388,845	264
2	51-300	ชลบุรี ฉะเชิงเทรา ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา นครปฐม สมุทรสงคราม ราชบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี อ่างทอง สระบุรี ปราจีนบุรี นครนายก เพชรบุรี ระยอง ลพบุรี สิงห์บุรี จันทบุรี อุทัยธานี นครสวรรค์ นครราชสีมา สระแก้ว ประจวบคีรีขันธ์ ชัยนาท	16,905,979	44
3	มากกว่า 300	เพชรบูรณ์ พิจิตร กำแพงเพชร พิษณุโลก ชัยภูมิ ตราด ชุมพร ตาก หนองบัวลำภู ศรีสะเกษ อุบลราชธานี แพร่ อำนาจเจริญ ยโสธร ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ เลย อุตรดิตถ์ ขอนแก่น บุรีรัมย์ มหาสารคาม สุโขทัย สุรินทร์ อำนาจเจริญ อุดรธานี เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน พังงา กระบี่ ภูเก็ต น่านนครศรีธรรมราช ตรัง พัทลุง สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา นราธิวาส นครพนม พะเยา มุกดาหาร ระนอง ลำปาง ลำพูน สุราษฎร์ธานี หนองคาย สกลนคร อุบลราชธานี	38,094,906	17
	รวม		**63,389,730**	**325**

1.2 การคำนวณค่าใช้จ่ายในการเดินทางเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวแต่ละเขตและค่าใช้จ่ายสูงสุดของแต่ละเขต

การคำนวณค่าใช้จ่ายในการเดินทางเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวของแต่ละเขต ใช้วิธีการ คิดคำนวณโดยยึดรูปแบบการเดินทางมายังพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งของแต่ละบุคคล คือ หากนักท่องเที่ยวเดินทางโดยรถโดยสารสาธารณะหรือเรือโดยสารสาธารณะจะคำนวณจากค่าใช้จ่ายตามจริงของแต่ละบุคคล ตั้งแต่จากจุดเริ่มต้นถึงพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง และถ้านักท่องเที่ยวเดินทางมาด้วยรถยนต์ส่วนบุคคล จะคำนวณจากระยะทางจากจุดเริ่มต้นถึงพื้นที่ นำอัตราการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทาง จากนั้นรวมแต่ละเขตพื้นที่แล้วหาค่าเฉลี่ยค่าใช้จ่ายในการเดินทางของแต่ละเขต

ซึ่งเมื่อคำนวณค่าใช้จ่ายในการเดินทางของนักท่องเที่ยวแต่ละเขตแล้ว พบว่าค่าใช้จ่ายในการเดินทางเฉลี่ยของเขตเดินทางที่มีระยะทาง 0–50 กิโลเมตร มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางเฉลี่ยต่ำสุด คือ 65.82 บาทต่อคนต่อครั้ง รองลงมาคือเขตเดินทางที่มีระยะทาง 51–300 กิโลเมตร มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางเฉลี่ยอยู่ที่ 253.03 บาทต่อคนต่อครั้ง และเขตเดินทางที่มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งเฉลี่ยสูงสุดคือเขตที่มีระยะทางห่างจากพื้นที่ มากกว่า 300 กิโลเมตร มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางเท่ากับ 1,475.95 บาทต่อคนต่อครั้ง ซึ่งผลการคำนวณค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการเดินทางแต่ละเขตแสดงในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ค่าใช้จ่ายในการเดินทางเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวแต่ละเขต

เขต	จำนวนตัวอย่าง (คน)	ค่าใช้จ่ายในการเดินทางรวม (บาท)	ค่าใช้จ่ายในการเดินทางเฉลี่ย (บาท/คน/ครั้ง)
1	264	17,375.26	65.82
2	44	11,133.21	253.03
3	17	25,091.13	1,475.95
รวม	**325**	**53,599.60**	**164.92**

1.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจและสังคมกับอัตราการเดินทางมาพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่ออัตราการเดินทางมาพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรตาม คืออัตราการเดินทางมาพื้นที่สีเขียวในระยะเวลา 1 ปีของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวแต่ละคนทั้งหมดในแต่ละเขต และตัวแปรอิสระได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปและกลับต่อครั้งต่อคนของนักท่องเที่ยวในแต่ละเขต (TC_z) ระดับรายได้ต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแต่ละเขตที่เดินทางไปพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง (IN_z) อายุของกลุ่มนักท่องเที่ยวแต่ละคนในแต่ละเขต (AGE_z) และจำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในแต่ละเขต (G_z)

ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระต่างๆ ที่คาดว่ามีผลกับอัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งในแต่ละเขต โดยวิธีสมการถดถอยเชิงซ้อน (multiple

regression) ซึ่งผลการศึกษาเบื้องต้น พบว่า พบว่าปัจจัยที่ผลต่ออัตราการเดินทางมาพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งในระยะเวลา 1 ปีของทั้ง 3 เขต มีเพียงปัจจัยเดียว คือ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในแต่ละเขตโดยมีความสัมพันธ์ในรูปแบบผกผันกับอัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง และทุกเขตที่ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระต่างๆ กับอัตราการเดินทางมาพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง พบว่าทั้ง 2 เขตแรกได้รูปแบบสมการเดียวกันคือ สมการ Double – Log Function และสมการ Semi-Log Function ในเขตที่ 3 เพราะว่าสมการดังกล่าวนี้ มีค่าทางสถิติสูงที่สุด โดยสามารถสรุปการพิจารณาการเลือกรูปแบบสมการที่เหมาะสมของแต่ละเขต ดังนี้

ในเขตที่ 1 จากสมการที่วิเคราะห์ได้ พบว่า เมื่อพิจารณาค่าสถิติ t ของตัวแปรค่าใช้จ่ายในการเดินทางของเขตที่ 1 (TC_Z) ได้ค่าเท่ากับ -2.638 ซึ่งในทางสถิติตัวแปร ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง (TC_Z) จะแตกต่างจาก 0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 หมายความว่าอัตราการมาท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในเขตที่ 1 แปรผกผันกับค่าใช้จ่ายในการเดินทางมา กล่าวคือหากค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพิ่มขึ้น อัตราการมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งจะลดลง ในทำนองเดียวกันถ้าค่าใช้จ่ายในการเดินทางลดลงจะส่งผลให้อัตราการเดินทางมาพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งเพิ่มขึ้น และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.026 ซึ่งหมายความว่า ตัวแปรค่าใช้จ่ายในการเดินทางสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของอัตราการเดินทางมาพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งร้อยละ 2.6 และอีกร้อยละ 97.4 ที่เหลือเป็นผลมาจากตัวแปรอื่นๆ ดังตารางที่ 21

เขตที่ 2 เมื่อพิจารณาค่าสถิติ t ของตัวแปรค่าใช้จ่ายในการเดินทางของเขตที่ 1 (TC_Z) ได้ค่าเท่ากับ -5.210 และเขตที่ 3 ค่าสถิติ t เท่ากับ -8.356 ซึ่งทั้งสองเขตมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 คือ อัตราการเดินทางมาพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งในทั้งสองเขต มีความผกผันกับค่าใช้จ่ายในการเดินทางมา และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) พบว่าเขตที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.393 ซึ่งหมายความว่า ตัวแปรค่าใช้จ่ายในการเดินทางสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของอัตราการเดินทางมาพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งได้ ร้อยละ 39.3 และอีกร้อยละ 60.7 ที่เหลือเป็นผลมาจากตัวแปรปัจจัยอื่นๆ และเขตที่ 3 สามารถอธิบายได้ว่า ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) เท่ากับ 0.823 หมายความว่าตัวแปรค่าใช้จ่ายในการเดินทางสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของอัตราการเดินทางมาพื้นที่สูงถึงร้อยละ 82.3 อีกที่เหลือเป็นผลมาจากตัวแปรอื่นๆ ร้อยละ 17.7 (ตารางที่ 21)

หากพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) ของทั้ง 3 เขต ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.026, 0.393 และ 0.823 ตามลำดับนั้น พบว่าถ้าเขตการเดินทางมีระยะทางใกล้กับพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง เช่น เขตที่ 1 ตัวแปรค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาพื้นที่อธิบายการเปลี่ยนแปลงอัตราการเดินทางมาในพื้นที่ได้เพียงร้อยละ 2.6 นั่นเป็นเพราะค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาพื้นที่ท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยต่ำ ทำให้ตัวแปรอื่นๆมีผลต่ออัตราการเดินทางมาพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง และในทางกลับกัน ถ้าเขตการเดินทางมีระยะทางไกลออกไปจากพื้นที่ศึกษา เช่นกรณีเขตที่ 3 ตัวแปรค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาพื้นที่อธิบายการเปลี่ยนแปลงอัตราการเดินทางมาในพื้นที่ได้สูงถึงร้อยละ 82.3 นั่นแสดงให้เห็นว่าค่าใช้จ่ายในการเดินทางเฉลี่ยสูง ย่อมมีผลต่อการอัตราการเดินทางมาพื้นที่สีเขียวสูงเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการเดินทางของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวทั้ง 3 เขตเดินทาง กับอัตราการเดินทางมาพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งในระยะเวลา 1 ปี

เขต	**เขตที่ 1 (Double – Log Function)**		**เขตที่ 2 (Double – Log Function)**		**เขตที่ 3 (Semi – Log Function)**	
ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์	ค่าสถิติ t	ค่าสัมประสิทธิ์	ค่าสถิติ t	ค่าสัมประสิทธิ์	ค่าสถิติ t
Constant	3.080	3.831**	6.294	5.499**	7.026	10.303**
$\ln TC_Z$	-0.419	-2.638**	-0.968	-5.210**	-0.805	-8.356**
R^2	0.026		0.393		0.823	
Adjusted R^2	0.022		0.378		0.811	
F	6.957**		27.145**		69.820**	
N	264		44		17	

หมายเหตุ: ** แสดงระดับนัยสำคัญที่ร้อยละ 99

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 21 สามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ว่า เมื่อมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางในเขตที่ 1 และ 2 เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 อัตราการเดินทางมาพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งจะลดลงร้อยละ 0.419 และ 0.968 ตามลำดับ ในทางตรงกันข้ามถ้าค่าใช้จ่ายในการเดินทางในเขตที่ 1 และ 2 ลดลงร้อยละ 1 จะส่งผลให้อัตราการเดินทางมาพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.419

และ 0.968 เช่นกัน การวิเคราะห์เช่นนี้ในทางเศรษฐศาสตร์ คือการวิเคราะห์ความยืดหยุ่นอุปสงค์ด้านนันทนาการต่อค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.419 ในเขตที่ 1 และเขตที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.968

ผลการวิเคราะห์เขตที่ 3 สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 อัตราการเดินทางมาพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งจะลดลง 0.805 และในทางตรงกันข้ามถ้าค่าใช้จ่ายในการเดินทางลดลงร้อยละ 1 จะส่งผลให้อัตราการเดินทางมาพื้นที่ สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งเพิ่มขึ้น 0.805 สำหรับการวิเคราะห์ในทางเศรษฐศาสตร์ คือการวิเคราะห์ความยืดหยุ่นอุปสงค์ด้านนันทนาการต่อค่าใช้จ่ายในการเดินทาง มีค่าเท่ากับ 0.805 (ตารางที่ 21)

2. การประเมินมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยวิธีค่าใช้จ่ายในการเดินทางระดับเขต (Zonal Travel Cost Method)

การวิเคราะห์มูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง ได้จากการคำนวณส่วนเกินผู้บริโภคในทั้งสามเขตมารวมกันเป็นมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการ ซึ่งคือวิธีการคำนวณพื้นที่ใต้เส้นอุปสงค์ในแต่ละเขตซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

2.1 เลือกสมการที่ได้จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายในการเดินทางกับอัตราการเดินทางมาพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง ที่เหมาะสมโดยพิจารณาค่าทางสถิติต่างๆ โดยแสดงผลทางสถิติในตารางที่ 21 และสมการที่เหมาะสมของแต่ละเขตแสดงในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 สมการที่เหมาะสมของแต่ละเขตเดินทาง

เขตที่	สมการที่เหมาะสม		
1	$\ln Q_{Z1}$	=	$3.080 - 0.419\ (\ln TC_{\text{mean}})$
2	$\ln Q_{Z2}$	=	$6.294 - 0.968\ (\ln TC_{\text{mean}})$
3	Q_{Z3}	=	$7.026 - 0.805\ (\ln TC_{\text{mean}})$

2.2 หาค่าอัตราการเดินทางมาพื้นที่สีเขียว (Q_Z) ณ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางเฉลี่ย (TC_Z) ในแต่ละเขต โดยการนำค่าเฉลี่ยในการเดินทางจากที่พักมายังพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งในแต่ละ

เขต (TC_{mean}) แทนค่าลงในสมการที่เหมาะสมที่ได้จากแต่ละเขต เพื่อหาอัตราการเดินทางมาของนักท่องเที่ยวของแต่ละเขต ยกตัวอย่างเช่น เขตที่ 1 เมื่อแทนค่าลงในสมการ โดย ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวในเขตที่ 1 มีค่าเท่ากับ 65.82 ซึ่งเมื่อแทนค่าลงในสมการแล้ว ได้ผลลัพธ์เท่ากับ 3.76 ครั้ง แสดงได้ดังนี้

$$\ln Q_{Z1} = 3.080 - 0.419(\ln TC_{mean})$$

$$Q_{Z1} = e^{3.080} \times TC_{mean}^{(-0.419)}$$

$$= 21.76 \times 65.82^{(-0.419)}$$

$$= 3.76$$

นำจำนวนครั้งในการเดินทางที่ได้จากสมการที่เหมาะสมในเขตที่ 1 นำมาคูณกับจำนวนประชากร (P_{Z1}) ในเขตที่ 1 เพื่อหาจำนวนอัตราการเดินทางมาใช้บริการพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง ต่อ 1,000 ครั้ง/ปี ได้โดยการนำจำนวนครั้ง (Q_{Z1}) มาคูณจำนวนประชากร (P_{Z1}) แล้วหารด้วย 1,000 ได้อัตราการเดินทางมาท่องเที่ยว ดังนี้ (3.76 × 8,388,845)/1,000 = 31,581.83 พันครั้งต่อปีของเขตที่ 1 คำนวณเช่นเดียวกันกับทั้งอีก 2 เขต คือเขตที่ 2 และเขตที่ 3 ผลที่ได้คือ เขตที่ 2 เมื่อแทนค่าลงในสมการ โดย ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวในเขตที่ 2 มีค่าเท่ากับ 253.03 บาท ซึ่งเมื่อแทนในสมการแล้ว ได้ผลลัพธ์เท่ากับ 2.55 ครั้ง ได้อัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวทั้งหมดของเขตที่ 2 มีค่าเท่ากับ 3,173.70 พันครั้งต่อปี และเขตที่ 3 ได้อัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวเท่ากับ 1.15 ครั้ง อัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวทั้งหมดต่อปี ของเขตที่ 3 มีค่าเท่ากับ 43,880.36 พันครั้งต่อปี

2.3 บวกค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพิ่มจากค่าใช้จ่ายในการเดินทางเฉลี่ย เพื่อหาระดับค่าใช้จ่ายในการเดินทางสูงสุดที่ทำให้อัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งมีค่าเท่ากับ 0

เขตที่ 1 เมื่อเพิ่มค่าใช้จ่ายในการเดินทางขึ้นไปเรื่อยๆ จนอัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวมีค่าเท่ากับ 0 พบว่า ค่าใช้จ่ายในการเดินทางสูงสุดของเขตที่ 1 มีค่าเท่ากับ 1,565.82 บาทต่อครั้ง ซึ่ง

อัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวมีค่าเท่ากับ 0.99 ครั้ง ซึ่งสามารถแสดงระดับค่าใช้จ่ายสมมติที่เพิ่มขึ้นต่ออัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวของเขตที่ 1 ดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายสมมติที่เพิ่มขึ้นกับอัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในเขตที่ 1

ค่าใช้จ่ายสมมติที่เพิ่มขึ้น (บาท)	**อัตราการมาท่องเที่ยว (ครั้ง)**	**อัตราการมาท่องเที่ยวทั้งหมด (1,000 ครั้ง/ปี)**
0	3.76	31,581.83
100	2.56	21,443.78
200	2.10	17,596.53
300	1.83	13,910.60
400	1.66	12,822.04
500	1.53	11,976.85
600	1.43	11,294.84
700	1.35	10,728.70
800	1.28	10,248.44
900	1.22	9,833.99
1,000	1.17	9,471.32
1,100	1.13	9,150.30
1,200	1.09	8,863.38
1,300	1.06	8,604.81
1,400	1.03	8,370.13
1,500	0.99	0

และสามารถสมมติค่าใช้จ่ายในการเดินทางลงในสมการที่เหมาะสมของแต่ละเขตที่เหลือ เพื่อหาอัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวในรอบ 1 ปี ในเขตที่ 2 สามารถแสดงอัตราการเดินทางมาจากการสมมติค่าใช้จ่ายในการเดินทางที่เพิ่มขึ้น ได้ดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายสมมติที่เพิ่มขึ้นกับอัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในเขตที่ 2

ค่าใช้จ่ายสมมติที่เพิ่มขึ้น (บาท)	อัตราการมาท่องเที่ยว (ครั้ง)	อัตราการมาท่องเที่ยวทั้งหมด (1,000 ครั้ง/ปี)
0	2.55	43,173.70
100	1.85	31,275.78
200	1.45	24,567.38
300	1.20	20,253.92
400	1.02	17,243.86
420	0.99	0

จากตารางที่ 24 จะเห็นได้ว่า ถ้าหากค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งในเขตที่ 2 เพิ่มขึ้นจนถึง 673.03 บาท อัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวจะมีค่าเท่ากับ 0.99 ครั้ง ซึ่งหมายความว่า ณ ระดับค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งนั้น เป็นค่าใช้จ่ายที่สูงเกินกว่าที่นักท่องเที่ยวในเขตที่ 2 จะเดินทางมา เพราะฉะนั้น ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาพื้นที่สีเขียวสูงสุด (choke price) ของนักท่องเที่ยวในเขตที่ 2 มีค่าเท่ากับ 673.03 บาทต่อครั้ง

เขตการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในเขตที่ 3 หากมีการสมมติค่าใช้จ่ายในการเดินทางมายังพื้นที่เพิ่มขึ้น จะพบว่าค่าใช้จ่ายในการเดินทางสูงสุดที่ทำให้อัตราการเดินทางมาพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งมีค่าเท่ากับ 0 คือ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางเท่ากับ 1,795.95 บาท ซึ่งอัตราการเดินทางมามีค่าเท่ากับ 0.99 ครั้ง หมายความว่า ณ ระดับค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งนั้น เป็นค่าใช้จ่ายที่สูงเกินกว่าที่นักท่องเที่ยวในเขตที่ 3 จะเดินทางมา เพราะฉะนั้น ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาพื้นที่สีเขียวสูงสุด (choke price) ของนักท่องเที่ยวในเขตที่ 3 มีค่าเท่ากับ 1,795.95 บาทต่อครั้ง ดังตารางที่ 25 ต่อไปนี้

ตารางที่ 25 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายสมมติที่เพิ่มขึ้นกับอัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในเขตที่ 3

ค่าใช้จ่ายสมมติที่เพิ่มขึ้น (บาท)	อัตราการมาท่องเที่ยว (ครั้ง)	อัตราการมาท่องเที่ยวทั้งหมด (1,000 ครั้ง/ปี)
0	1.15	43,880.37
100	1.10	41,870.00
200	1.05	39,983.33
300	1.00	38,206.05
320	0.99	0

จากการสมมติค่าใช้จ่ายในการเดินทางที่เพิ่มขึ้นทั้ง 3 เขต พบว่า เขตที่ 1 ระดับค่าใช้จ่ายในการเดินทางที่สมมติขึ้นสูงสุดคือ 1,500 บาท ซึ่งอัตราการเดินทางมาพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งมีค่าเท่ากับ 0 มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางรวมต่อครั้งเท่ากับ 1,565.82 บาท/ครั้ง เขตที่ 2 ระดับค่าใช้จ่ายในการเดินทางที่สมมติขึ้นเพิ่มสูงสุดได้ถึง 420 บาท และอัตราการเดินทางมาพื้นที่เท่ากับ 0 โดยมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางสูงสุดคือ 673.03 บาท/ครั้ง สำหรับเขตที่ 3 เขตสุดท้ายที่มีระยะทางการเดินทางมาระหว่างที่พักของกลุ่มนักท่องเที่ยวกับพื้นที่ศึกษาไกลที่สุด คือระยะทาง 300 กิโลเมตรขึ้นไป พบว่าเมื่อสมมติค่าใช้จ่ายในการเดินทางจนอัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่มีค่าเท่ากับ 0 คือเพิ่มได้อีก 320 บาท ค่าใช้จ่ายในการเดินทางเท่ากับ 1,795.95 บาท/ครั้ง แสดงผลได้ดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ระดับค่าใช้จ่ายสมมติในการเดินทางสูงสุดและค่าใช้จ่ายในการเดินทางสูงสุดแต่ละเขต ณ ระดับอัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งมีค่าเท่ากับ 0 ครั้ง

เขต	ค่าใช้จ่ายสมมติที่เพิ่มขึ้นสูงสุด (บาท)	ค่าใช้จ่ายในการเดินทางสูงสุด (choke price) (บาท/ครั้ง)
1	1,500	1,565.82
2	420	673.03
3	320	1,795.95

ค่าใช้จ่ายสมมติที่เพิ่มขึ้นจนถึงอัตราการเดินทางมาพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง สามารถใช้ประโยชน์ในการกำหนดค่าธรรมเนียมต่างๆ โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบในตำบลบางน้ำผึ้ง เช่น อัตราการค่าบริการท่องเที่ยวในพื้นที่ ค่าเช่าอุปกรณ์นันทนาการ เป็นต้น โดยอัตราค่าธรรมเนียมที่กำหนดนั้น ไม่ควรเกินกว่าค่าใช้จ่ายสมมติที่เพิ่มขึ้นสูงสุดของเขตที่ 3 ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว คือเท่ากับ 320 บาท/ครั้ง เพราะหากมีการกำหนดค่าธรรมเนียมบริการที่สูงกว่านี้ จะทำให้กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาจากเขตที่ 3 ไม่เดินทางมายังพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง ซึ่งอัตราการเดินทางมาพื้นที่มีค่าเท่ากับ 0 โดยค่าธรรมเนียมบริการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นได้ไม่เกิน 320 บาท/ครั้งนี้ จะส่งผลต่ออัตราการเดินทางมาของกลุ่มนักท่องเที่ยวในเขต 1 และ 2 ด้วย แต่ยังอยู่ในระดับราคาที่กลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาจากเขตการเดินทางที่ 1 และ 2 ซึ่งมีจำนวนร้อยละ 81.23 และ 13.54 ตามลำดับ สามารถยอมรับได้และมีผลต่ออัตราการเดินทางมาพื้นที่สีเขียวลดลง แต่อัตราการเดินทางมาของทั้งเขต 1 และเขต 2 ไม่เท่ากับ 0

2.4 การคำนวณหาค่าส่วนเกินผู้บริโภคแต่ละเขต (CS_Z) ซึ่งคือ การประเมินมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง ด้วยวิธีการค่าใช้จ่ายในการเดินทางระดับเขต (ZTCM)โดยการหาพื้นที่ใต้เส้นอุปสงค์ด้านนันทนาการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งการด้วยวิธีการปริพันธ์ ซึ่งมีขั้นตอนการคำนวณ ดังนี้

จากการวิเคราะห์สมการที่เหมาะสมจากการหาความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยการเดินทางมาพื้นที่ (TC_{mean}) ของแต่ละเขตกับอัตราการเดินทางมาเยือนพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง(Q_Z) นำสมการที่ได้มาคำนวณหาส่วนเกินผู้บริโภคในแต่ละเขต (CS_Z) โดยหาพื้นที่ใต้เส้นอุปสงค์ด้านนันทนาการด้วยวิธีปริพันธ์ คำนวณจากค่าใช้จ่ายในการเดินทางของตัวอย่างนักท่องเที่ยวเฉลี่ยในแต่ละเขตเดินทาง(TC_{mean}) ถึงค่าใช้จ่ายในการเดินทางสูงสุดของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในแต่ละเขต (TC_{mean}) ยกตัวอย่างเช่น สมการที่เหมาะสมของเขตที่ 1 คือ

$$\ln Q_{Z1} = 3.080 - 0.419(\ln TC_{\text{mean}})$$

$$Q_{Z1} = e^{3.080} \times TC_{\text{mean}}^{(-0.419)}$$

การคำนวณหาส่วนเกินผู้บริโภคเขตที่ 1 คือนำสมการที่เหมาะสมดังกล่าวของเขตที่ 1 แทนค่าในสมการต่อไปนี้

$$CS_{Z1} = \int_{TC_{mean}^{Z1}}^{TC_{max}^{Z1}} Q_{Z1} dTC$$

แทนค่าใช้จ่ายสูงสุดในการเดินทางของเขตที่ 1 เท่ากับ 1,565.82 บาท (TC_{max}) และคำนวณค่าใช้จ่ายในการเดินทางเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเขตที่ 1 (TC_{mean}) ในสมการ จะเป็นค่าส่วนเกินผู้บริโภคเฉลี่ย (CS_{mean})ในเขตที่ 1 นำไปคูณกับจำนวนประชากรในเขตที่ 1 (P_{Z1}) จะได้ส่วนเกินผู้บริโภคในเขตที่ 1 ในระยะเวลา 1 ปี และคำนวณเช่นเดียวกันในเขตที่เหลืออีก 2 เขต เพื่อคำนวณหาส่วนเกินผู้บริโภคของแต่ละเขต ได้แสดงผลที่ได้จากการคำนวณในตารางที่ 27

2.5 นำส่วนเกินผู้บริโภค(CS_Z)รวมของทั้ง 3 เขตมารวมกัน จะได้เป็นส่วนเกินผู้บริโภคทั้งหมด(CST)ในปี 1 แสดงผลการคำนวณดังตารางที่ 27

ตารางที่ 27 ผลการคำนวณส่วนเกินผู้บริโภคของแต่ละเขต (CS_Z) ต่อประชากรทั้งหมดในระยะเวลา 1 ปี

เขต	ส่วนเกินผู้บริโภคของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวแต่ละเขต (CS_Z) (บาท/คน)	จำนวนประชากรในแต่ละเขต (P_Z) (คน)	ส่วนเกินผู้บริโภคแต่ละเขต (C_Z) (พันบาท)
1	2,262.53	8,388,845	18,980,043.91
2	642.14	16,905,979	10,856,024.77
3	342.50	38,094,906	13,047,391.02
ส่วนเกินผู้บริโภคทั้งหมด (CST) (พันบาท)			**42,883,459.70**

การคำนวณส่วนเกินผู้บริโภคทั้งหมด (CST) ที่ได้รวมส่วนเกินผู้บริโภคของกลุ่มตัวอย่างแต่ละเขต (C_Z) ต่อประชากรทั้งหมด ในระยะเวลา 1 ปี ผลการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ 42,883,459.70 พันบาท สรุปได้ว่า มูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการ ของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีมูลค่าที่เป็นตัวเงินเท่ากับ 42,883,459.70 พันบาทในปี พ.ศ.2551 (ตารางที่ 27)

การวิจัยมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งในครั้งนี้ เป็นการประเมินมูลค่าการใช้ประโยชน์โดยตรงจากการนันทนาการในพื้นที่ และมิได้รวมมูลค่าประโยชน์

ด้านอื่นๆ รวมทั้งมูลค่าจากการใช้ประโยชน์โดยอ้อมและมูลค่าจากการไม่ได้ใช้ประโยชน์ นั้นแสดงให้เห็นว่ามูลค่าประโยชน์จากพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง มีค่ามากกว่า 42,883,459.70 พันบาท และเมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายในการเดินทางสมมติที่เพิ่มขึ้นต่อคนต่อครั้งจากทั้งสามเขต ที่มีค่าเท่ากับ 1,500 , 420 และ 320 บาท/ครั้ง ตามลำดับ โดยระดับค่าใช้จ่ายสมมติที่เพิ่มขึ้นในเขตที่ 3 ซึ่งเป็นเขตที่มีกลุ่มนักท่องเที่ยวเดินทางมายังพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งน้อยที่สุดร้อยละ 5.23 มีค่าเท่ากับ 320 บาท/ครั้ง มูลค่านี้สามารถนำมาให้องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้งมาใช้ร่วมพิจารณาการกำหนดค่าบริการการท่องเที่ยวด้านอื่นๆ เช่น ค่าบริการที่จอดรถ ค่าบริการอุปกรณ์นันทนาการ เป็นต้น โดยการกำหนดราคาทำได้โดยต้องไม่เกินกว่ามูลค่าดังกล่าว เพราะหากเกินกว่ามูลค่าดังกล่าวจะทำให้กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากเขตที่ 3 ไม่เดินทางมายังพื้นที่สีเขียวเลยเพราะอัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวมีค่าเท่ากับ 0 และหากมีการเก็บค่าบริการในมูลค่าไม่เกิน 320 บาทถึงแม้ว่าจะมีผลกระทบต่ออัตราการเดินทางมาพื้นที่ของกลุ่มนักท่องเที่ยวในเขตที่ 3 แต่สำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง ในเขตที่ 1 และเขตที่ 2 มูลค่านี้เป็นค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นที่ยอมรับได้ เพราะอัตราการเดินทางมาของทั้งสองแรกจะยังไม่มีค่าเท่ากับ 0

สิ่งที่สังเกตได้อย่างหนึ่งจากการวิจัยมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง คือมูลค่าที่ได้เป็นตัวเงินมีค่า 42,883,459.70 พันบาท นั้นก็เพราะว่าพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง มีระยะทางใกล้กรุงเทพฯ มีความเป็นธรรมชาติเกษตรกรรมดั้งเดิมอยู่ รวมถึงรูปแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับชีวิตในเมืองของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังพื้นที่ โดยพิจารณาได้จากการตอบแบบสอบถามของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนและรับประทานอาหารที่ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง สำหรับความประทับใจเป็นอีกส่วนที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางกลับมาเที่ยวยังพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งอีก เพราะเมื่อพิจารณาจากการตอบแบบสอบถาม พบว่า ประทับใจในบรรยากาศความเป็นธรรมชาติ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น ความมิตรไมตรีของชาวบ้านซึ่งหากพิจารณาดูสื่อที่ทำให้นักท่องเที่ยวรู้จักพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งจากการแนะนำจากคนรู้จักซึ่งสอดคล้องกับความประทับใจในมิตรไมตรีของชาวบ้านที่ทำให้ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การประเมินมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการของพื้นที่ตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 2 ประการ คือ ประการแรกเพื่อวิเคราะห์ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของนักท่องเที่ยวตลอดจนวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง และอีกประการคือ เพื่อประเมินมูลค่าผลประโยชน์ด้านนันทนาการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง โดยประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย คือ ทำให้ทราบข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางมาของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว สามารถประเมินมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งให้อยู่ในรูปตัวเงิน เพื่อนำมูลค่าที่ได้ประเมินแล้วมาใช้มาในการพิจารณาเปรียบเทียบการจัดการใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งที่เหมาะสม และสามารถใช้มูลค่าส่วนเกินผู้บริโภคมาประกอบการพิจารณาเก็บค่าธรรมเนียมบริการต่างๆ เพื่อการนำรายได้มาจัดการทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ต่อไป

การวิจัยมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการในครั้งนี้ ใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วยวิธีค่าใช้จ่ายในการเดินทางระดับเขต (Zonal Travel Cost Method) มีกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำนวน 325 ตัวอย่าง โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีการแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน คือ (1) ลักษณะด้านเศรษฐกิจและสังคมทั่วไป (2) กิจกรรมการท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวที่ พื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ (3) ข้อมูลค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง สำหรับส่วนนี้ข้อมูลที่ได้นำไปคำนวณค่าใช้จ่ายในการเดินและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียว ตำบลบางน้ำผึ้ง และ (4) ข้อเสนอแนะในด้านการปรับปรุงจัดการพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง

ซึ่งผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 37 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส อาชีพที่พบคือพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้เฉลี่ย 18,637 บาทต่อเดือน ระดับการศึกษาสูงสุดอยู่ในช่วงการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายถึงระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ และไม่เคยเป็นสมาชิกชมรมสิ่งแวดล้อม

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งแห่งนี้เดินทางมาเป็นครั้งแรก โดยมีวัตถุประสงค์ประการแรกที่เดินทางมายังพื้นที่เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ และนักท่องเที่ยวได้รับทราบข่าวข้อมูลของพื้นที่แห่งนี้จากการแนะนำจากญาติพี่น้อง/เพื่อน และรูปแบบการเดินทางส่วนใหญ่จะเดินทางแบบไป-กลับวันเดียว มักเดินทางร่วมกับครอบครัว และกลุ่มสมาชิกที่ร่วมเดินทางมีจำนวน 2 – 5 คน สำหรับความประทับใจที่นักท่องเที่ยวนิยมเลือกตอบมากที่สุดคือความประทับใจในบรรยากาศที่ร่มรื่นและความสวยงามของธรรมชาติ

ด้านความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว มีการแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือด้านการเดินทาง ด้านสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านกิจกรรมนันทนาการ ด้านการบริการ เมื่อทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก แล้วพบว่าด้านการเดินทางนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับพอใจ สำหรับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงที่นักท่องเที่ยวได้เสนอแนะไว้ คือ ควรมีการปรับปรุงป้ายบอกเส้นทางการเข้าถึงพื้นที่มากที่สุด

จากการแบ่งเขตที่พักอาศัยตามระยะทางออกเป็น 3 เขต พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมา ยังพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งมาจากเขตที่ 1 ซึ่งมีระยะทางห่างจากพื้นที่ 0 – 50 กิโลเมตร โดยพาหนะส่วนใหญ่ที่ใช้เดินทางมาคือ รถยนต์ส่วนบุคคล

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมกับอัตราการเดินทางมายังพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางของนักท่องเที่ยวทั้งหมดในแต่ละเขต (TC_Z) มีผลต่ออัตราการเดินทางมาพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งเพียงปัจจัยเดียว โดยสามารถอธิบายความสัมพันธ์กับอัตราการมาท่องเที่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเดินทางแตกต่างกันออกไป เขตที่ 1 สามารถอธิบายความสัมพันธ์ได้ร้อยละ 2.6 ที่ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติร้อยละ 99 เขตที่ 2 สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาได้ร้อยละ 39.3 ที่ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติร้อยละ 99 และเขตที่ 3 อธิบายความสัมพันธ์ได้ร้อยละ 82.3 ที่ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติร้อยละ 99 ซึ่งสำหรับการประเมินมูลค่า

ประโยชน์ด้านนันทนาการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง ด้วยวิธีการค่าใช้จ่ายในการเดินทางระดับเขต (Zonal Travel Cost Method) พบว่ามีมูลค่าที่เป็นตัวเงินเท่ากับ 42,883,459.70 พันบาท ในปี พ.ศ.2551 และระดับค่าใช้จ่ายในการเดินทางสมมติที่เพิ่มขึ้นสูงสุดของแต่ละเขตเท่ากับ 1,500, 420 และ 320 บาท/ครั้ง ตามลำดับ

อนึ่ง มูลค่าที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เป็นเพียงมูลค่าเพียงส่วนหนึ่งที่ได้จากการใช้ประโยชน์โดยตรง คือประโยชน์ด้านนันทนาการเท่านั้น ไม่ได้รวมมูลค่าโดยตรงด้านอื่นๆ เช่น ผลผลิตที่ได้จากพื้นที่สีเขียว ประโยชน์จากแหล่งน้ำ มูลค่าประโยชน์โดยอ้อมอื่นๆ เช่น การสร้างอากาศบริสุทธิ์แก่พื้นที่ใกล้เคียง ตลอดจนไม่ได้รวมมูลค่าของการเก็บไว้เผื่อใช้ในอนาคตแต่อย่างใด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในส่วนของข้อคิดเห็นในการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง เมื่อพิจารณาแนวความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว พบว่า ควรมีการพัฒนาพื้นที่บริเวณตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง เพื่อการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะลานจอดรถ พื้นที่กิจกรรมในสวน ทางเดินซึ่งควรมีราวกั้นตกน้ำ ความสะอาดของคลองบางน้ำผึ้ง และความสะอาดของห้องน้ำ ทั้งนี้การพัฒนาจะต้องคำนึงถึงความอ่อนไหวของสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อีกด้วย ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้งหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลส่วนนี้เข้าพิจารณาร่วมกับการดำเนินงานพัฒนาพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งต่อไป

สำหรับข้อคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความพึงพอใจในสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ นั้น เห็นควรว่าทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้งควรมีการปรับปรุงป้ายบอกเส้นทางการเข้าถึงพื้นที่ รวมไปถึงป้ายแสดงสัญลักษณ์ต่างๆ ซึ่งรวมไปถึงป้ายสื่อความหมายด้านความรู้ด้วย ในกรณีของด้านบริการ ควรมีการพัฒนาที่พักสัมผัสวัฒนธรรม หรือ home stay และ ด้านกิจกรรมนันทนาการการล่องเรือชมหิ่งห้อย ทั้งสองกรณีที่ได้จากการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักคือค่าที่ระดับพอใจมาก ของทั้งสองกรณีมีผู้ใช้บริการอยู่น้อย แต่มีศักยภาพมากในระดับที่สร้างความพึงพอใจมากให้แก่นักท่องเที่ยวสูง ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้งควรมีการส่งเสริมการ

ประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวให้ได้รับรู้ข้อมูลการบริการดังกล่าวที่มีในพื้นที่และเพื่อการเข้าถึงบริการ จะได้ทำให้เกิดรายได้เพิ่มกับชุมชน แต่การรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นจากการส่งเสริมประชาสัมพันธ์การบริการก็ควรมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ เพื่อไม่ก่อให้เกิดผลกระทบตามมา ซึ่งอาจอาศัยอำนาจในการจัดการทรัพยากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือการมีส่วนร่วมของชาวบ้านที่เกี่ยวข้องในการจัดการบริหาร เช่น สามารถนำไปใช้ในการกำหนดโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมและค่าบริการการท่องเที่ยวหรือค่าเช่าบริการอุปกรณ์นันทนาการ โดยต้องมีค่าบริการต้องไม่เกินระดับค่าใช้จ่ายในการเดินทางเท่ากับ 320 บาท/ครั้ง เพราะเป็นระดับค่าใช้จ่ายในการเดินทางที่สมมติที่เพิ่มขึ้นสูงสุดจากค่าใช้จ่ายในการเดินทางเฉลี่ยของเขตที่ 3 เป็นระดับที่ทำให้อัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวเท่ากับ 0 ซึ่งรายได้ที่มาจากการเก็บค่าธรรมเนียมบริการต่างๆนี้ สามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งต่อไป

ผลการศึกษามูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง ควรมีการนำมาประกอบพิจารณาจัดสรรงบประมาณ เพื่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมทั้งสร้างความตระหนักและเห็นคุณค่าความสำคัญของการอนุรักษ์ให้แก่ประชาชนในพื้นที่สีเขียวและนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง อาจจะในรูปแบบการให้ความรู้ จัดสร้างป้ายแสดงสัญลักษณ์ทางธรรมชาติต่างๆ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้เป็นเพียงการวิจัยมูลค่าประโยชน์จากพื้นที่เพียงด้านเดียวเท่านั้น ในอนาคตควรมีการประเมินมูลค่าประโยชน์จากพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งด้านอื่นๆ เพื่อแสดงมูลค่าที่แท้จริงของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง

ควรนำประเมินมูลค่าด้วยวิธีการหาค่าใช้จ่ายในการเดินทางระดับบุคคลเปรียบเทียบกับวิธีการประเมินมูลค่าด้วยวิธีค่าใช้จ่ายในการเดินทางระดับเขต แล้วศึกษาถึงข้อแตกต่าง ผลดีและข้อจำกัดของทั้ง 2 วิธี เพื่อประโยชน์ในการศึกษาในอนาคตต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวทั้งหมดเป็นชาวไทย ซึ่งในปัจจุบันพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นนิยมในหมู่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติด้วย ดังนั้นในอนาคตควรมีกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติรวมอยู่ด้วย

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กมลศักดิ์ วงศ์ศรีแก้ว. 2547. **การประเมินมูลค่าทางนันทนาการของอุทยานสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์**. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อ้างถึง ดาว มงคลสมัย. 2542. "ความรู้เบื้องต้นทางเศรษฐศาสตร์ (Basic Concepts of Economic)", ใน ศุภจิต มโนพิทักษ์, และประกิต ตันโสภณ (บรรณาธิการ). **เอกสารประกอบการฝึกอบรม เรื่อง การประเมินค่าผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อภาคเมือง และภาคอุตสาหกรรม โดยวิธีการทางเศรษฐศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: โครงการ THAITREM-98-2.

กมลา ชินพงศ์. 2532. **การประเมินมูลค่าทางนันทนาการ : กรณีศึกษาสวนจตุจักร**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กันยารัตน์ กิตติสารวุฒิเวทย์. 2546. **การประเมินมูลค่าเชิงนันทนาการของสวนสาธารณะ : กรณีศึกษา สวนรถไฟ**. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2544. **แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ.** กรุงเทพมหานคร: อัลซา.

_____. 2550. **สถิตินักท่องเที่ยวประจำปี 2540 – 2549** (Online). www2.tat.or.th/stat/web/static_index.10.06.php, 19 สิงหาคม 2550.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภาคกลางเขต 8. 2550. **แผนที่ไปตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง** (Online). www.tat8.com/thai/sp/p_bangpueng.htm, 5 กันยายน 2550.

กรุงเทพธุรกิจ. 2548. กรุงเทพมหานคร: 5 กันยายน 2548(Online). www.bankokbiznews.com/2005/09/05/w008|1_34180.php, 23 สิงหาคม 2550

ขนิษฐา ภาณุทัต. 2548. **การประเมินมูลค่าทางด้านนันทนาการของเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทรัพยากร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จรัญ แซ่อึ้ง. 2547. **การประเมินมูลค่าทางนันทนาการของสวนสันติภาพ กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จตุพร ละอองคำ. 2546. **การประเมินมูลค่าผลประโยชน์ด้านนันทนาการของเขตห้ามล่าสัตว์ป่าถ้ำผาท่าพล อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทรัพยากร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จุไร ทัพวงษ์, ณรงค์ศักดิ์ ธนวิบูลย์ชัย, ดารารัตน์ อานันทนะสุวงศ์ และคณะ. 2545. **เศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.

ชนินทร รัตตนสัมพันธ์. 2529. **อุปสงค์ของการนันทนาการกลางแจ้งของอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ – ปุย.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตรสิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

โชคชัย มณีนาค. 2544. **การประเมินมูลค่าทางนันทนาการอุทยานแห่งชาติแหลมสน จังหวัดระนองและจังหวัดพังงา**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ณัชชา ว่องวัฒนานุกูล. 2547. **การประเมินมูลค่าผลประโยชน์ทางนันทนาการบริเวณชายหาดแม่รำพึง จังหวัดระยอง**. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทรัพยากร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อ้างถึง Hotelling, H. 1949. **An Economic Study of Monetary Evaluation of Recreation in the National Park. U.S. Department of the Interior, National Park Service and plnning Devision**

นวลศรี เพชรรัตน์. 2543. **มูลค่าทางนันทนาการของอุทยานแห่งชาติทะเลบัน จังหวัดสตูล**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการป่าไม้, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

น. ณ ปากน้ำ. 2536. **ศิลปะวิเศษสยามประเทศ: สุดยอดศิลปะไทยในสายตาศิลปินแห่งชาติ**. กรุงเทพมหานคร: เมืองโบราณ.

ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. 2542**. เศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิเชษฐ์ โคกขำ. 2545. **มูลค่าด้านนันทนาการของสวนรุกขชาติมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรีและจังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เพ็ญพร เจนการกิจ. 2548ก. **การประเมินค่าทางเศรษฐศาสตร์ด้วยวิธีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง**. เอกสารประกอบวิชา 119596 Selected Topic in Agricultural Economic. (อัดสำเนา).

_____. 2548ข. **การประเมินค่าทางเศรษฐศาสตร์ด้วยวิธีการโดยตรง: Contingent Valuation Method**. เอกสารประกอบวิชา 119596 Selected Topic in Agricultural Economic. (อัดสำเนา).

ภัทร อินทรไพโรจน์. 2548. **มูลค่าทางนันทนาการของวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2546**. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

ราชันย์ จิรากุร. 2548. **มูลค่าทางนันทนาการของอุทยานแห่งชาติออบหลวง.** กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัเกษตรศาสตร์.

_____. 2548. มูลค่าทางนันทนาการของอุทยานแห่งชาติออบหลวง. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมมหาวิทยาลัย อ้างถึง Arkin Herbert, Raymond R. Colton. 1963. **TABLES FOR STATISCIANS**. New York city: BARNES & NOBLE.

วิภาดา ผิวสวัสดิ์. 2545. **การวิเคราะห์กิจกรรมนันทนาการและประสิทธิภาพของโปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติในอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอุทยานและนันทนาการ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิโรจน์ โรจนจินดา. 2545. **มูลค่าทางนันทนาการของอุทยานแห่งชาติถ้ำผาไท จังหวัดลำปาง**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศศิกาญจน์ รัตนทวีโสภณ. 2549. **การประเมินมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการของอุทยานภูกระดึง**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทรัพยากร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมพร บุญเลิศ. 2543. **มูลค่าด้านนันทนาการของพื้นที่ป่าอนุรักษ์: กรณีศึกษา เขานอจู้จี้ จังหวัดกระบี่**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทรัพยากร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมพร อิศวิลานนท์. 2538. **เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม: หลักและทฤษฎี**. กรุงเทพมหานคร: โครงการวิจัยการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

_____. 2538. **เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม: หลักและทฤษฎี**. กรุงเทพมหานคร: โครงการวิจัยการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อ้างถึง Hufschmidt, M.M.; James, D. E. and other. 1983. **Environment, Natural Systems and Development: An Economic Valuation Guide.** Baltimore: The Johns Hopkins University Press.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. 2543. **รายงานฉบับสมบูรณ์การศึกษาพัฒนาการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม**. เสนอต่อสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม. กรกฎาคม 2543. กรุงเทพมหานคร.

_____. 2543. รายงานฉบับสมบูรณ์การศึกษาพัฒนาการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม. เสนอต่อสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม. อ้างถึง Cesario, Frank J. 1976. "Value of Time and Recreation Benefit Studies," **Land Economic** 52 (1): 32-41.

สุรเชษฎ์ เชษฐมาส, และ ศิริลักษณ์ ปิ่นเกสร. 2535. **นันทนาการกับการป่าไม้ชุมชน**. น.627 – 707. ใน ศุภมงคล ยอดแก้ว และ สมพิศ นิชลานนท์ (บรรณาธิการ). การป่าไม้ชุมชน. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุวดี ศรีเบญจพลางกูร. 2529. **การประเมินมูลค่าประโยชน์ของแหล่งนันทนาการในเขตเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณี สวนสัตว์ดุสิต กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2546. **โครงการจัดทำแผนแม่บทและการจัดการพื้นที่สีเขียว ในพื้นที่โครงการสวนกลางมหานคร**. กรุงเทพมหานคร. (อัดสำเนา).

โสมสกาว เพชรานนท์. 2546. **เศรษฐศาสตร์สำหรับการจัดการทรัพยากร.** กรุงเทพมหานคร: คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง. 2550ก. **ข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง**. (อัดสำเนา).

_____. 2550ข. **คู่มือประกอบการพิจารณา การประกวดรางวัลชุมชนดีเด่นทางด้านการท่องเที่ยว ปี 2550.** (อัดสำเนา).

อารมณ์ นาวากาญจน์. 2546. **เจตคติเกี่ยวกับนันทนาการของบุคลากรในหน่วยงาน สังกัดกรุงเทพมหานคร.** ทุนอุดหนุนตามโครงการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

_____. 2546. **เจตคติเกี่ยวกับนันทนาการของบุคลากรในหน่วยงาน สังกัดกรุงเทพมหานคร.** ทุนอุดหนุนตามโครงการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อ้างถึง สมบัติ กาญจนกิจ. 2535. **นันทนาการชุมชนและโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

Brown, Thomas C. 2003. **A Primer on Nonmarket Valuation**. Edited by Patricia A. Champ, Kevin J. Boyle and Thomas C. Brown. London: Kluwer Academic Publishers.

Burt, O.R., and D. Brewer. 1971. "Estimation of Net Social Benefits from Outdoor Recreation". **Econometrica**. 39: 813-827.

Gürlük, S., and Rehber, E. 2007. "A travel cost study estimate recreational value for a bide refuge at Lake Manyas, Turkey." **Journal of Environmental Management** (Online). www.elsevier.com/locate/jenvman, October 10, 2007.

_____. 2007. "A travel cost study estimate recreational value for a bide refuge at Lake Manyas, Turkey." **Journal of Environmental Management** (Online). www.elsevier.com/locate/jenvman, October 10, 2007. cited Nunes, P.A.L.D. 2002. **The Contingent Valuation of Natural Parks**. Edwaed Elgar, Cheltenhem, UK, Northampton, USA.

Marshall, Andrew. 2006. **The Phra Pradaeng Peninsula Bangkok, Thailand** (Online). www.time.com/time/asia/2006/boa/soul_urbanoasis.html, September 12, 2006.

Trice, A.H., and S. E. Wood. 1958. "Measurement of Recreation Benefit". **Land Economic**. 34(February).

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถามโครงการวิทยานิพนธ์
การประเมินมูลค่าประโยชน์ด้านนันทนาการของพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง
อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยวิทยานิพนธ์โดย นางสาวศศิดารา พูภักดี นักศึกษาสาขาการจัดการทรัพยากร โครงการสหวิทยาการ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ขอความกรุณาท่านช่วยตอบคำถาม เพราะข้อมูลของท่านมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้

.....

กรุณาทำเครื่องหมาย "✓" ในช่อง ☐ และ/หรือเติมข้อความในช่องว่างต่อไปนี้ในสมบูรณ์

<u>ส่วนที่ 1</u> ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไป

1.1 ผู้ให้สัมภาษณ์พักอาศัยอยู่ในเขต/อำเภอ.....จังหวัด.....
ระยะทางจากที่พักถึงพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งประมาณ.....กิโลเมตร
ใช้เวลาในการเดินทางมายังตำบลบางน้ำผึ้ง.....ชั่วโมง/นาที

1.2 เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

1.3 อายุ .....ปี

1.4 สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☐ หย่า/หม้าย/แยกกันอยู่

1.5 ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ได้รับการศึกษา.....ปี วุฒิการศึกษาสูงสุด.....

1.6 อาชีพ

☐ ไม่ได้เรียน/ว่างงาน ☐ ค้าขาย / ประกอบธุรกิจส่วนตัว
☐ นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา ☐ พนักงานเอกชน
☐ ข้าราชการ/ลูกจ้างหน่วยงานราชการ ☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
☐ เกษตรกร ☐ รับจ้างทั่วไป
☐ แม่บ้าน/พ่อบ้าน ☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

1.7 ท่านมีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน……..บาท

1.8 ท่านเป็น / เคยเป็น สมาชิกชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่างๆ หรือไม่

☐ ไม่เคยเป็น
☐ เคยเป็นสมาชิกโปรดระบุ.....แต่ตอนนี้ไม่เป็นเพราะ.....
☐ ปัจจุบันเป็นสมาชิกอยู่โปรดระบุ.....เพราะ.....

<u>ส่วนที่ 2</u> กิจกรรมการท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวที่พื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

2.1 ท่านเคยมาเที่ยวตำบลบางน้ำผึ้งหรือไม่

☐ มาครั้งแรกและคิดว่าจะมาอีกเพราะ.....

☐ มาครั้งแรกและคิดว่าจะไม่มาอีกเพราะ.....

☐ เคยมาแล้ว ในปีนี้มาเที่ยว จำนวน.....ครั้ง

☐ เคยมาแล้ว ในปี พ.ศ. .....จำนวน.....ครั้ง

2.2 วัตถุประสงค์ของการมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง **(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อและจัดลำดับความสำคัญ)**

☐ ตั้งใจมาพักผ่อนหย่อนใจ ☐ มารับประทานอาหารที่ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง

☐ มาชมธรรมชาติ ☐ ศึกษาและหาประสบการณ์ใหม่ๆ

☐ ดูหิ่งห้อย ☐ ทำกิจกรรมนันทนาการต่างๆ เช่น ขี่จักรยาน

☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

2.3 ท่านได้รับข่าวสารที่ทำให้รู้จักตำบลบางน้ำผึ้งจากแหล่งข้อมูลใด

☐ เพื่อน/ญาติพี่น้อง แนะนำให้รู้จัก ☐ หนังสือพิมพ์/นิตยสาร/สิ่งพิมพ์ต่างๆ

☐ โทรทัศน์/วิทยุ ☐ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

☐ เว็บไซต์ ☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

2.4 กิจกรรมที่ท่านสนใจในการที่ท่านมาเที่ยวที่นี่ **(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อและจัดลำดับความสำคัญ)**

☐ รับประทานอาหาร ☐ เล่นน้ำ/พายเรือ

☐ ดูหิ่งห้อย ☐ ขี่จักรยาน

☐ เดินชมธรรมชาติ ☐ ดูนก/ตกปลา

☐ วาดภาพ ระบายสี ฟังดนตรีในสวน ☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

2.5 ท่านพักค้างคืนในพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งหรือไม่

☐ ไม่ได้พัก เดินทางไป - กลับวันเดียว ☐ พัก ..... วัน ..... คืน

2.6 กลุ่มที่มาท่องเที่ยว

☐ มาคนเดียว ☐ มากับเพื่อนจำนวน.....คน

☐ มากับครอบครัวจำนวน.....คน ☐ สถาบันศึกษา / หน่วยงาน

☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

2.7 สิ่งที่ท่านประทับใจเมื่อมาเยือนพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง **(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อและจัดลำดับความสำคัญ)**

☐ บรรยากาศที่ร่มรื่นและสวยงามของธรรมชาติ

☐ วิถีชีวิต วัฒนธรรมท้องถิ่น

☐ ความสวยงามของแสงจากหิ่งห้อย

☐ ความมีมิตรไมตรีของชาวบ้านตำบลบางน้ำผึ้ง

☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

2.8 การเดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง ท่านพอใจกับสิ่งต่างๆ ต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด (กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่เลือก)

เรื่อง	พอใจมาก	พอใจ	เฉยๆ	ไม่พอใจ	ไม่พอใจมาก
<u>ด้านการเดินทาง</u> 1. ป้ายบอกเส้นทางการเดินทางเข้าถึงพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง					
2. สภาพเส้นทางคมนาคม					
<u>ด้านสถานที่และสิ่งแวดล้อม</u> 1. พื้นที่จอดรถ					
2. ห้องน้ำ – สุขา					
3. ความสะอาดของสถานที่ – ถังขยะ					
4. ความสะอาดของลำคลอง					
5. สภาพแวดล้อมและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว					
<u>ด้านกิจกรรมนันทนาการ</u> 1. การพายเรือ					
2. การขี่จักรยาน					
3. การชมดนตรี/ศิลปะในสวน					
4. การชมหิ่งห้อย					
5. อื่นๆ โปรดระบุ					
<u>ด้านการบริการ</u> การให้ความช่วยเหลือและบริการจากเจ้าหน้าที่					
1. บ้านพักโฮมสเตย์					

<u>ส่วนที่ 3</u> ข้อมูลค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง

3.1 พาหนะที่ท่านใช้ในการเดินทางไป – กลับพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เดิน ใช้เวลาเดินทาง.....ชั่วโมง.....นาที

☐ รถจักรยาน ใช้เวลาเดินทาง.....ชั่วโมง.....นาที

☐ รถจักรยานยนต์ ใช้เวลาเดินทาง.....ชั่วโมง.....นาที

☐ รถยนต์ส่วนตัว ใช้เวลาเดินทาง.....ชั่วโมง.....นาที

☐ รถโดยสารสาธารณะ ใช้เวลาเดินทาง.....ชั่วโมง.....นาที

☐ เรือโดยสารสาธารณะ ใช้เวลาเดินทาง.....ชั่วโมง.....นาที

☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

3.2 ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ค่ารถโดยสารไป.....บาท กลับ.....บาท

☐ ค่าเรือโดยสารไป.....บาท กลับ.....บาท

☐ ค่าน้ำมันรถยนต์ส่วนบุคคล.....บาท

☐ ค่าเช่ารถรวมค่าน้ำมัน.....บาท/คัน

☐ ค่าซ่อมรถ (ถ้ามี).....บาท/คัน

☐ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางอื่นๆ โปรดระบุ.....บาท

☐ กรณีมากับบริษัททัวร์ ค่าใช้จ่ายแบบเหมาจ่าย.....บาท/คน

รวมค่าใช้จ่ายในการเดินทางไป – กลับ.....บาท

3.3 ค่าใช้จ่ายอื่นๆ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ค่าที่พัก (Home stay).....บาท

☐ ค่าเช่าพาหนะในพื้นที่ (ค่าเช่าเรือ/ค่าเช่าจักรยาน).....บาท

☐ ค่าอาหารและเครื่องดื่ม.....บาท

☐ ค่าของที่ระลึก.....บาท

☐ ค่าฟิล์มถ่ายรูป ค่าล้างอัดรูปและค่าถ่านใส่กล้อง.....บาท

☐ ค่าเรือชมหิ่งห้อย.....บาท/คน

☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....จำนวนเงิน.....บาท

รวมค่าใช้จ่ายอื่นๆนอกเหนือจากค่าใช้จ่ายในการเดินทางทั้งสิ้น.....บาท

รวมค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งในครั้งนี้.....บาท

3.4 หากท่านไม่มาท่องเที่ยวที่พื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งแห่งนี้ ท่านใช้เวลาทำอะไร

☐ พักผ่อนอยู่บ้านเฉยๆ

☐ ทำงานปกติ ได้รับค่าตอบแทน.....บาท/วัน

☐ ทำงานพิเศษ ได้รับค่าตอบแทน.....บาท/วัน

☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

<u>ส่วนที่ 4</u> ข้อเสนอแนะในด้านการปรับปรุงจัดการพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง จังหวัดสมุทรปราการ

4.1 ท่านคิดว่าพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งควรมีการปรับปรุงด้านใดบ้าง

<u>ด้านเส้นทางการเดินทาง</u>

1. ป้ายบอกเส้นทางการเข้าถึง พื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง

☐ เหมาะสมดี ☐ ควรปรับปรุงเพราะ.....

2. สภาพเส้นทางการคมนาคม

☐ เหมาะสมดี ☐ ควรปรับปรุงเพราะ.....

<u>ด้านสถานที่และสิ่งแวดล้อม</u>

1. การบริการพื้นที่จอดรถ

☐ เหมาะสมดี ☐ ควรปรับปรุงเพราะ.....

2. ความสะอาดของสถานที่

☐ เหมาะสมดี ☐ ควรปรับปรุงเพราะ.....

3. ความสะอาดของห้องน้ำ

☐ เหมาะสมดี ☐ ควรปรับปรุงเพราะ.....

4. ความสะอาดของลำคลอง

☐ เหมาะสมดี ☐ ควรปรับปรุงเพราะ.....

<u>ด้านกิจกรรมนันทนาการ</u>

1. รูปแบบกิจกรรมนันทนาการในพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้ง

☐ เหมาะสมดี ☐ ควรปรับปรุงเพราะ.....

2. จำนวนอุปกรณ์นันทนาการที่ให้บริการ

☐ เหมาะสมดี ☐ ควรปรับปรุงเพราะ.....

<u>ด้านการบริการ</u>

1. การให้ความช่วยเหลือและการบริการของเจ้าหน้าที่

☐ เหมาะสมดี ☐ ควรปรับปรุงเพราะ.....

2. ความปลอดภัยในการท่องเที่ยว

☐ เหมาะสมดี ☐ ควรปรับปรุงเพราะ.....

3. ความสะอาดและการบริการของบ้านพักโฮมสเตย์ (เฉพาะผู้เข้าพัก)

☐ เหมาะสมดี ☐ ควรปรับปรุงเพราะ.....

4.2 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

……

……

……

……

……

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัย

ภาคผนวก ข

ผลการทดสอบทางสถิต

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการเดินทางมายังพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งของกลุ่มนักท่องเที่ยวจากเขตที่ 1 โดยวิธี Multiple Regression Analysis จากแบบจำลอง $Q_z = f(TC_z)$

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.161[a]	.026	.022	.84275

a. Predictors: (Constant), lnTC1(เปอร์เซ็นต์ค่าใช้จ่ายในการเดินทางของนักท่องเที่ยวเขตที่ 1)

ANOVA[b]

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	4.941	1	4.941	6.957	.009[a]
	Residual	186.078	262	.710		
	Total	191.019	263			

a. Predictors: (Constant), lnTC1(เปอร์เซ็นต์ค่าใช้จ่ายในการเดินทางของนักท่องเที่ยวเขตที่ 1)

b. Dependent Variable: lntrip (เปอร์เซ็นต์จำนวนครั้งที่เดินทางในรอบปีของนักท่องเที่ยวจากเขต 1)

Coefficients[a]

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	3.080	.804		3.831	.000
	lnTC1(เปอร์เซ็นต์ค่าใช้จ่ายในการเดินทางของนักท่องเที่ยวเขตที่ 1)	-.419	.159	-.161	-2.638	.009

a. Dependent Variable: lntrip (เปอร์เซ็นต์จำนวนครั้งที่เดินทางในรอบปีของนักท่องเที่ยวจากเขต 1)

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการเดินทางมายังพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งของกลุ่มนักท่องเที่ยวจากเขตที่ 2 โดยวิธี Multiple Regression Analysis จากแบบจำลอง $Q_z = f(TC_z)$

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.627[a]	.393	.378	.43300

a. Predictors: (Constant), lnTC2(เปอร์เซ็นต์ค่าใช้จ่ายในการเดินทางของนักท่องเที่ยวเขตที่ 2)

ANOVA[b]

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	5.089	1	5.089	27.145	.000[a]
	Residual	7.875	42	.187		
	Total	12.964	43			

a. Predictors: (Constant), lnTC2(เปอร์เซ็นต์ค่าใช้จ่ายในการเดินทางของนักท่องเที่ยวเขตที่ 2)

b. Dependent Variable: lntrip (เปอร์เซ็นต์จำนวนครั้งที่เดินทางในรอบปีของนักท่องเที่ยวจากเขต 2)

Coefficients[a]

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	6.294	1.145		5.499	.000
	lnTC2(เปอร์เซ็นต์ค่าใช้จ่ายในการเดินทางของนักท่องเที่ยวเขตที่ 2)	-.968	.186	-.627	-5.210	.000

a. Dependent Variable: lntrip (เปอร์เซ็นต์จำนวนครั้งที่เดินทางในรอบปีของนักท่องเที่ยวจากเขต 2)

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการเดินทางมายังพื้นที่สีเขียวตำบลบางน้ำผึ้งของกลุ่มนักท่องเที่ยวจากเขตที่ 3 โดยวิธี Multiple Regression Analysis จากแบบจำลอง $Q_z = f(TC_z)$

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.907[a]	.823	.811	.26335

a. Predictors: (Constant), lnTC3(เปอร์เซ็นต์ค่าใช้จ่ายในการเดินทางของนักท่องเที่ยวเขตที่ 2)

ANOVA[b]

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	4.842	1	4.842	69.820	.000[a]
	Residual	1.040	15	.069		
	Total	5.882	16			

a. Predictors: (Constant), lnTC3(เปอร์เซ็นต์ค่าใช้จ่ายในการเดินทางของนักท่องเที่ยวเขตที่ 2)

b. Dependent Variable: trip(จำนวนครั้งที่เดินทางในรอบปีของนักท่องเที่ยวจากเขต 2)

Coefficients[a]

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	7.026	.682		10.303	.000
	lnTC3(เปอร์เซ็นต์ค่าใช้จ่ายในการเดินทางของนักท่องเที่ยวเขตที่ 2)	-.805	.096	-.907	-8.356	.000

a. Dependent Variable: trip(จำนวนครั้งที่เดินทางในรอบปีของนักท่องเที่ยวจากเขต 2)

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ –นามสกุล	นางสาวศศิดารา พูภักดี
วัน เดือน ปี ที่เกิด	3 มีนาคม 2524
สถานที่เกิด	จังหวัดสมุทรปราการ
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต (นิเทศศาสตร์) ราชภัฏพระนคร
ตำแหน่งปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่ประจำตำบลบางน้ำผึ้ง โครงการรักษ์ป่าสร้างคน 84 ตำบล วิถีพอเพียง
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ตำบลบางน้ำผึ้ง